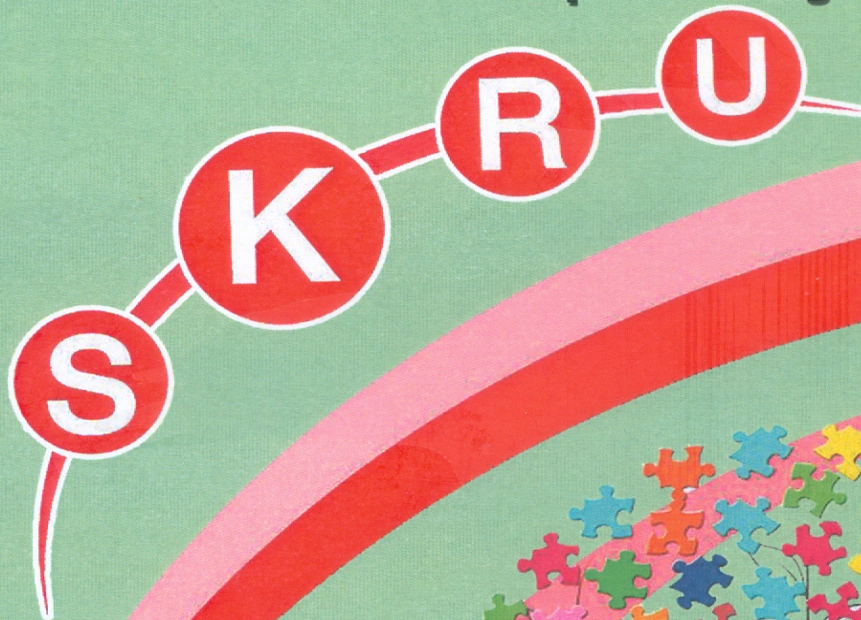

คู่มือ การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
19 มกราคม 2562

คำนำ

เนื่องด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2548 ได้มีการประกาศใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวขึ้นใหม่ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552/มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการพิจารณาความสอดคล้อง การอนุมัติหรือการให้ความเห็นชอบหลักสูตร โดยใช้ระบบสารสนเทศการรับทราบหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO) ที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลบางส่วนกับระบบฐานข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา CHE QA Online เพื่อรองรับการประกันคุณภาพ ภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร คณะ และสถาบัน และนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาผลการดำเนินงานด้านการกำกับมาตรฐานของหลักสูตรจากรายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตรของ สถาบันอุดมศึกษา แจ้งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) พิจารณากำหนดอัตราเงิน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) พิจารณารับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จ การศึกษา พร้อมเผยแพร่ผลการดำเนินงานของหลักสูตรที่สอดคล้องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอุดมศึกษาต่อสาธารณชน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรใหม่ หลักสูตรปรับปรุง หลักสูตรปรับปรุง เล็กน้อย และการปิดหลักสูตร ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ สำนักส่งเสริมวิชาการ และงานทะเบียน จึงได้จัดทำคู่มือการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้คณะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการหลักสูตร ตลอดจนได้รวบรวมประกาศ เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรูปแบบการพิมพ์เอกสาร และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
ส่วนที่ 1 แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย และการปิดหลักสูตร	1
- แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง	3
- แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย	13
- แนวปฏิบัติการปิดหลักสูตร	19
ส่วนที่ 2 แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง	25
- แบบเสนอขอเปิดหลักสูตรใหม่ (ลส.01)	27
- แบบเสนอขอปรับปรุงหลักสูตร (ลส.02)	33
- แบบเสนอขอคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร (ลส.03)	37
- แบบรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2)	41
- แบบหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สมอ.08)	89
- แบบการปิดหลักสูตร	95
ส่วนที่ 3 รูปแบบการพิมพ์	101
- รูปแบบการพิมพ์	103
- รูปแบบปก	104
- รูปแบบการเขียนประวัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	108
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต	111
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต	117
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ	123
ภาคผนวก ง แบบสอบถามความคิดเห็นของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน (ปีสุดท้าย)	129
ภาคผนวก จ รูปแบบของรายงานการวิจัยการศึกษาความเป็นไปได้ใน การพัฒนาหลักสูตร/ปรับปรุงหลักสูตร	135

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ฉ ประกาศ และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง	151
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558	153
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558	163
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558	176
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2561	182
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ.2559	185
- ตารางอ้างอิงกลุ่มสาขาวิชา ISCED (International Standard Classification of Education)	198
- แนวทางที่ดีในการจัดทำ Curriculum Mapping	211
ภาคผนวก ช การเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม	215

ส่วนที่ 1

แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง
หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย และการปิดหลักสูตร

แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง

แนวปฏิบัติการนำเสนอหลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง

การนำเสนอหลักสูตรใหม่และหลักสูตรปรับปรุง

หลักสูตรใหม่ หมายถึง หลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาขึ้นใหม่ ซึ่งไม่เคยเปิดสอนในระดับและสาขาวิชานั้นมาก่อนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หลักสูตรปรับปรุง หมายถึง การปรับปรุงในสาระสำคัญของหลักสูตร อาทิ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญา เนื้อหาสาระสำคัญในหมวดวิชาเฉพาะและระบบการศึกษา หรือหลักสูตรที่ครบรอบระยะเวลา

แนวปฏิบัติการนำเสนอหลักสูตร

1. กรณีหลักสูตรใหม่

1.1 หลักสูตรที่จะเปิดสอนต้องทำรายงานการวิจัยการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาประเทศ และความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ซึ่งมีองค์ประกอบหลักๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลความต้องการบัณฑิตในสาขานี้

(จากการ review สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม สถานการณ์การมีงานทำหรือความต้องการกำลังคนในสาขานี้จากเอกสาร/งานวิจัย/ข้อมูลสถิติต่าง ๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับการเขียนเรียงเรียง มคอ.2 ในข้อ 11.1 และ 11.2 ต่อไป)

ตอนที่ 2 ผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการหรือผู้ที่ใช้บัณฑิต (ภาคผนวก ก) โดยให้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากพอสมควร (จำนวน 100 ชุดขึ้นไป)

ตอนที่ 3 ผลการสอบถามความคิดเห็นของนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ค) หรือการสนทนากลุ่ม (10-20 คน)

ตอนที่ 4 อื่น ๆ เช่น นโยบายขององค์กรวิชาชีพ นโยบายเร่งด่วนของหน่วยงาน หรือการทำความเข้าใจระหว่างหน่วยงานในการผลิตบัณฑิตในสาขานั้น ๆ

1.2 หลักสูตรที่จะเปิดสอน ต้องได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัย หากเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร คณะจะต้องเสนอโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) เพื่อพิจารณา

1.3 คณะต้องวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ศักยภาพ ความพร้อมในการเปิดดำเนินการหลักสูตร ทั้งด้านอาจารย์ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน

1.4 หลักสูตรที่เปิดสอนต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และกรอบมาตรฐาน

คุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี) รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบาย และ/หรือหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.5 คณะเสนอขออนุมัติโครงการการวิจัยศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร และโครงการพัฒนาหลักสูตร พร้อมแนบบแบบขอเปิดหลักสูตรใหม่ (ลส.01) และแบบเสนอชื่อ คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร (ลส.03) ไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก อย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการ อย่างน้อย 1 คนด้วย

1.6 คณะเสนอคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร โดยกรรมการ ไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก อย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการอย่างน้อย 1 คน

1.7 คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจัดทำร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 หรือมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี)

2. กรณียุทธศาสตร์ปรับปรุง

2.1 จัดทำรายงานการวิจัยการศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาประเทศและความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลความต้องการบัณฑิตในสาขานี้

(จากการ review สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม สถานการณ์การมีงานทำหรือความต้องการกำลังคนในสาขานี้จากเอกสาร/งานวิจัย/ข้อมูลสถิติต่าง ๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับการเขียนเรียงเรียง มคอ.2 ในข้อ 11.1 และ 11.2 ต่อไป)

ตอนที่ 2 ผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต (โดยนำมาจากผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตจาก SAR) และผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต (จำนวน 50 ชุดขึ้นไป) (ภาคผนวก ข)

ตอนที่ 3 ผลการสอบถามความพึงพอใจของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน (จำนวน 100 ชุดขึ้นไป) ต่อผลการดำเนินงานหลักสูตรที่ผ่านมา (โดยนำมาจากผลการประเมินความพึงพอใจจาก SAR) และผลการสอบถามความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร (เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากผลการประเมินความพึงพอใจจาก SAR) (ภาคผนวก ง)

ตอนที่ 4 ผลการสอบถามความคิดเห็นของนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ (จำนวน 10-20 คน) (ภาคผนวก ค) ในสาขานั้น ๆ

ตอนที่ 5 ผลการดำเนินงานจากการติดตามคุณภาพภายใน (Internal Quality Audit, IQA)

ตอนที่ 6 อื่น ๆ (ตามความเหมาะสม) ได้แก่ นโยบายขององค์กรวิชาชีพ นโยบายเร่งด่วนของหน่วยงาน หรือการทำความเข้าใจระหว่างหน่วยงานในการผลิตบัณฑิตในสาขานั้น ๆ

2.2 หลักสูตรที่ต้องการปรับปรุง ต้องได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัย หากเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร คณะจะต้องเสนอโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) เพื่อพิจารณา

2.3 คณะต้องวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ศักยภาพ ความพร้อมในการเปิดดำเนินการหลักสูตร ทั้งด้านอาจารย์ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน

2.4 หลักสูตรที่เปิดสอนต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี) รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบาย และ/หรือหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2.5 คณะเสนอขออนุมัติโครงการการวิจัยศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร/ปรับปรุงหลักสูตร และโครงการปรับปรุงหลักสูตร พร้อมแนบแบบปรับปรุงหลักสูตร (ลส.02) และแบบเสนอชื่อคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร (ลส.03) ไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก อย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการ อย่างน้อย 1 คนด้วย

2.6 คณะเสนอคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร โดยกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก อย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการอย่างน้อย 1 คน

2.7 คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรจัดทำร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 หรือมาตรฐานคุณวุฒิสสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี)

การนำเสนอหลักสูตรระดับคณะ

1. คณะแต่งตั้งคำสั่งคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร โดยกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วย ประธานหลักสูตรเป็นประธานกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก อย่างน้อย 2 คน (ไม่ซ้ำกับกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นกรรมการ และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นกรรมการและเลขานุการ
2. คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร ดำเนินการวิพากษ์หลักสูตร รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการเปิดสอน และให้มีหลักฐานยืนยันการให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการวิพากษ์ด้วย
3. คณะ/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรนำเสนอรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) และรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรต่อกรรมการบริหารคณะ (กบ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร กรณีเอกสารมีการปรับแก้ไข ให้คณะดำเนินการปรับแก้ไขให้เรียบร้อยก่อนเสนอกรรมการประจำคณะ (กป.)
4. คณะ/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรนำเสนอรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) และรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรต่อกรรมการประจำคณะ (กป.) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร กรณีเอกสารมีการปรับแก้ไขให้คณะปรับแก้ไขให้เรียบร้อยก่อนนำเสนอส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
5. เอกสารที่ต้องนำเสนอส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
 - บันทึกข้อความนำส่ง โดยผ่านความเห็นชอบจากคณบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณบดีพร้อมระบุครั้งที่/วันที่ผ่านการพิจารณาจากกรรมการบริหารคณะ (กบ.) และกรรมการประจำคณะ (กป.)
 - รายงานการประชุมเฉพาะหน้าที่มีรายชื่อกรรมการ พิจารณาหลักสูตร และหน้าที่มีลายมือชื่อผู้รายงานการประชุม
 - รายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) และรายงานการวิจัยการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร/ปรับปรุงหลักสูตร จำนวนในการเสนอกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) จำนวน 11 ฉบับ กรรมการสภาวิชาการ จำนวน 25 ฉบับ และสภามหาวิทยาลัย จำนวน 35 ฉบับ

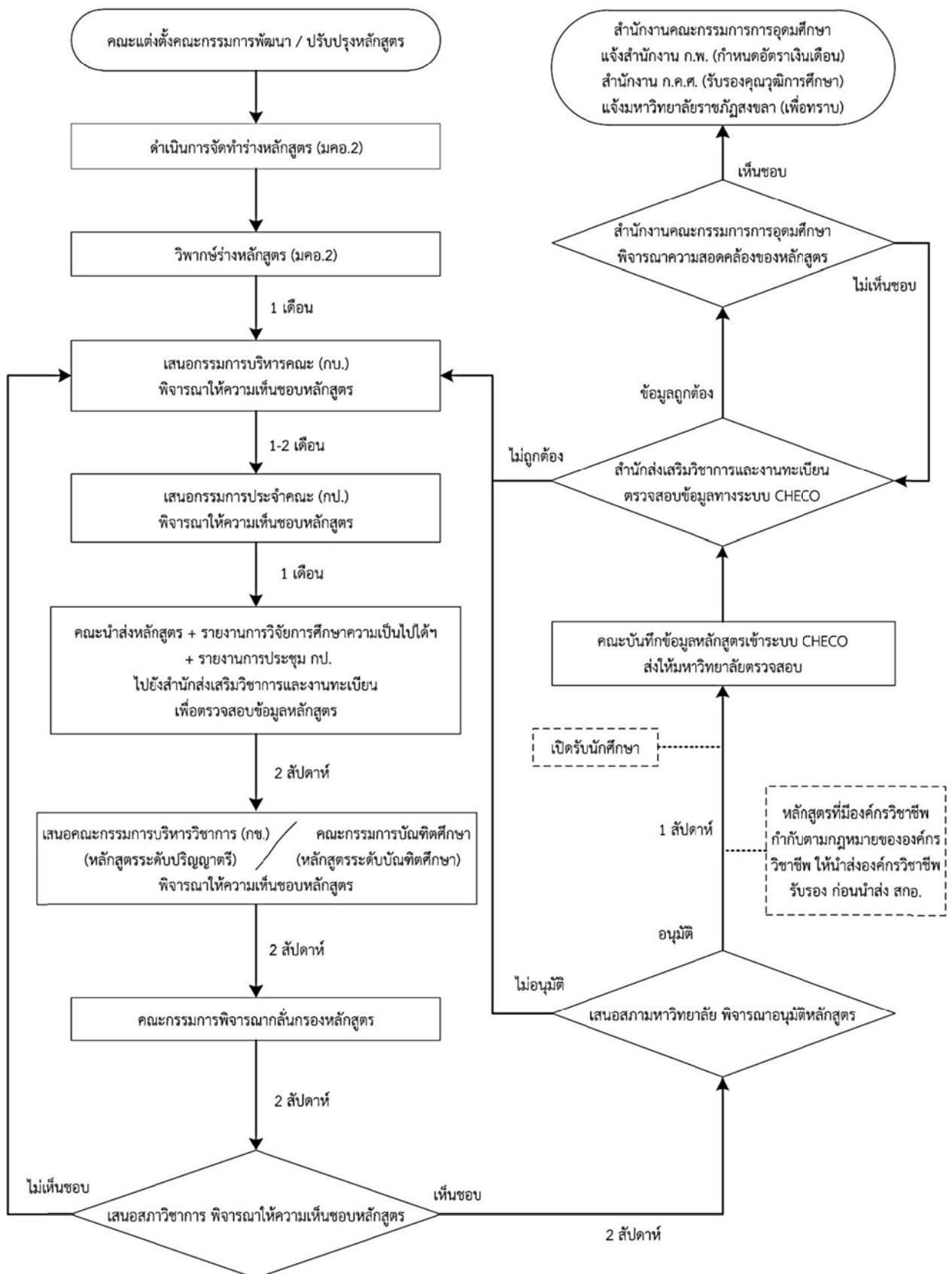
การนำเสนอหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัย

1. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ตรวจสอบความถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 มาตรฐานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ/มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี) และประกาศ ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เมื่อตรวจสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วหากเอกสารเรียบร้อย ถูกต้อง ครบถ้วน จะนำบรรจุวาระการประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) หากเอกสารผิดพลาด ไม่ถูกต้องจะส่งเอกสารคืนคณะเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุง
2. คณะ/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร นำเสนอหลักสูตรระดับปริญญาตรีในการประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) / หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา เพื่อพิจารณา
3. หลักสูตรที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.)/กรรมการบัณฑิตศึกษา คณะ/ผู้รับผิดชอบหลักสูตรนำเสนอหลักสูตรต่อกรรมการพิจารณากลั่นกรองหลักสูตรเพื่อพิจารณาก่อนนำเสนอสภาวิชาการ
4. หลักสูตรที่ผ่านการพิจารณาจากกรรมการพิจารณากลั่นกรองหลักสูตร สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน แจ้งบรรจุวาระการประชุมกรรมการสภาวิชาการ คณะ/ผู้รับผิดชอบหลักสูตรนำเสนอหลักสูตรต่อกรรมการสภาวิชาการเพื่อพิจารณา เมื่อสภาวิชาการพิจารณาแล้ว หากมีการปรับแก้ คณะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย
5. หลักสูตรที่ผ่านการพิจารณาจากกรรมการสภาวิชาการ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน แจ้งบรรจุวาระการประชุมสภามหาวิทยาลัย คณะ/ผู้รับผิดชอบหลักสูตรนำเสนอหลักสูตรต่อกรรมการสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติการเปิดสอนหลักสูตร หากมีการปรับแก้ให้คณะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายใน 7 วัน นับจากวันที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ
6. คณะส่งเล่มเอกสารหลักสูตร (มคอ.2) ฉบับสมบูรณ์ และไฟล์ข้อมูล MS Word และ PDF ที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแล้ว มายังสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน จำนวน 2 เล่ม เพื่อจัดเก็บเป็นหลักฐานและใช้ตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตร

การนำเสนอหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1. ในกรณีที่หลักสูตรใดเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพ คณะต้องนำเสนอหลักสูตรฉบับที่ได้รับอนุมัติ/เห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย ต่อสาขาวิชานั้น ๆ เพื่อให้การรับรองหลักสูตรและส่งยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
2. คณะดำเนินการจัดส่งข้อมูลหลักสูตรทางระบบ CHECO ภายใน 7 วันนับจากวันที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตร
3. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ตรวจสอบการข้อมูลทางระบบ CHECO อีกครั้ง ก่อนส่งให้เข้าระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO)
4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นผู้พิจารณารายการข้อมูลหลักสูตรให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และแจ้งผลการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรดังกล่าวผ่านระบบ CHECO ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่ได้รับข้อมูลของหลักสูตร
5. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับทราบ/เห็นชอบหลักสูตรแจ้งมหาวิทยาลัยฯ และส่งข้อมูลสำนักงาน ก.พ. กำหนดอัตราเงินเดือน และสำนักงาน ก.ค.ศ. รับรองคุณวุฒิการศึกษา

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเสนอหลักสูตรใหม่และหลักสูตรปรับปรุง

แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย

แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย

หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย เป็นการปรับปรุงในระดับรายวิชา อาทิ การเปลี่ยนชื่อรายวิชา การเปลี่ยนรหัสวิชา (ไม่ซ้ำกับรหัสวิชาที่มีอยู่) การเพิ่มรายวิชาเลือก การปรับคำอธิบายรายวิชา โดยไม่กระทบโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระในหมวดวิชาเฉพาะ และการเปลี่ยนแปลงอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

1) หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย ดำเนินการได้หลังจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) รับทราบรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) เรียบร้อยแล้ว กรณีที่มีการปรับปรุงเล็กน้อยจะต้องให้ สกอ.รับทราบก่อน จึงสามารถดำเนินการปรับปรุงเล็กน้อยครั้งต่อไปได้

2) หัวข้อและรายละเอียดการจัดทำเอกสารหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย ให้ใช้แบบฟอร์มที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

3) หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย ผ่านการพิจารณาลั่นกรองจากกรรมการบริหาร (กบ.) กรรมการประจำคณะ (กป.)

4) คณะ/อาจารย์ผู้รับผิดชอบนำเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สมอ.08) ต่อกรรมการบริหารคณะ (กบ.) กรรมการประจำคณะ (กป.) พิจารณาลั่นกรองหลักสูตรเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว กรณีเอกสารสมบูรณ์ ให้คณะนำส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน กรณีที่เอกสารไม่สมบูรณ์ ให้คณะ/ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดำเนินการปรับแก้ไขให้เรียบร้อยแล้ว

5) เอกสารที่ต้องนำส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

- บันทึกข้อความนำส่ง โดยผ่านความเห็นชอบจากคณบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณบดี พร้อมระบุครั้งที่/วันที่ผ่านการพิจารณาจากกรรมการบริหารคณะ (กบ.) และกรรมการประจำคณะ (กป.)

- รายงานการประชุมเฉพาะหน้าที่มีรายชื่อกรรมการ พิจารณาหลักสูตร และหน้าที่มีลายมือชื่อผู้รายงานการประชุม

- แบบการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร (สมอ.08)

- กรณีมีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรมาแล้ว ให้แนบเอกสารปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรปรับปรุงฉบับที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบมาด้วย

- เอกสาร สมอ.08 สำหรับประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) จำนวน 11 ฉบับ คณะกรรมการสภาวิชาการ จำนวน 1 ฉบับ และสภามหาวิทยาลัย จำนวน 1 ฉบับ

6) สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ตรวจสอบความถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2548 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 มาตรฐานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ/มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/

สาขาวิชา (ถ้ามี) เมื่อตรวจสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วหากเอกสารเรียบร้อย ถูกต้อง ครบถ้วน จะนำบรรจุวาระการประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) หากเอกสาร ไม่ถูกต้องจะส่งเอกสารคืนคณะเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุง

7) คณะบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะบดี นำเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สมอ.08) ในการประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) เพื่อพิจารณา

8) รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย นำเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อยต่อคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณานุมัติ

การนำเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อยต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

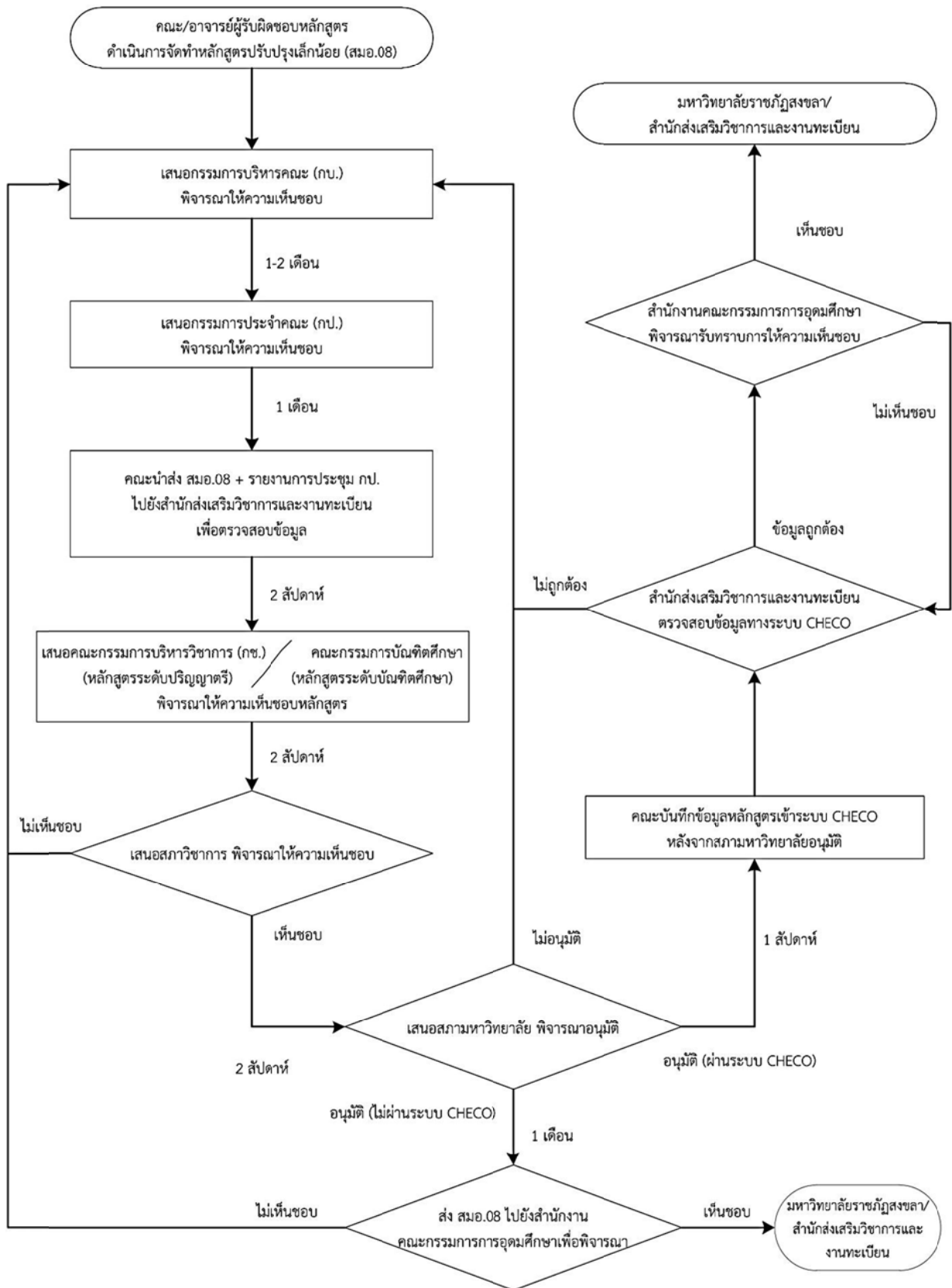
➡ **กรณีเอกสารหลักสูตร (มคอ.2) สกอ.รับทราบแบบเดิม (เอกสาร) ให้นำส่ง** หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สมอ.08) ดังนี้

- 1) หนังสือนำเสนอ เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สนส.ผู้รับผิดชอบ)
- 2) สรุปมติการประชุมสภามหาวิทยาลัย (สนส.ผู้รับผิดชอบ)
- 3) รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัย (สนส.ผู้รับผิดชอบ)
- 4) หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อยฉบับสมบูรณ์ จำนวน 2 ฉบับ (คณะผู้รับผิดชอบ)
- 5) สำเนารายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) หรือหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สมอ.08) ฉบับ สกอ.รับทราบแล้ว จำนวน 1 ฉบับ (คณะผู้รับผิดชอบ)
- 6) แผ่นบันทึกข้อมูล (CD) บันทึกข้อมูลหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อยฉบับสมบูรณ์ MS Word และ PDF (จำนวน 1 แผ่น)
- 7) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณารับทราบให้ความเห็นชอบ แจ้งมหาวิทยาลัยฯ

➡ **กรณีเอกสารหลักสูตร (มคอ.2) สกอ.รับทราบผ่านระบบ CHECO** ให้นำส่ง หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สมอ.08) ดังนี้

- 1) คณะดำเนินการจัดส่งข้อมูลหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อยทางระบบ CHECO ภายใน 7 วันนับจากวันที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ/เห็นชอบ
- 2) สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ตรวจสอบข้อมูลทางระบบ CHECO ก่อนส่งให้เข้าระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO)
- 3) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นผู้พิจารณารายการข้อมูลหลักสูตรให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และแจ้งผลการพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรดังกล่าวผ่านระบบ CHECO ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่ได้รับข้อมูลของหลักสูตร และแจ้งมหาวิทยาลัย

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย

แนวปฏิบัติการปิดหลักสูตร

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เรื่อง แนวปฏิบัติการปิดหลักสูตร

เพื่อให้การปิดหลักสูตรเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดแนวปฏิบัติในการแจ้งให้คณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการปิดหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน และเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติการปิดหลักสูตร

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงประกาศแนวปฏิบัติขั้นตอนการปิดหลักสูตร โดยกำหนดเงื่อนไขในการพิจารณาหลักสูตรที่จะปิด ดังนี้

๑. กรรมการประจำหลักสูตรโดยประธานหลักสูตรเสนอแบบฟอร์มการปิดหลักสูตร
๒. เสนอคณะกรรมการบริหารคณะ คณะกรรมการประจำคณะตามลำดับ พิจารณารายละเอียดการปิดหลักสูตร ดังนี้
 - ๒.๑ ประเด็นความต้องการของสังคม ความต้องการด้านตลาดแรงงานของประเทศ
 - ๒.๒ ประเด็นความสอดคล้องกับนโยบายการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
 - ๒.๓ ประเด็นความพร้อมของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
 - ๒.๔ ประเด็นความสามารถในการแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่น
 - ๒.๕ สรุปผลการดำเนินงานด้านความคุ้มค่า คำนวณ
 - ๒.๖ สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา
 - ๒.๗ อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพิจารณาปิดหลักสูตร เห็นสมควร
๓. คณะส่งเรื่องการปิดหลักสูตรยังสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
๔. คณะหรือสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน สรุปประเด็นและนำเสนอการปิดหลักสูตรต่อคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กษ.) สภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติการปิดหลักสูตร
๕. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติปิดหลักสูตร
๖. เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับทราบการปิดหลักสูตรแล้ว จะแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ทราบต่อไป
๗. คณะใดต้องการเปิดหลักสูตร ที่มหาวิทยาลัยแจ้งปิดที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแล้ว ต้องนำหลักสูตรนั้นเสนอต่อสภาวิชาการและสภามหาวิทยาลัยใหม่ตามขั้นตอน

หลักสูตรที่อยู่ในเงื่อนไขการพิจารณาปิดหลักสูตร

๑. หลักสูตรที่ไม่เปิดสอนติดต่อกัน ๒ ปี
๒. หลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของประเทศและนโยบายการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย หรือหลักสูตรที่หมดความจำเป็นในการผลิตบัณฑิต
๓. หลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เช่น อาจารย์ประจำหลักสูตรไม่ครบ หรือมีคุณสมบัติไม่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิด
๔. จำนวนนักศึกษาต่ำกว่าแผนรับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง
๕. หลักสูตรที่ไม่สามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่นได้ และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้ยาก
๖. ต้องการปิดหลักสูตรเพื่อใช้ศักยภาพของอาจารย์เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรที่จะพัฒนาใหม่
๗. หลักสูตรที่มีปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวม

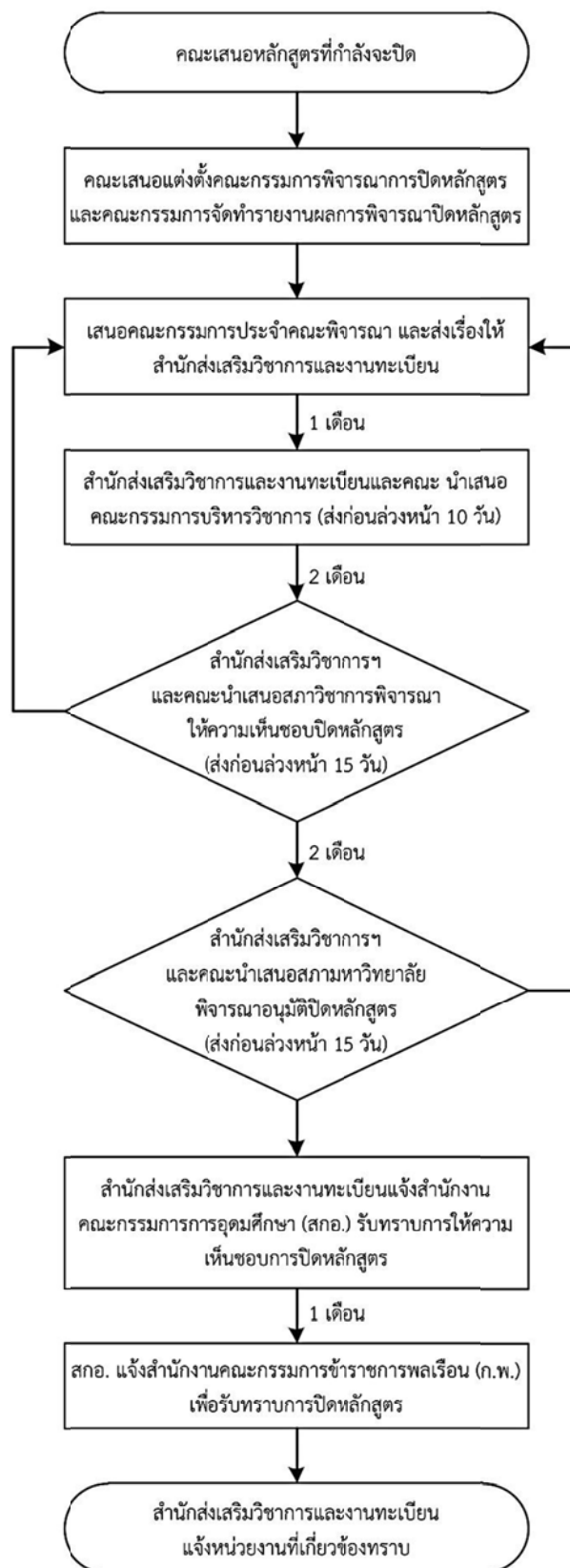
ทั้งนี้ การเสนอปิดหลักสูตร ในภาคการศึกษาหรือปีการศึกษาใด หากมีนักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรที่เสนอขอปิด ให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนั้นต่อไป โดยให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารจัดการหลักสูตร จนกว่านักศึกษาคนสุดท้ายจะสำเร็จการศึกษาหรือพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาในหลักสูตรนั้น และนับจากภาคการศึกษาหรือปีการศึกษาที่ขอปิดหลักสูตรจะต้องไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือเปิดรับนักศึกษาต่อไปนี้อีก

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ เดือนมกราคม พ.ศ.๒๕๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ขั้นตอนการเสนอขอความเห็นชอบปิดหลักสูตร

การกำหนดผู้นำเสนอหลักสูตร

- ประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการ (กข.) ประกอบด้วย คณบดี หรือรองคณบดีฝ่ายวิชาการ หรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร
- ประชุมคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย คณบดีและ/หรือรองคณบดีฝ่ายวิชาการ หรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร
- ประชุมคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์ผลิตภัณฑ์ คณบดีและ/หรือรองคณบดีฝ่ายวิชาการ หรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร

ส่วนที่ 2

แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

แบบเสนอขอเปิดหลักสูตรใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
แบบเสนอขอเปิดหลักสูตรใหม่

ตอนที่ 1 รายละเอียดเบื้องต้น

1.1 ชื่อหลักสูตร (ระบุชื่อหลักสูตรและสาขาวิชา)

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

1.2 ชื่อปริญญา (ระบุเฉพาะชื่อปริญญา ไม่ต้องระบุชื่อสาขาวิชา)

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย)

ชื่อย่อ (ภาษาไทย)

ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ)

ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ)

1.3 ชื่อที่ลงในใบ TRANSCRIPT

.....

(ระบุชื่อสาขาวิชา และตามด้วยชื่อแขนงวิชาถ้าต้องการให้ระบุในใบ Transcript)

1.4 ประเภทหลักสูตร

☐ หลักสูตรปกติ

☐ หลักสูตรพิเศษ.....

1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะ.....

1.6 ปีการศึกษาที่จะเปิดหลักสูตร.....

1.7 หลักสูตรนี้มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นภายนอกมหาวิทยาลัย หน่วยงานดังกล่าวได้แก่

1) หน่วยงาน.....

ให้ความร่วมมือในลักษณะ.....

.....

2) หน่วยงาน.....

ให้ความร่วมมือในลักษณะ.....

.....

ตอนที่ 2 หลักการและเหตุผลในการเสนอเปิดหลักสูตร

2.1 หลักการและเหตุผลในการเสนอเปิดหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 หลักสูตรที่เสนอเปิดใหม่นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนอยู่แล้วในคณะอื่นในมหาวิทยาลัย
ได้แก่

- 1) ชื่อหลักสูตร.....คณะ.....
- 2) ชื่อหลักสูตร.....คณะ.....

1. ความคล้ายคลึงอยู่ที่ส่วนใด (วิชาบังคับ วิชาเลือก หรืออื่นๆ) โปรดระบุความคล้ายคลึงเป็นสัดส่วน
ของหน่วยกิตทั้งหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

2. หลักสูตรที่เปิดสอนใหม่นี้แตกต่างจากหลักสูตรดังกล่าวในประเด็นสำคัญ คือ

.....

.....

.....

.....

2.3 หลักสูตรลักษณะนี้มีเปิดสอนอยู่แล้วที่มหาวิทยาลัยอื่นในประเทศ ได้แก่

- 1) ชื่อหลักสูตร.....มหาวิทยาลัย.....
 - 2) ชื่อหลักสูตร.....มหาวิทยาลัย.....
 - 3) ชื่อหลักสูตร.....มหาวิทยาลัย.....
- กรุณาระบุหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอื่นๆ มาด้วย (ถ้ามี)

หลักสูตรที่เสนอเปิดใหม่นี้แตกต่างจากหลักสูตรดังกล่าวในประเด็นสำคัญ คือ

.....

.....

.....

2.4 หลักสูตรที่เสนอเปิดใหม่เป็นหลักสูตรที่จะมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศหรือไม่
ในลักษณะใด

- ☐ Collaborative Program ☐ ไม่มี
- ☐ Joint Degree Program

2.5 หลักสูตรของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่ท่านได้ใช้ประกอบการพัฒนาหลักสูตรนี้ (กรณีถ้ามี) ได้แก่

- 1)
- 2)
- 3)

(ระบุชื่อมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งแนบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยนั้นๆ มาด้วย (ถ้ามี) และโปรดระบุให้ชัดเจนว่าได้มีส่วนใดหรือแนวทางใดของหลักสูตรในต่างประเทศมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรที่ขอเปิดใหม่และเพราะเหตุใด)

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความพร้อมของบุคลากร

3.1 จำนวนอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรง/สัมพันธ์กับหลักสูตรที่เปิดสอน

มีจำนวน คน (รวมผู้ลาศึกษาต่อด้วย)

อยู่ปฏิบัติงานจริงในปัจจุบัน คน

ตำแหน่ง - ศาสตราจารย์ คน

- รองศาสตราจารย์ คน

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คน

- อาจารย์ คน

ระดับปริญญา - ปริญญาเอก คน

- ปริญญาโท คน

3.2 จำนวนอาจารย์ในคณะที่ศึกษามาตรงกับสาขาวิชาที่จะเปิดหลักสูตรใหม่.....คน

3.3 อาจารย์ประจำหลักสูตรเต็มเวลาของหลักสูตรที่จะเปิดใหม่มีจำนวน.....คนได้แก่ (ณ ปัจจุบัน)

- 1)คุณวุฒิ.....
- 2)คุณวุฒิ.....
- 3)คุณวุฒิ.....
- 4)คุณวุฒิ.....
- 5)คุณวุฒิ.....

3.4 ในการเปิดหลักสูตรใหม่นี้ คณะมีแผนความต้องการทรัพยากรบุคคลเพิ่มเติมแล้วดังนี้

ปีการศึกษา	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	จำนวน	หมายเหตุ
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

ตอนที่ 4 ความพร้อมทางกายภาพ

4.1 ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือและอุปกรณ์

- ☐ มีเพียงพอแล้ว สำหรับนักศึกษาจำนวน.....คน สถานภาพการใช้งาน (ระบุ).....
- ☐ ยังไม่เพียงพอ สิ่งที่ขาด คือ.....
- ถ้ายังไม่เพียงพอ วิธีที่จะแก้ปัญหา คือ
-

4.2 ห้องเรียนและห้องบรรยาย

- ☐ มีเพียงพอแล้ว
- ☐ ยังไม่เพียงพอ สิ่งที่ขาดคือ.....
- ถ้ายังไม่เพียงพอ วิธีที่จะแก้ปัญหา คือ.....
-

4.3 ห้องสมุด/ตำรา

- ☐ มีเพียงพอแล้ว
- ☐ ยังไม่เพียงพอ สิ่งที่ขาดคือ.....
- ถ้ายังไม่เพียงพอ วิธีที่จะแก้ปัญหา คือ.....
-

ลงนาม.....
(.....)

ประธานหลักสูตร.....

ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารคณะในการประชุมครั้งที่...../..... เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงนาม.....
(.....)

คณบดี

แบบเสนอขอปรับปรุงหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
แบบเสนอขอปรับปรุงหลักสูตร

- ☐ ปรับปรุงหลักสูตร
☐ ปรับปรุงเล็กน้อย

ตอนที่ 1 รายละเอียดเบื้องต้น

1.1 ชื่อหลักสูตรเดิม (ระบุชื่อหลักสูตรและสาขาวิชา)

(ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

1.2 ชื่อปริญญาเดิม (ระบุเฉพาะชื่อปริญญา ไม่ต้องระบุชื่อสาขาวิชา)

(ภาษาไทย ชื่อเต็ม และชื่อย่อ).....

(ภาษาอังกฤษ ชื่อเต็มและชื่อย่อ).....

1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะ.....

1.4 หลักสูตรเดิมสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา.....

ตอนที่ 2 หลักการและเหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร

2.1 หลักการและเหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร

.....
.....
.....
.....

2.2 หลักสูตรที่จะปรับปรุงแตกต่างจากหลักสูตรเดิมในประเด็นสำคัญ คือ

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ความพร้อมของทรัพยากร

3.1 อาจารย์ประจำหลักสูตรเต็มเวลาของหลักสูตร ได้แก่

- 1) คุณวุฒิ.....
- 2) คุณวุฒิ.....
- 3) คุณวุฒิ.....
- 4) คุณวุฒิ.....
- 5) คุณวุฒิ.....

3.2 ในการเปิดหลักสูตรปรับปรุงนี้ คณะมีความต้องการทรัพยากรบุคคลเพิ่มเติมตามแผนดังนี้

ปีการศึกษา	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	จำนวน	หมายเหตุ
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

3.3 ในการเปิดหลักสูตรปรับปรุงนี้ คณะมีความต้องการทรัพยากรอื่นๆ (ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือและอุปกรณ์)

ปีการศึกษา	ทรัพยากร	จำนวน	หมายเหตุ
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

ลงนาม

(.....)

ประธานหลักสูตร.....

ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารคณะในการประชุมครั้งที่...../..... เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงนาม.....

(.....)

คนบดี

แบบเสนอชื่อคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร

แบบเสนอชื่อคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร

คณะ.....

ชื่อหลักสูตร สาขาวิชา.....

ระดับ ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)
☐ หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ☐ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.

ประธานกรรมการ

กรรมการ 1.
 2.
 3.
 4.
 5.
 6.
 7.

กรรมการและเลขานุการ

ลงชื่อ
 (.....)

คณบดีคณะ.....

(คณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย 5 ท่าน)

การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรสาขาใดในระดับคุณวุฒิใดระดับหนึ่งตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้นๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการอย่างน้อย 1 คน

แบบรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2)

มคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร

รายละเอียดของหลักสูตร (Programme Specification) หมายถึง คำอธิบายภาพรวมของการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้นๆ โดยจะถ่ายทอดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาไปสู่การปฏิบัติในหลักสูตร ซึ่งแต่ละสถาบันอุดมศึกษาสามารถบรรจุเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระ เหมาะสม ตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของสถาบันฯ โดยคณาจารย์ผู้สอนจะต้องร่วมมือกันวางแผนและจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร

รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยอธิบายให้นักศึกษาทราบว่าตนต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง เข้าใจถึงวิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่จะทำให้มั่นใจว่าเมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งยังแสดงความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับองค์ประกอบในการเรียนเพื่อนำไปสู่คุณสมบัติตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิ รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนในหลักสูตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และความต้องการของตนเองได้ รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิตสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณารับสมัครบัณฑิตเข้าทำงาน

ประกอบด้วย 8 หมวดต่อไปนี้

หมวดที่ 1	ข้อมูลทั่วไป
หมวดที่ 2	ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร
หมวดที่ 3	ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร
หมวดที่ 4	ผลการเรียนรู้กลยุทธ์การสอนและประเมินผล
หมวดที่ 5	หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา
หมวดที่ 6	การพัฒนาคณาจารย์
หมวดที่ 7	การประกันคุณภาพหลักสูตร
หมวดที่ 8	การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

รายละเอียดของหลักสูตร

หลักสูตร

สาขาวิชา.....

หลักสูตรใหม่/ปรับปรุง พ.ศ.

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา

วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อหลักสูตร

ระบุรหัส (ถ้ามี)/ชื่อหลักสูตรและสาขา/สาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกัน

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ให้ระบุชื่อเต็มและอักษรย่อของปริญญาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกัน สำหรับชื่อภาษาไทยให้ใช้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยชื่อปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับสาขาวิชาของสถาบัน (กรณีมหาวิทยาลัยของรัฐ) หรือตามข้อบังคับของสถาบันฯ ซึ่งสอดคล้องตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาของกระทรวงศึกษาธิการ (กรณีมหาวิทยาลัยในกำกับ) หรือตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาของกระทรวงศึกษาธิการ (กรณีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน)

3. วิชาเอก (ถ้ามี)

4. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

5. รูปแบบของหลักสูตร

5.1 รูปแบบ ระบุรูปแบบของหลักสูตรที่เปิดสอนว่าเป็นหลักสูตรระดับคุณวุฒิใดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

5.2 ประเภทของหลักสูตร (เฉพาะหลักสูตรระดับปริญญาตรี)

ระบุประเภทหลักสูตรทางวิชาการ หรือแบบก้าวนำทางวิชาการ หรือหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ หรือหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวนำทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ

5.3 ภาษาที่ใช้ ระบุภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศหรือภาษาใด

5.4 การรับเข้าศึกษา ระบุการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรว่ารับเฉพาะนักศึกษาไทยหรือต่างประเทศ หรือรับทั้งสองกลุ่มเข้าศึกษา

5.5 ความร่วมมือกับสถาบันอื่น ระบุว่าเป็นหลักสูตรเฉพาะของสถาบันที่จัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือเป็นหลักสูตรความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/หน่วยงานอื่นๆ โดยต้องระบุชื่อสถาบันการศึกษา/หน่วยงานที่ทำความร่วมมือด้วยสำหรับความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/หน่วยงานอื่นๆ ในต่างประเทศต้องสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ พ.ศ.2550

5.6 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระบุว่าให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียวหรือให้ปริญญามากกว่า 1 สาขาวิชา (กรณีทวีปริญญา) หรือปริญญาอื่น ๆ ในช่วงกลางของหลักสูตร หรือเป็นปริญญาร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาที่มีข้อตกลงความร่วมมือ

6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

ระบุว่าเป็นหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.ใด และเวลาที่เริ่มใช้หลักสูตรนี้ (ภาคการศึกษา และปีการศึกษา) พร้อมทั้งให้ระบุวันเดือนปีที่สภาวิชาการหรือที่คณะกรรมการบริหารวิชาการหรือที่เรียกอย่างอื่น (ระบุชื่อ) และสภาสถาบันอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตรในกรณีที่ได้รับการรับรองหลักสูตรโดยองค์กรวิชาชีพหรือองค์กรอื่นใดด้วย ให้ระบุองค์กรที่ให้การรับรอง และวันเดือนปีที่ได้รับการรับรองด้วย

*** 7. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน**

ระบุปีที่คาดว่าจะได้รับการเผยแพร่ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

*** 8. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา**

ระบุอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

9. ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พร้อมทั้งระบุผลงานวิชาการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตามที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรกำหนดไว้

*** 10. สถานที่จัดการเรียนการสอน**

ระบุสถานที่จัดการเรียนการสอนให้ชัดเจนหากมีการสอนในวิทยาเขตอื่น ๆ หรือสอนมากกว่า 1 แห่ง ระบุข้อมูลให้ครบถ้วน

*** 11. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร**

11.1 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

11.2 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

*** 12. ผลกระทบจาก ข้อ 11.1 และ 11.2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน**

12.1 การพัฒนาหลักสูตร

12.2 ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

*** 13. ความสัมพันธ์ (ถ้ามี) กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/สาขาวิชาอื่นของมหาวิทยาลัย (เช่น รายวิชาที่เปิดสอนเพื่อให้บริการคณะ/สาขาวิชาอื่น หรือต้องเรียนจากคณะ/สาขาวิชาอื่น)**

อธิบายการบริหารจัดการ แผนความร่วมมือหรือประสานงานร่วมกับภาควิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตรนี้มีรายวิชาที่กำหนดให้นักศึกษาในหลักสูตรอื่นเรียนหรือไม่ ถ้ามีจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้มั่นใจว่ารายวิชาดังกล่าวสนองตอบต่อความต้องการของนักศึกษาในหลักสูตรอื่น

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

*** 1. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร**

ระบุปรัชญา ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยต้องสอดคล้องกับปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันและมาตรฐานวิชาการ/วิชาชีพหรือการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะ และความรู้ความสามารถอย่างไร

*** 2. แผนพัฒนาปรับปรุง**

ระบุแผนพัฒนาหรือแผนการเปลี่ยนแปลงหลักๆ ที่เสนอในหลักสูตร พร้อมระบุเวลาคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ (เช่น ภายใน 5 ปี) โดยให้ระบุกลยุทธ์สำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อความสำเร็จของแผนนั้นๆ รวมทั้งตัวบ่งชี้ความสำเร็จ โดยตัวบ่งชี้ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินในหมวด 7 ด้วย

2.1 แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง

2.2 กลยุทธ์

2.3 หลักฐาน/ตัวบ่งชี้

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

1. ระบบการจัดการศึกษา

1.1 ระบบ

ระบุระบบการจัดการศึกษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรว่าเป็นระบบทวิภาค ระบบไตรภาค ระบบจตุรภาค เป็นต้น ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

1.2 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

ระบุว่ามีการจัดการเรียนการสอนในภาคฤดูร้อนหรือไม่

1.3 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ถ้ามีการจัดการศึกษาที่ใช้ระบบอื่น ๆ ที่มีใช้การใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาคในการจัดการเรียนการสอนให้แสดงการเทียบเคียงกับระบบทวิภาคให้ชัดเจน

2. การดำเนินการหลักสูตร

2.1 วัน – เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ระบุช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาเรียน

2.2 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

ระบุคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรที่สอดคล้องกับระดับการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา อาทิ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในกรณีที่มีเกณฑ์คุณสมบัติเพิ่มเติมต้องระบุให้ครบและชัดเจน

2.3 ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า

ระบุลักษณะเฉพาะของนักศึกษาที่จะสมัครเข้าเรียนในหลักสูตร ที่ต้องนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดหลักสูตร (เช่น นักศึกษาที่มีข้อจำกัดทางทักษะ IT หรือ ภาษา คณิตศาสตร์หรือการปรับตัวในการเรียน)

2.4 กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนักศึกษาในข้อ 2.3

2.5 แผนการรับนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ 5 ปี

ระบุจำนวนผู้ที่คาดว่าจะรับเข้าศึกษาในหลักสูตรและจำนวนที่คาดว่าจะมีผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาในระยะเวลา 5 ปี

2.6 งบประมาณตามแผน

แสดงงบประมาณ โดยจำแนกรายละเอียดตามหัวข้อการเสนอตั้งงบประมาณ รวมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวในการผลิตบัณฑิตตามหลักสูตรนั้น

2.7 ระบบการศึกษา

- ☐ แบบชั้นเรียน
- ☐ แบบทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก
- ☐ แบบทางไกลผ่านสื่อแพรภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก
- ☐ แบบทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (E-learning)
- ☐ แบบทางไกลทางอินเทอร์เน็ต
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

2.8 การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามมหาวิทยาลัย (ถ้ามี)

3. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

ระบุจำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรและระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาในแต่ละแบบที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนของนักศึกษา ซึ่งกำหนดเป็นหลักสูตรแบบศึกษาเต็มเวลาหรือแบบศึกษาบางเวลาและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในแต่ละระดับ

3.1 หลักสูตร ให้ระบุรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 จำนวนหน่วยกิต ให้ระบุหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร

3.1.2 โครงสร้างหลักสูตร ให้แสดงโครงสร้างหรือองค์ประกอบของหลักสูตร โดยแบ่งเป็น

หมวดวิชาให้สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่าง

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร	135	หน่วยกิต
1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	36	หน่วยกิต
- กลุ่มสังคมศึกษาศาสตร์	9	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	9	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาภาษา	9	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	9	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	93	หน่วยกิต
- วิชาแกน	30	หน่วยกิต
- วิชาเอก	45	หน่วยกิต
- วิชาโท	18	หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

3.1.3 รายวิชา

ให้ระบุรหัสรายวิชา (อธิบายความหมายของรหัสวิชาด้วย) ชื่อรายวิชาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงบรรยาย จำนวนชั่วโมงปฏิบัติ และจำนวนชั่วโมงศึกษาด้วยตนเอง

3.1.4 แสดงแผนการศึกษา

3.1.5 คำอธิบายรายวิชา

3.2 ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์

ระบุจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์พิเศษแยกจากกัน โดยระบุรหัสเลขประจำตัวประชาชน รายชื่อซึ่งประกอบด้วยตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิ สาขาวิชาและสถาบันที่สำเร็จการศึกษา (โดยต้องสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา) ผลงานทางวิชาการ การค้นคว้า วิจัย หรือการแต่งตำรา (ถ้ามี) รวมทั้งภาระการสอนทั้งที่มีอยู่แล้ว และที่จะมีในหลักสูตรนี้ (รายละเอียดทั้งหมดไว้ที่นี้หรือภาคผนวกก็ได้)

3.2.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร

ระบุอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

3.2.2 อาจารย์พิเศษ (ถ้ามี)

* 4. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา) (ถ้ามี)

สรุปโดยย่อเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ ฝึกตามคลินิกหรือฝึกงาน หรือสหกิจศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4.1 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของประสบการณ์ภาคสนาม

ลงรายการสำคัญๆ ของมาตรฐานผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ภาคสนามที่ต้องการ

4.2 ช่วงเวลา

ระบุช่วงเวลาของหลักสูตรที่จัดประสบการณ์ภาคสนามให้นักศึกษา เช่น ปีภาคการศึกษาที่จัด

4.3 การจัดเวลาและตารางสอน

เช่น 3 วันต่อสัปดาห์เป็นเวลา 4 สัปดาห์ หรือจัดเต็มเวลาใน 1 ภาคการศึกษา

* 5. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย (ถ้ามี)

ข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับข้อกำหนดในการทำโครงการหรือวิทยานิพนธ์ นอกเหนือจากโครงการหรืองานวิจัยในรายวิชาอื่นๆ ควรแนบข้อกำหนดสำหรับการทำโครงการด้วย

5.1 คำอธิบายโดยย่อ

5.2 มาตรฐานผลการเรียนรู้

ระบุมาตรฐานผลการเรียนรู้หลักๆ ที่ต้องการจากการทำโครงการหรืองานวิจัย

5.3 ช่วงเวลา

ระบุช่วงระยะเวลาของหลักสูตรที่กำหนดให้ทำโครงการหรืองานวิจัย เช่น ปีภาคการศึกษา

5.4 จำนวนหน่วยกิต

5.5 การเตรียมการ

อธิบายอย่างย่อเกี่ยวกับการเตรียมการให้คำแนะนำและช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่นักศึกษา

5.6 กระบวนการประเมินผล

อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผล รวมทั้งกลไกสำหรับการทวนสอบมาตรฐาน

หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

* 1. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา

ระบุลักษณะพิเศษของนักศึกษาที่นอกเหนือไปจากความคาดหวังโดยทั่วไปที่สถาบัน คณะ หรือ ภาควิชา พยายามพัฒนาให้มีขึ้นในตัวของนักศึกษาหลักสูตรนี้ เช่น บัณฑิตซึ่งมีความสามารถพิเศษเฉพาะในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเป็นผู้นำอย่างโดดเด่น หรือมีความมุ่งมั่นในการให้บริการสาธารณะ หรือมีทักษะทาง IT ในระดับสูงในแต่ละคุณลักษณะดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงกลยุทธ์การสอน และกิจกรรมนักศึกษาที่จะใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะเหล่านั้น

* 2. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

อธิบายผลการเรียนรู้แต่ละด้าน ตามหัวข้อต่อไปนี้

(1) คำอธิบายทั่วไปเกี่ยวกับความรู้หรือทักษะในหลักสูตรที่ต้องการจะพัฒนาและระดับของความรู้และทักษะนั้นๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่สาขา/สาขาวิชานั้นๆ กำหนดเป็นอย่างน้อย (ดูประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาของสาขา/สาขาวิชานั้นๆ ข้อ 5 มาตรฐานผลการเรียนรู้) กรณีกระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานสาขา/สาขาวิชาของหลักสูตรที่จะพัฒนา/ปรับปรุงให้สถาบันอุดมศึกษาทำความเข้าใจมาตรฐานผลการเรียนแต่ละด้านของระดับคุณวุฒิที่จะพัฒนา/ปรับปรุงจากคำอธิบายในส่วนที่ 2 ข้อ 2.2 วิธีที่ 2

(2) คำอธิบายเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนที่จะใช้ในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรที่จะพัฒนาความรู้และทักษะเหล่านั้น (ควรเป็นคำอธิบายทั่วไปของวิธีการที่จะใช้ตลอดหลักสูตร โดยใช้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ถ้ามีความรับผิดชอบพิเศษเฉพาะที่จะกำหนดให้มีในรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะให้แสดงไว้ด้วย)

(3) วิธีการวัดและประเมินผลที่จะใช้ในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรที่จะประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มที่เกี่ยวข้อง(ซึ่งอาจรวมกลยุทธ์สำหรับการประเมินหลักสูตรเช่นเดียวกับการวัดและประเมินผลนักศึกษา)ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์หรือวิธีการในช่วงระยะเวลาใดของหลักสูตรควรแสดงให้เห็นด้วย ตัวอย่างเช่น กิจกรรมต่างๆ ในการเตรียมการหรือการแนะนำในตอนเริ่มหลักสูตร และงานโครงการในระดับสูงขึ้นใช้ความรู้และทักษะที่กำหนดอาจจะรวมไว้ในระยะเวลาต่อมา

* 3. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ใดบ้าง (ตามทีระบุในหมวดที่ 4 ข้อ 2) โดยระบุว่าเป็นความรับผิดชอบหลักหรือรับผิดชอบรอง ซึ่งบางรายวิชาอาจไม่นำสู่มาตรฐานผลการเรียนรู้อะไรก็ได้ (จะแสดงเป็นเอกสารแนบท้ายก็ได้)

หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

1. ภาวะเทียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

ถ้าสถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัย ภาควิชา หรือหลักสูตรมีนโยบายหรือกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการให้ระดับคะแนน (เกรด) นักศึกษา ให้กล่าวถึงนโยบายหรือ กฎ ระเบียบนั้นๆ หรือแนบเอกสารดังกล่าว

* 2. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา

อธิบายกระบวนการที่ใช้ในการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ แต่ละรายวิชา เช่น ทวนสอบจากคะแนนข้อสอบ หรืองานที่มอบหมาย กระบวนการอาจจะต่างกันไปสำหรับ รายวิชาที่แตกต่างกัน หรือสำหรับมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน

3. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรซึ่งต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับอุดมศึกษา

หมวดที่ 6 การพัฒนาคณาจารย์

* 1. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

อธิบายกระบวนการที่ใช้สำหรับการปฐมนิเทศ และ/หรือการแนะนำอาจารย์ใหม่และอาจารย์พิเศษให้ มั่นใจได้ว่าอาจารย์เข้าใจถึงหลักสูตรและบทบาทของรายวิชาต่างๆ ที่สอนในหลักสูตรและรายวิชาที่ตน รับผิดชอบสอน

* 2. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

อธิบายถึงสิ่งที่จะดำเนินการเพื่อช่วยให้คณาจารย์ได้พัฒนา

2.1 การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

2.2 การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่นๆ

หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร

1. การกำกับมาตรฐาน

อธิบายกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่ประกาศใช้และ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติหรือมาตรฐานคุณวุฒิสาชาวิชา ตลอดระยะเวลาที่มีการ จัดการเรียนการสอนในหลักสูตร

2. บัณฑิต

อธิบายคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การ ทำงานหรือประกอบอาชีพอิสระ ผลงานของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

3. นักศึกษา

อธิบายกระบวนการรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา การควบคุมการดูแล การให้คำปรึกษาวิชาการและแนะแนว การคงอยู่ การสำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจและผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา

4. อาจารย์

อธิบายกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ตั้งแต่ระบบการรับอาจารย์ใหม่ การคัดเลือกอาจารย์ คุณสมบัติ ความรู้ ความเชี่ยวชาญทางสาขาวิชาและมีความก้าวหน้าในการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์

5. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

อธิบายการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง การออกแบบหลักสูตร ควบคุม กำกับกับการจัดทำรายวิชา การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา การประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

อธิบายกระบวนการดำเนินงานของภาควิชา คณะ สถาบัน เพื่อความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งความพร้อมทางกายภาพและความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร

7. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

ระบุตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ใช้ในการติดตาม ประเมินและรายงานคุณภาพของหลักสูตรประจำปี ตามตัวบ่งชี้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หรือตัวบ่งชี้ที่หลักสูตรพัฒนาขึ้นเองโดยครอบคลุม หมวด 1 – หมวด 6

หมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

ควรคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ในหมวด 1-7 และเชื่อมโยงสู่การประเมินการจัดการเรียนการสอนในประเด็นสำคัญ ๆ ที่สะท้อนถึงคุณภาพของบัณฑิตที่คาดหวังโดยประเด็นเหล่านี้จะถูกนำมาใช้ในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานของหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่

* 1. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

1.1 การประเมินกลยุทธ์การสอน

อธิบายกระบวนการที่ใช้ในการประเมินกลยุทธ์การสอนที่ได้วางแผนไว้สำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น การประเมินความเห็นหรือข้อเสนอแนะของอาจารย์ภายหลังการเข้ารับการอบรม การนำกลยุทธ์การสอนไปใช้ การปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรหรือวิธีการสอน การวิเคราะห์ผลการประเมินของนักศึกษาและหลักสูตรฝึกอบรมด้านทฤษฎีการเรียนรู้และวิธีการสอนที่เกี่ยวข้อง และอธิบายกระบวนการที่จะนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงแผนกลยุทธ์การสอน

1.2 การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

อธิบายกระบวนการที่ใช้ในการประเมินทักษะของคณาจารย์ในการใช้กลยุทธ์ตามที่ได้วางแผนไว้ เช่น การประเมินของนักศึกษาในแต่ละรายวิชา การสังเกตการณ์ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือหัวหน้าภาค การทดสอบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในหลักสูตรโดยเทียบกับนักศึกษาของสถาบันอื่นในหลักสูตรเดียวกัน การจัดอันดับเกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาความรู้และทักษะที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่นักศึกษาต้องการ

* 2. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

อธิบายกระบวนการที่จะใช้เพื่อจะได้ข้อมูลต่างๆย้อนกลับในการประเมินคุณภาพของหลักสูตรในภาพรวมและการบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากกลุ่มบุคคล ดังนี้ 1) นักศึกษาและบัณฑิต 2) ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้ประเมินภายนอก 3) ผู้ใช้บัณฑิตและ/หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

* 3. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

ให้ประเมินตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุในหมวดที่ 7 ข้อ 7 โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย 3 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขา/สาขาวิชาเดียวกันอย่างน้อย 1 คน (ควรเป็นคณะกรรมการประเมินชุดเดียวกับการประกันคุณภาพภายใน)

* 4. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุง

อธิบายกระบวนการทบทวนผลการประเมินที่ได้จากอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งกระบวนการในการวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์

เอกสารแนบ

ให้แนบเอกสารที่ระบุไว้ให้ครบถ้วน

แบบรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2)

รายละเอียดของหลักสูตร

หลักสูตร.....

สาขาวิชา.....

หลักสูตรใหม่/ปรับปรุง พ.ศ.

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

คณะ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร :

ภาษาไทย : หลักสูตร.....

ภาษาอังกฤษ :

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) :

ชื่อย่อ (ภาษาไทย) :

ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ) :

ชื่อย่อ (ภาษาอังกฤษ) :

3. วิชาเอก (ถ้ามี)

.....

4. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

.....

5. รูปแบบของหลักสูตร

5.1 รูปแบบ

เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ...พ.ศ.2552.../
ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขา..... พ.ศ.....

5.2 ประเภทของหลักสูตร

☐ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

☐ ปริญญาตรีทางวิชาการ

☐ ปริญญาตรีแบบก้าวนำทางวิชาการ

☐ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพ

☐ ปริญญาตรีทางวิชาชีพ

☐ ปริญญาตรีแบบก้าวนำทางวิชาชีพ

- ☐ หลักสูตรปริญญาตรีปฏิบัติการ
- ☐ ปริญญาตรีปฏิบัติการ
- ☐ ปริญญาตรีแบบก้าวนำปฏิบัติการ

5.3 ภาษาที่ใช้

5.4 การรับเข้าศึกษา

5.5 ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

5.6 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

- ☐ หลักสูตรใหม่ ➡ กำหนดเปิดสอน เดือน.....พ.ศ.
- ☐ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. เปิดสอนภาคการศึกษาที่ ปีการศึกษา
ปรับปรุงจากหลักสูตร.....
เริ่มใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา
ปรับปรุงครั้งสุดท้ายเมื่อปีการศึกษา.....
- ☐ ได้พิจารณาถ้อยแถลงโดยสภาวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในการประชุมครั้งที่...../.....
เมื่อวันที่.....
- ☐ ได้รับอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตรจากสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในการประชุม
ครั้งที่...../..... เมื่อวันที่.....

7. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในปีการศึกษา
..... (หลังเปิดสอน 2 ปี >> นับจากปี พ.ศ.หน้าปกหลักสูตร)

8. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

- 8.1
- 8.2
- 8.3
- 8.4
- 8.5

9. ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ
หลักสูตร

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทาง วิชาการ	คุณวุฒิ	วิชาเอก/ สาขาวิชา	การสำเร็จการศึกษา	
					สถาบัน	ปี พ.ศ.
1	 X XXXX XXXXX XX X					
2	 X XXXX XXXXX XX X					
3	 X XXXX XXXXX XX X					
4	 X XXXX XXXXX XX X					
5	 X XXXX XXXXX XX X					

10. สถานที่จัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

11. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

11.1 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

.....
.....

11.2 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

.....
.....
.....

12. ผลกระทบจากข้อ 11.1 และ 11.2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

12.1 การพัฒนาหลักสูตร

.....
.....
.....

12.2 ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

.....
.....
.....

13. ความสัมพันธ์ (ถ้ามี) กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะอื่นของสถาบัน (เช่น รายวิชาที่เปิดสอนเพื่อให้บริการคณะ/หรือต้องเรียนจากคณะอื่น)

13.1 กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/หลักสูตรอื่น

.....

13.2 กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนให้หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

.....

13.3 การบริหารจัดการ

.....

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

1. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.1 ปรัชญาของหลักสูตร

.....

.....

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

.....

.....

1.3 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.

2.

2. แผนพัฒนา/ปรับปรุง

แผนการพัฒนา/ปรับปรุง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

1. ระบบการจัดการศึกษา

1.1 ระบบ

ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

1.2 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

การจัดการเรียนการสอนในภาคฤดูร้อนสามารถจัดได้โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของกรรมการประจำหลักสูตร

1.3 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2560 (ภาคผนวก)

2. การดำเนินการหลักสูตร

2.1 วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ในกรณีที่เปิดสอนนักศึกษาภาคปกติเท่านั้น ให้ระบุดังนี้

เรียนวันจันทร์ – วันศุกร์

ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน – กันยายน

ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

ในกรณีที่เปิดสอนทั้งนักศึกษาภาคปกติและนักศึกษาภาคพิเศษ ให้ระบุดังนี้

2.1.1 นักศึกษาภาคปกติ เรียนวันจันทร์ – ศุกร์

ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน – กันยายน

ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

2.1.2 นักศึกษาภาคพิเศษ เรียนวันเสาร์ – อาทิตย์

ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน – กันยายน

ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

ภาคฤดูร้อน เดือนมีนาคม – พฤษภาคม

2.2 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

2.2.1 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (หากมีคุณสมบัติเฉพาะให้ระบุ เช่น แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์, คณิตศาสตร์-อังกฤษ)

2.2.2 มีคุณสมบัติอื่นครบถ้วนตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 หมวด 1 การรับเข้าศึกษา

กรณีที่มีหลักสูตรเทียบโอน ให้ระบุดังนี้

2.2.1 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (หากมีคุณสมบัติเฉพาะระบุให้ชัดเจน เช่น แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์, คณิตศาสตร์-อังกฤษหรือศิลป์คำนวณ)

2.2.2 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) (หากมีคุณสมบัติเฉพาะระบุให้ชัดเจน)

2.2.3 มีคุณสมบัติอื่นครบถ้วนตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2560

2.3 ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า / 2.4 กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา

2.3 ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า	2.4 กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา

2.5 แผนการรับนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ 5 ปี

ระดับชั้นปี	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	25...	25...	25...	25...	25...
ชั้นปีที่ 1	xx	xx	xx	xx	xx
ชั้นปีที่ 2		xx	xx	xx	xx
ชั้นปีที่ 3			xx	xx	xx
ชั้นปีที่ 4				xx	xx
รวม	xx	xx	xx	xx	xx
จำนวนนักศึกษา คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา				xx	xx

2.6 งบประมาณตามแผน

ใช้งบประมาณเงินรายได้และรายจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตามรายละเอียดดังนี้

รายการ	งบประมาณ (บาท)				
	ปี 25.....	ปี 25.....	ปี 25.....	ปี 25.....	ปี 25.....
1. งบประมาณเงินรายได้					
- ค่า FTEs ต่อปี					
- ค่าหัวจริงต่อเทอม					
- จำนวนนักศึกษา ป.ตรี (คน)					
รวม					
2. งบประมาณรายจ่าย					
- ค่าหัวจริงต่อปี					
- จำนวนนักศึกษา ป.ตรี (คน)					
รวม					
รวมงบประมาณทั้งหมด					

2.7 ระบบการศึกษา

- ☐ แบบชั้นเรียน
- ☐ แบบทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก
- ☐ แบบทางไกลผ่านสื่อแพร่ภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก
- ☐ แบบทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (E-learning)
- ☐ แบบทางไกลทางอินเทอร์เน็ต
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

2.8 การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชา และการลงทะเบียนเรียนข้ามมหาวิทยาลัย (ถ้ามี)

เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่าด้วยการโอนผลการเรียนและการเทียบโอนผลการเรียน พ.ศ.2553

3. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

3.1 หลักสูตร

3.1.1 จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร..... หน่วยกิต

3.1.2 โครงสร้างหลักสูตร (ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ / มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี) และให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558)

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ		หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาแกน		หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน		หน่วยกิต
2.3 กลุ่มวิชาโท (ถ้ามี)		หน่วยกิต
2.4 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ		หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี		หน่วยกิต

3.1.3 รายวิชา (ระบุรหัสวิชา – ชื่อวิชา - จำนวนหน่วยกิต)

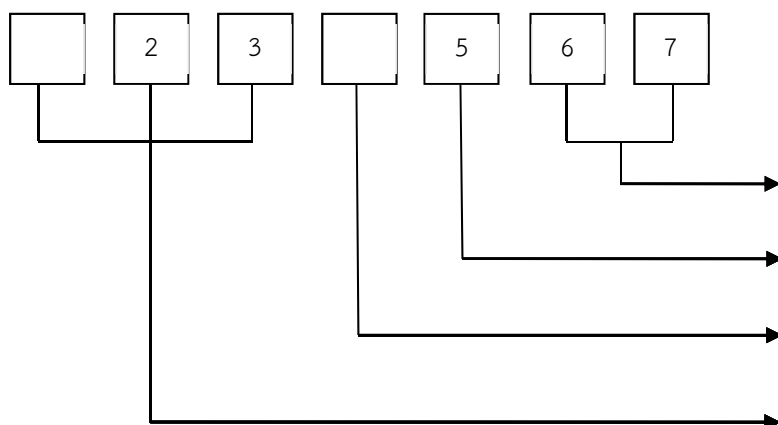
1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า		หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาแกน		หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน		หน่วยกิต
2.3 กลุ่มวิชาโท (ถ้ามี)		หน่วยกิต
2.4 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ		หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า		หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนรายวิชาใดๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยโดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนโดยไม่นับหน่วยกิตรวมในเกณฑ์การสำเร็จของหลักสูตร

ความหมายของเลขรหัสประจำรายวิชาและหน่วยกิตที่ใช้ในหลักสูตร

เลขรหัสประจำรายวิชา ประกอบด้วยเลข 7 หลัก มีความหมายดังนี้

เลขรหัส 3 ตัวแรก	หมายถึง	หมวดวิชาและหมู่วิชา
เลขรหัส ตัวที่ 4	หมายถึง	ชั้นปี หรือระดับความยากง่าย
เลขรหัส ตัวที่ 5	หมายถึง	ลักษณะเนื้อหารวิชา
เลขรหัส ตัวที่ 6,7	หมายถึง	ลำดับก่อนหลัง

ง

ง

ง

เลขรหัสตัวที่ 5 ได้จัดลักษณะเนื้อหารวิชาไว้ ดังนี้

1	XXX-X--
2	XXX-X--
3	XXX-X--
4	XXX-X--
5	XXX-X--
6	XXX-X--
7	XXX-X--

ความหมายของจำนวนหน่วยกิต

ตัวอย่างเช่น 3(3-0-6)

เลขตัวที่ 1 หมายถึง	จำนวนหน่วยกิตรวม
เลขตัวที่ 2 หมายถึง	จำนวนชั่วโมงทฤษฎีต่อสัปดาห์
เลขตัวที่ 3 หมายถึง	จำนวนชั่วโมงปฏิบัติต่อสัปดาห์
เลขตัวที่ 4 หมายถึง	จำนวนชั่วโมงศึกษาด้วยตนเองต่อสัปดาห์

3.1.4 แผนการศึกษา

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1

กลุ่มวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ท-ป-อ)
รวมหน่วยกิต			

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2

กลุ่มวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ท-ป-อ)
รวมหน่วยกิต			

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1

กลุ่มวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ท-ป-อ)
รวมหน่วยกิต			

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2

กลุ่มวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ท-ป-อ)
รวมหน่วยกิต			

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1

กลุ่มวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ท-ป-อ)
รวมหน่วยกิต			

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2

กลุ่มวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ท-ป-อ)
รวมหน่วยกิต			

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1

กลุ่มวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ท-ป-อ)
รวมหน่วยกิต			

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2

กลุ่มวิชา	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต (ท-ป-อ)
รวมหน่วยกิต			

3.1.5 คำอธิบายรายวิชา

3.1.5.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

3.1.5.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน

แบบการเขียนคำอธิบายรายวิชา

XXXXXXX ชื่อวิชา (ภาษาไทย) X(X-X-X)

ชื่อวิชา (ภาษาอังกฤษ)

คำอธิบายรายวิชา (ภาษาไทย)

.....

คำอธิบายรายวิชา (ภาษาอังกฤษ)

.....

หรือมีรายวิชาที่ผ่านมาก่อน หรือเรียนควบคู่กัน

XXXXXXX ชื่อวิชา (ภาษาไทย) X(X-X-X)

ชื่อวิชา (ภาษาอังกฤษ)

รายวิชาที่เรียนผ่านมาก่อน :

รายวิชาที่เรียนควบคู่กัน :

(คำอธิบายรายวิชา)

.....

Pre-requisite :

Co-requisite :

(Course Description)

.....

3.2 ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์

3.2.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง วิชาการ	คุณวุฒิ	วิชาเอก/สาขา	การสำเร็จการศึกษา		ภาระการสอน ชม./ปีการศึกษา				
					สถาบัน	ปี พ.ศ.	25...	25...	25...	25...	25...
1	 X XXXX XXXXX XX X										
2	 X XXXX XXXXX XX X										
3	 X XXXX XXXXX XX X										
4	 X XXXX XXXXX XX X										
5	 X XXXX XXXXX XX X										

คำสุด

(อาจารย์ประจำหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้นมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร)

3.2.2 อาจารย์พิเศษ

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่งวิชาการ	คุณวุฒิ	สาขาวิชาเอก

(อาจารย์พิเศษ หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ)

4. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา)

4.1 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของประสบการณ์ภาคสนาม

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

4.2 ช่วงเวลา

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่

4.3 การจัดเวลาและตารางสอน

.....

5. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย (ถ้ามี)

5.1 คำอธิบายโดยย่อ

.....

5.2 มาตรฐานผลการเรียนรู้

.....

5.3 ช่วงเวลา

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่

5.4 จำนวนหน่วยกิต

X(X-X-X)

5.5 การเตรียมการ

.....

5.6 กระบวนการประเมินผล

.....

หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

1. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษา

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนักศึกษา
.....	
.....	

2. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

2.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

2.1.1 ด้านด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.1.1.1 ผลการเรียนรู้ด้านด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

2.1.1.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.1.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (1)
- (2)

2.1.2 ด้านความรู้

2.1.2.1 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.2.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.2.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.3 ด้านทักษะทางปัญญา

2.1.3.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.3.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.3.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

2.1.4.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.4.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ

รับผิดชอบ

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.4.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ

รับผิดชอบ

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.5.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ

- (1)
- (2)
- (3)

2.1.5.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(1)

(2)

(3)

2.1.5.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(1)

(2)

(3)

2.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน

2.2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.2.1.1 ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(1)

(2)

(3)

2.2.1.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(1)

(2)

(3)

2.2.1.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(1)

(2)

(3)

2.2.2 ด้านความรู้

2.2.2.1 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

(1)

(2)

(3)

2.2.2.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

(1)

(2)

(3)

2.2.2.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

(1)

(2)

2.2.3 ด้านทักษะทางปัญญา

2.2.3.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (1)
- (2)
- (3)

2.2.3.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (1)
- (2)
- (3)

2.2.3.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (1)
- (2)
- (3)

2.2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

2.2.4.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (1)
- (2)
- (3)

2.2.4.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (1)
- (2)
- (3)

2.2.4.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (1)
- (2)
- (3)

2.2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2.5.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (1)
- (2)
- (3)

2.2.5.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(1)

(2)

(3)

2.2.5.3 กลยุทธ์การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(1)

(2)

(3)

3. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ใดบ้าง (ตามที่ระบุในหมวดที่ 4 ข้อ 2) โดยระบุว่าเป็นความรับผิดชอบหลักหรือรับผิดชอบรอง ซึ่งบางรายวิชาอาจไม่นำสู่มาตรฐานผลการเรียนรู้บางเรื่องก็ได้

3.1 ผลการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในตารางมีความหมาย ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(1)

(2)

(3)

(4)

2. ด้านความรู้

(1)

(2)

(3)

(4)

3. ด้านทักษะทางปัญญา

(1)

(2)

(3)

(4)

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

● ความรับผิดชอบหลัก

○ ความรับผิดชอบ

[illegible]

3.2 ผลการเรียนรู้หมวดวิชาเฉพาะ ในตารางมีความหมาย ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

2. ด้านความรู้

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

3. ด้านทักษะทางปัญญา

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

- ความรับผิดชอบหลัก

○ ความรับผิดชอบ

[illegible]

4. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา

ปีที่	ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้
1	1. 2. 3.
2	1. 2. 3.
3	1. 2. 3.
4	1. 2. 3.
5	1. 2. 3. (กรณีหลักสูตร 5 ปี)

หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

1. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

.....

2. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา

.....
 2.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษายังไม่สำเร็จการศึกษา

2.2 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษา

3. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

หมวดที่ 6 การพัฒนาคณาจารย์

1. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

2. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

2.1 การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

2.2 การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่น ๆ

หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร

.....

.....

.....

1. การกำกับมาตรฐานหลักสูตร

เกณฑ์/ตัวบ่งชี้	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
การบริหารจัดการหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ที่กำหนดโดย สกอ.		

2. บัณฑิต

เกณฑ์/ตัวบ่งชี้	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
2.1 คุณภาพบัณฑิตตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา		
2.2 การดำเนินงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา		

3. นักศึกษา

เกณฑ์/ตัวบ่งชี้	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
3.1 การรับนักศึกษาและการเตรียมความพร้อมนักศึกษา	<u>ระบบการดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา</u> 1. 2.	
	<u>การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้</u> 1. 2.	
3.2 การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา		

4. อาจารย์

เกณฑ์/ตัวบ่งชี้	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์	<u>ระบบการรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรและระบบการบริหารอาจารย์</u>	
	<u>ระบบการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์</u>	

5. หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน

เกณฑ์/ตัวบ่งชี้	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร		
5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน		

เกณฑ์/ตัวบ่งชี้	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
5.3 การประเมินผู้เรียน		

6. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

เกณฑ์/ตัวบ่งชี้	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดหวัง
6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้		

7. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีการศึกษา				
	25...	25...	25...	25...	25...
1) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร					
2) มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี)					
3) มีรายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบมคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา					
4) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.5 และ มคอ.6 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษา ที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา					
5) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.7 ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา					
6) มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา					
7) มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว					
8) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคนได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน					
9) อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง					
10) จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี					
11) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5.0					
12) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5.0					

(หมายเหตุ หลักสูตรที่มีมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา ให้ปฏิบัติตาม มคอ.1)

เกณฑ์ประเมิน หลักสูตรได้มาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ต้องผ่านเกณฑ์ประเมิน ดังนี้ ตัวบ่งชี้บังคับ (ตัวบ่งชี้ที่ 1-5) มีผลดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย และมีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลดำเนินการบรรลุเป้าหมาย ไม่น้อยกว่า 80% ของตัวบ่งชี้อรวม โดยพิจารณาจากจำนวนตัวบ่งชี้บังคับและตัวบ่งชี้อรวมในแต่ละปี

หมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

1. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

1.1 การประเมินกลยุทธ์การสอน

1.2 การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

2. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

3. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

4. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุง

ภาคผนวก ประกอบด้วย

ภาคผนวก ก	ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2560
ภาคผนวก ข	ระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่าด้วยการโอนผลการเรียน และการเทียบโอนผลการเรียน พ.ศ.2553
ภาคผนวก ค	ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรเดิมและหลักสูตรปรับปรุง (กรณีเป็นหลักสูตรปรับปรุง)
ภาคผนวก ง	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร (ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร)
ภาคผนวก จ	ข้อมูลประวัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พร้อมรายละเอียดผลงานวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง (เขียนตามแบบบรรณานุกรม APA)
ภาคผนวก ฉ	หลักสูตรที่มีองค์การวิชาชีพกำกับตามกฎหมายขององค์การวิชาชีพ ให้แนบหนังสือรับรองจากองค์การวิชาชีพ (ถ้ามี)
ภาคผนวก ช	มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (ถ้ามี)

แบบหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สนอ.08)

การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร.....

สาขาวิชา..... หลักสูตร.....(ใหม่/ปรับปรุง)..... พ.ศ.....

คณะ..... มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

1. หลักสูตรฉบับดังกล่าวนี้ได้รับทราบ/รับรองการเปิดสอนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่.....
2. สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้อนุมัติการปรับปรุงแก้ไขครั้งนี้แล้ว ในคราวประชุมครั้งที่..... เมื่อวันที่.....
3. หลักสูตรปรับปรุงแก้ไขนี้ เริ่มใช้ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่..... ปีการศึกษา..... เป็นต้นไป

4. เหตุผลในการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

5. สาระในการปรับปรุงแก้ไข (ระบุส่วนที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขให้มีรายละเอียดครบถ้วนและชัดเจน เช่น ถ้าต้องการเปิดรายวิชาใหม่เพิ่ม ต้องระบุเลขประจำรายวิชา ชื่อรายวิชาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ กลุ่มวิชาหรือหมวดวิชาและคำอธิบายรายวิชา เป็นต้น)

5.1

.....

5.2

.....

5.3

.....

เปรียบเทียบ (โดยใช้ข้อมูลเดิมจาก มคอ.2 / สมอ.08 ตามที่ปรับปรุงแก้ไขมาแล้ว และ สกอ.รับทราบ)

เดิม

เปลี่ยนเป็น

6. โครงสร้างหลักสูตรภายหลังการปรับปรุงแก้ไข เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างเดิม และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548/พ.ศ.2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏดังนี้

หมวดวิชา/กลุ่มวิชา	เกณฑ์กระทรวงศึกษาธิการ	โครงสร้างเดิม	โครงสร้างใหม่

รับรองความถูกต้องของข้อมูล

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ

- 1) แบบฟอร์ม 1 ฉบับ ให้ใช้กับการปรับปรุงแก้ไข 1 หลักสูตรเท่านั้น
- 2) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะพิจารณารับทราบเป็นรายหลักสูตร ฉะนั้น การปรับปรุงแก้ไขในเรื่องหนึ่ง หากมีผลกระทบต่อหลักสูตรใดบ้าง มหาวิทยาลัย/สถาบันจะต้องแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบเป็นรายหลักสูตรเช่นกัน ยกเว้นการเปิดรายวิชาเลือกเสรี
- 3) ในกรณีที่การปรับปรุงแก้ไขมีจำนวนมากรายการ หรือการปรับปรุงแก้ไขนั้นมีผลกระทบต่อการเสนอข้อมูลในเอกสารหลายแห่ง ควรจัดทำเป็นหลักสูตรปรับปรุงใหม่ทั้งฉบับ

★ ★ กรณีเปลี่ยนแปลงอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตรให้แนบประวัติพร้อมผลงานวิจัย/วิชาการที่รับการตีพิมพ์เผยแพร่ (เขียนตามแบบบรรณานุกรม APA ดังตัวอย่างในส่วนที่ 3 รูปแบบการพิมพ์) ★ ★

แบบเสนอการปิดหลักสูตร

แบบฟอร์มการปิดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

1. ชื่อหลักสูตร

(ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

2. ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม (ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อย่อ (ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สาขาวิชา..... คณะ..... วิทยาเขต.....

4. การพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

☐ ได้พิจารณาถ้อยแถลงโดยคณะกรรมการสภาวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในการประชุมครั้งที่/25..... เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.

☐ ได้รับอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตรจากสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในการประชุมครั้งที่...../25..... เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.

5. ความเป็นมาของหลักสูตรที่ขอปิด และเหตุผลในการปิดหลักสูตร

5.1 หลักสูตรขออนุมัติเปิดครั้งแรก

1) ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยในการประชุมครั้งที่ เมื่อวันที่.....

2) ได้รับทราบการเปิดหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่.....

3) เริ่มรับนักศึกษาเข้าศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา..... จำนวน.....คน

5.2 หลักสูตรปรับปรุงครั้งสุดท้าย

1) ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่/..... เมื่อวันที่.....

2) ได้รับทราบการปรับปรุงหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่

5.3 เหตุผลในการปิดหลักสูตร

(พิจารณาจากหลักเกณฑ์การพิจารณาขอปิดหลักสูตร หรือเหตุผลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง)

- ☐ ไม่มีผู้สมัครเข้าเรียน ติดต่อกันเกิน 3 ปีตั้งแต่ปี.....
- ☐ ไม่มีการจัดการเรียนการสอน ติดต่อกันเกิน 3 ปีตั้งแต่ปี
- ☐ มีหลักสูตรสาขาใหม่ทดแทน คือ หลักสูตร ...(ระบุ)..... สาขาวิชา(ระบุ).....
- ☐ อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ฯ
- ☐ อื่น ๆ(ระบุ)

6. หน่วยงานต้นสังกัดมีแผนดำเนินการหลังปิดหลักสูตรดังนี้

6.1 รายวิชาของหลักสูตรที่ขอปิด ประสงค์ให้

☐ ปิดรายวิชาในหลักสูตรทั้งหมด (ทั้งนี้ต้องไม่มีผลกระทบกับการเรียนการสอนในหลักสูตรอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย และการใช้หลักสูตรเดียวกันในต่างวิทยาเขต)

☐ ขอคงรายวิชาในหลักสูตรไว้ เนื่องจาก (ระบุเหตุผลการขอคงรายวิชา).....

ชื่อหลักสูตร/สาขาวิชาที่ขอใช้รายวิชาของหลักสูตรที่ขอปิด (ระบุ).....

มีจำนวนทั้งสิ้น วิชา ดังนี้ (ระบุรหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิตและจำนวนนักศึกษา)

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต	จำนวนนักศึกษา

6.2 นักศึกษาตกค้าง

- ☐ ไม่มีนักศึกษาตกค้าง
- ☐ มีนักศึกษาตกค้าง จำนวน คน

แนวทางการดำเนินการกับนักศึกษาที่ตกค้าง มีดังนี้ (ระบุ)

.....

.....

6.3 การจัดสรรอัตราค่าจ้างใหม่ หลังจากปิดหลักสูตรแล้ว (ระบุอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ขอปิด ภาระงานสอนปัจจุบัน และการดำเนินการจัดสรรอัตราค่าจ้างใหม่หลังจากปิดหลักสูตร)
(ให้แนบแผนภูมิอาจารย์ประจำหลักสูตรของภาควิชา/คณะมาด้วย)

อาจารย์ประจำหลักสูตรที่ขอปิด	ภาระงานสอนในปัจจุบัน/อาจารย์ประจำหลักสูตรอื่น (ระบุชื่อหลักสูตร)
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

6.4 อื่นๆ ระบุ).....
.....
.....
.....

7. กรณีเป็นหลักสูตรที่มีการใช้ร่วมกันในวิทยาเขต/ต่างวิทยาเขต

มีการใช้หลักสูตรร่วมกันกับคณะ.....วิทยาเขต.....
โดยเปิดสอนเป็น ☐ ภาคปกติ ☐ ภาคพิเศษ

รับรองความถูกต้องของข้อมูล

(ลงชื่อ).....

(.....)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเหตุ :

การปิดหลักสูตร หมายถึง การปิดหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย โดยไม่มีการจัดการเรียนการสอนอีกหากประสงค์จะเปิดสอนหลักสูตร จะต้องดำเนินการเสนอขออนุมัติเปิดหลักสูตรใหม่

การไม่เปิดสอนชั่วคราว หมายถึง การไม่เปิดสอนเฉพาะภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่ง **ไม่ถือว่าเป็นการปิดหลักสูตร**

ส่วนที่ 3

รูปแบบการพิมพ์

รูปแบบการพิมพ์

การตั้งค่าหน้ากระดาษ

ขนาดกระดาษ	A4 แนวตั้ง
รูปแบบตัวอักษร	TH SarabunNew
ขนาดตัวอักษร	16
ระยะขอบกระดาษ	ด้านบน 3.50 เซนติเมตร ด้านล่าง 2.54 เซนติเมตร ด้านซ้าย 3.50 เซนติเมตร ด้านขวา 2.54 เซนติเมตร

การแทรกเลขหน้า

เลขหน้า	จัดกึ่งกลางห่างจากหัวกระดาษ 2 เซนติเมตร รูปแบบ TH SarabunNew 16 พอยท์
---------	---

ขนาดตัวอักษร

หัวข้อหลัก	ขนาด 18 พอยท์ ตัวหนา
หัวข้อรอง	ขนาด 16 พอยท์ ตัวหนา
เนื้อความ	ขนาด 16 พอยท์ ธรรมดา

รูปแบบปก(เสนอสภาวิชาการ สภามหาวิทยาลัย)

(ปกนอก ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunNewขนาด 24”)

หลักสูตร.....

สาขาวิชา.....

หลักสูตรใหม่ / หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.25.....

ปี พ.ศ.ที่เริ่มเปิดสอน

คณะ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

(ปกในเสนอสภาวิชาการ สภามหาวิทยาลัย)

หลักสูตร.....

สาขาวิชา.....

หลักสูตรใหม่ / หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.25.....

ปี พ.ศ.ที่เริ่มเปิดสอน

ผ่านการตรวจสอบ
จากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
(.....)
...../...../.....

คณะ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตัวอย่างปก (เสนอ สกอ.)

(ปกนอก-ปกใน)

หลักสูตร.....

สาขาวิชา.....

หลักสูตรใหม่ / หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.25.....

ปี พ.ศ.ที่เริ่มเปิดสอน

คณะ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	xx
หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	xx
หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินงาน และโครงสร้างของหลักสูตร	xx
หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้	xx
หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลการศึกษา	xx
หมวดที่ 6 การพัฒนาคณาจารย์	xx
หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร	xx
หมวดที่ 8 กระบวนการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร	xx
ภาคผนวก	xx
ภาคผนวก ก	ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2560
ภาคผนวก ข	ระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่าด้วยการโอนผลการเรียน และการเทียบโอนผลการเรียน พ.ศ.2553
ภาคผนวก ค	ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรเดิมและหลักสูตรปรับปรุง (กรณีเป็นหลักสูตรปรับปรุง)
ภาคผนวก ง	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร (ตามเกณฑ์มาตรฐาน TQF)
ภาคผนวก จ	ข้อมูลประวัติอาจารย์ประจำหลักสูตรพร้อมรายละเอียดผลงานวิชาการและประสบการณ์สอน
ภาคผนวก ฉ	หลักสูตรที่มีองค์กรวิชาชีพกำกับตามกฎหมายขององค์กรวิชาชีพ ให้แนบหนังสือรับรองจากองค์กรวิชาชีพ
ภาคผนวก ช	อื่นๆ (ถ้ามี)

รูปแบบการเขียนประวัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ประวัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ลำดับที่

ตำแหน่งทางวิชาการ

ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	คุณวุฒิ-สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ปริญญาเอก			
ปริญญาโท			
ปริญญาตรี			

บทความวิจัย / บทความวิชาการ (งานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ในรูปบทความวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่หรือจากการเข้าร่วมประชุมวิชาการ (Proceedings) ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง **เขียนตามแบบบรรณานุกรม APA**)

.....
(รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม ดูที่ภาค ผผนวก ข หน้า 219-259)
.....

ตำรา/หนังสือ (ถ้ามี) (ไม่ใช่เอกสารประกอบการสอน ให้เขียนตามแบบบรรณานุกรม APA)

.....
(รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม ดูที่ภาค ผผนวก ข หน้า 219-259)
.....

ประสบการณ์การสอน (รายวิชาที่สอน)

1.
2.
3.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการพัฒนาหลักสูตร.....

สาขาวิชา..... พ.ศ.....

- คำชี้แจง 1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตต่อการพัฒนาหลักสูตร.....สาขาวิชา.....พ.ศ.....
2. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ
3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการศึกษาเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรเท่านั้น การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อนานแต่อย่างใด

ให้นำเสนอผลการวิเคราะห์สภาพการทางเศรษฐกิจ (ตามข้อ 11.1) และสภาพการณ์ทางสังคม (ตามข้อ 11.2) ที่ได้ระบุไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ข้อที่ 11) ไว้ในส่วนนี้ก่อน

คำถามข้อที่ 1 จากสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ และสภาพการณ์ทางสังคมข้างต้น ท่านคิดว่าหลักสูตรสาขาวิชา..... พ.ศ..... จะมีความสำคัญ/จำเป็นที่จะเปิดสอนในขณะนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ☐ ควรเปิดสอน เพราะ

.....

☐ ไม่ควรเปิดสอน เพราะ

.....

คำถามข้อที่ 2 คุณสมบัติของบัณฑิต หลักสูตร.....สาขาวิชา..... พ.ศ..... ควรมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง ในแต่ละด้านต่อไปนี้

คำตอบ

1. ด้านคุณธรรม (ระบุคุณธรรมที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด = 5 คะแนน

สำคัญมาก = 4 คะแนน

สำคัญปานกลาง = 3 คะแนน

สำคัญน้อย = 2 คะแนน

สำคัญน้อยที่สุด = 1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

2. ด้านความรู้ (ระบุน้ำความรู้ที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด = 5 คะแนน

สำคัญมาก = 4 คะแนน

สำคัญปานกลาง = 3 คะแนน

สำคัญน้อย = 2 คะแนน

สำคัญน้อยที่สุด = 1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

3. ด้านทักษะทางปัญญา (ระบุทักษะทางปัญญาที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด = 5 คะแนน

สำคัญมาก = 4 คะแนน

สำคัญปานกลาง = 3 คะแนน

สำคัญน้อย = 2 คะแนน

สำคัญน้อยที่สุด = 1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ระบุทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด = 5 คะแนน

สำคัญมาก = 4 คะแนน

สำคัญปานกลาง = 3 คะแนน

สำคัญน้อย = 2 คะแนน

สำคัญน้อยที่สุด = 1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ระบุทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	=	5 คะแนน
สำคัญมาก	=	4 คะแนน
สำคัญปานกลาง	=	3 คะแนน
สำคัญน้อย	=	2 คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

.....

.....

คำถามข้อที่ 3 ท่านคิดว่าทักษะหรือสมรรถนะใดที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในหลักสูตรสาขาวิชา.....

พ.ศ.

คำตอบ (ระบุทักษะหรือสมรรถนะที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	=	5 คะแนน
สำคัญมาก	=	4 คะแนน
สำคัญปานกลาง	=	3 คะแนน
สำคัญน้อย	=	2 คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

.....

.....

คำถามข้อที่ 4 ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาหลักสูตร.....

สาขาวิชา..... พ.ศ..... อย่างไรบ้าง

คำตอบ

.....

.....

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาทำแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อหลักสูตร.....

สาขาวิชา..... ฉบับปรับปรุง พ.ศ.

- คำชี้แจง**
1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่ใช้บัณฑิตที่มีต่อหลักสูตร.....สาขาวิชา..... พ.ศ.....
 2. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ
 3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการศึกษาเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรเท่านั้น การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

ให้นำเสนอผลการวิเคราะห์สภาพการทางเศรษฐกิจ (ตามข้อ 11.1) และสภาพการณ์ทางสังคม (ตามข้อ 11.2) ที่ได้ระบุไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ข้อที่ 11)ไว้ในส่วนนี้ก่อน

คำถามข้อที่ 1 จากสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ และสภาพการณ์ทางสังคมข้างต้น ท่านคิดว่าหลักสูตรหลักสูตร.....สาขาวิชา..... พ.ศ.....ท่านคิดว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวควรมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง

คำตอบ

1. ด้านคุณธรรม (ระบุคุณธรรมที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	=	5 คะแนน
สำคัญมาก	=	4 คะแนน
สำคัญปานกลาง	=	3 คะแนน
สำคัญน้อย	=	2 คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

.....
.....

2. ด้านความรู้ (ระบุความรู้ที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	=	5 คะแนน
สำคัญมาก	=	4 คะแนน
สำคัญปานกลาง	=	3 คะแนน
สำคัญน้อย	=	2 คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

3. ด้านทักษะทางปัญญา (ระบุทักษะทางปัญญาที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	=	5 คะแนน
สำคัญมาก	=	4 คะแนน
สำคัญปานกลาง	=	3 คะแนน
สำคัญน้อย	=	2 คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ระบุทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	=	5 คะแนน
สำคัญมาก	=	4 คะแนน
สำคัญปานกลาง	=	3 คะแนน
สำคัญน้อย	=	2 คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ระบุทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สำคัญ) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	=	5 คะแนน
สำคัญมาก	=	4 คะแนน
สำคัญปานกลาง	=	3 คะแนน
สำคัญน้อย	=	2 คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

.....

.....

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าทักษะหรือสมรรถนะใดที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่จะต้องพัฒนา
ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในหลักสูตรสาขาวิชา.....
ฉบับปรับปรุง พ.ศ.

คำตอบ (ระบุทักษะหรือสมรรถนะที่จำเป็น) ทำเป็น Rating Scale 5 ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	=	5 คะแนน
สำคัญมาก	=	4 คะแนน
สำคัญปานกลาง	=	3 คะแนน
สำคัญน้อย	=	2 คะแนน
สำคัญน้อยที่สุด	=	1 คะแนน

(และมีคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

.....

.....

คำถามข้อที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาหลักสูตร
สาขาวิชา.....ฉบับปรับปรุง พ.ศ..... อย่างไรบ้าง

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาทำแบบสอบถามในครั้งนี้

หมายเหตุ กรณีที่กลุ่มเป้าหมายที่สอบถามมีจำนวนไม่มาก อาจใช้การสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่ม

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน.....
ต่อการพัฒนาหลักสูตร..... สาขาวิชา..... พ.ศ.....

ผู้สัมภาษณ์ :

ผู้ให้สัมภาษณ์ :

ตำแหน่ง :

หน่วยงาน :

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ :

สถานที่ที่สัมภาษณ์ :

ให้นำเสนอผลการวิเคราะห์สภาพการทางเศรษฐกิจ (ตามข้อ 11.1) และสภาพการณ์ทางสังคม (ตามข้อ 11.2) ที่ได้ระบุไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ข้อที่ 11)ไว้ในส่วนนี้ก่อน

คำถามข้อที่ 1 จากสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ และสภาพการณ์ทางสังคมข้างต้นท่านคิดว่า
หลักสูตรสาขาวิชา..... พ.ศ.....
จะมีความสำคัญ/จำเป็นที่จะเปิดสอนในขณะนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ ☐ ควรเปิดสอน เพราะ

.....

☐ ไม่ควรเปิดสอน เพราะ

.....

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
สาขาวิชา..... พ.ศ..... ควรมีคุณลักษณะอย่างไรบ้างใน
แต่ละด้านต่อไปนี้

คำตอบ

1. ด้านคุณธรรม (คุณธรรมสำคัญมีอะไรบ้าง)

.....

2. ด้านความรู้ (ความรู้ที่สำคัญมีอะไรบ้าง)

.....

.....

3. ด้านทักษะทางปัญญา

.....

.....

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

.....

.....

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

.....

.....

คำถามข้อที่ 3 ท่านคิดว่าทักษะหรือสมรรถนะใดที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในหลักสูตร
สาขาวิชา..... พ.ศ.....(เช่น ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา
ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี เป็นต้น)

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 4 ท่านคิดว่าผู้ที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชา.....
พ.ศ..... ควรมีคุณสมบัติหรือมีความรู้พื้นฐานอะไรบ้าง (ยกตัวอย่างคุณสมบัติ)

คำตอบ

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 5 จากการวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมข้างต้น ดังนั้นควรจะออกแบบหลักสูตรเป็นอย่างไร ควรจัดโครงสร้างหลักสูตร (วิชาบังคับ วิชาเลือก ฯลฯ) อย่างไร ควรมีรายวิชาหรือเนื้อหาที่สำคัญอะไรบ้าง และสาระสำคัญควรจะเน้นประเด็นใดบ้าง

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 6 ท่านคิดว่าหลักสูตรสาขาวิชา..... พ.ศ..... ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใดบ้าง อย่างไร

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 7 ท่านคิดว่าหลักสูตรสาขาวิชา..... พ.ศ..... ควรมีการวัดและประเมินผลแบบใดบ้าง อย่างไร

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 8 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่สำคัญควรมีอะไรบ้าง

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 9 ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
สาขาวิชา..... พ.ศ..... อย่างไรบ้าง

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ อาจใช้การสนทนากลุ่มแทนการสัมภาษณ์ก็ได้

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามความคิดเห็นของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน (ปีสุดท้าย)

แบบสอบถามความคิดเห็นของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน

แบบสอบถามความคิดเห็นของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน.....

ต่อการปรับปรุงหลักสูตร..... สาขาวิชา..... พ.ศ.....

- คำชี้แจง** 1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันที่ศึกษาตามหลักสูตร.....สาขาวิชา.....พ.ศ.....
2. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 10 ข้อ
3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการศึกษาเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรเท่านั้น การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

คำถามข้อที่ 1 จากการที่ท่านได้ศึกษาตาม หลักสูตรสาขาวิชา.....พ.ศ. ท่านคิดว่าโครงสร้างรายวิชาที่จัดให้ศึกษามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร (จำนวนหน่วยกิต วิชาบังคับ วิชาเอก วิชาเลือก) และมีเนื้อหา/รายวิชาใดที่ควรปรับปรุง (ควรเพิ่มหรือปรับลดเนื้อหาในส่วนใด)

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 2 ท่านคิดว่าหลักสูตร สาขาวิชา..... พ.ศ..... มีการจัดลำดับรายวิชาเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 3 ท่านคิดว่ารายวิชาใดในหลักสูตรสาขาวิชา..... พ.ศ.....
ที่ท่านได้นำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้มาก และรายวิชาใดที่ท่านได้นำไปใช้น้อย
โปรดอธิบาย (เฉพาะบัณฑิตที่ทำงานแล้วตามลักษณะงานที่ระบุไว้ใน มคอ.2)

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 4 ท่านคิดว่ารายวิชาใดในหลักสูตรสาขาวิชา..... พ.ศ.....
ที่ควรคงไว้ รายวิชาใดที่ควรเอาออก และรายวิชาใดที่ควรเพิ่มเข้าไปในหลักสูตร

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 5 หากมีการปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรสาขาวิชา.....
ฉบับปรับปรุง พ.ศ.ท่านคิดว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
ควรมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง ในแต่ละด้านต่อไปนี้

คำตอบ

1. ด้านคุณธรรม

.....

.....

2. ด้านความรู้

.....

.....

3. ด้านทักษะทางปัญญา

.....

.....

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

.....

.....

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

.....

.....

คำถามข้อที่ 6 ท่านคิดว่าทักษะหรือสมรรถนะใดที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในหลักสูตร สาขาวิชา..... ฉบับปรับปรุง พ.ศ.

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 7 ควรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 8 ควรปรับปรุงการวัดและประเมินผลอย่างไรบ้าง

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 9 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่สำคัญควรมีอะไรบ้าง

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 10 ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาหลักสูตร
สาขาวิชา..... ฉบับปรับปรุง พ.ศ..... อย่างไรบ้าง

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาทำแบบสอบถามในครั้งนี้

หมายเหตุ กรณีที่กลุ่มเป้าหมายที่สอบถามมีจำนวนไม่มาก อาจใช้การสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่ม

ภาคผนวก จ
รูปแบบของรายงานการวิจัย
การศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร/ปรับปรุงหลักสูตร

รูปแบบของรายงานการวิจัย
การศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร/ปรับปรุงหลักสูตร

ประกอบด้วย

1. ปก
2. บทคัดย่อ
3. กิตติกรรมประกาศ
4. สารบัญ
5. สารบัญตาราง
6. สารบัญภาพ
7. บทที่ 1 บทนำ
8. บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย
10. บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล
11. บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
12. บรรณานุกรม
13. ภาคผนวก
(เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย / แบบสอบถาม / อื่นๆ)

(ปกนอก)

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตร/ปรับปรุงหลักสูตร

.....

จัดทำโดย

หลักสูตร.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ.

บทคัดย่อ

เรื่อง

หลักสูตร

บทคัดย่อ

(เป็นการสรุปเนื้อหาของงานวิจัยที่กระชับ ชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจงานได้อย่างรวดเร็ว ภายใน
เนื้อหาบทคัดย่อควรประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่
ใช้ กลุ่มตัวอย่าง / ประชากรที่ศึกษา ผลวิจัย / สรุปผลการวิจัย)

กิตติกรรมประกาศ

(เป็นข้อความแสดงความขอบคุณผู้มีส่วนสนับสนุน ช่วยเหลือให้ความร่วมมือในการทำงานวิจัย)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(2)
สารบัญ	(3)
สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1	1
1.1	
1.2	
1.3	
บทที่ 2	
2.1	
2.2	
บทที่ 3	
บทที่ 4	
บทที่ 5	
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	
ภาคผนวก ข	

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

- 1
- 2
- 3

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1
- 2
- 3

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

(เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของงานที่ทำและเหตุผลที่ทำการวิจัย กล่าวถึงจุดสนใจมีขอบเขตการทำที่แน่นอน รวมถึงทฤษฎีและแนวคิดที่จะนำมาใช้)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการวิจัย สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุข้างต้นอย่างชัดเจนและมีขอบเขตที่แน่นอน)

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

(เป็นการระบุงานวิจัยนั้นๆ ทำในเรื่องอะไรและมีขอบเขตเพียงใด)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(กล่าวว่ามีประโยชน์ต่อองค์การ หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎี

(กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี หรือผลงานวิจัยที่มีผู้ทำมาแล้ว และมีความสำคัญต่องานวิจัยนี้)

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(เป็นส่วนที่สรุปข้อมูลหรือผลงานที่มีผู้ทำมาแล้ว มีความสำคัญและเป็นแนวทางเข้าสู่กระบวนการวิจัย โดยเขียนเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ควรคัดลอกมาทุกตัวอักษร แต่ควรเรียบเรียงให้เป็นสำนวนของตัวเองภายใต้การอ้างอิงแหล่งที่มาของเอกสารให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(เป็นกลุ่มประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย

(กล่าวถึงวิธีที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้)

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

(เป็นการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1

4.2 ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2

ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์และเป็นผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัย ต้องอธิบายให้ชัดเจน อาจนำเสนอในรูปแบบภาพ กราฟ และมีคำอธิบาย เพื่อประกอบภาพหรือตารางให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การอธิบายผลการวิจัย เป็นการวิจารณ์ผลการวิจัย จุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายเหตุผลที่ทำให้ได้ผลการวิจัยเช่นนั้นผลที่ได้

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

(เป็นส่วนสรุปสาระสำคัญของการวิจัย และผลที่ได้รับ)

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

ให้ระบุเป็นประเด็นๆว่า ผลการวิจัยที่ได้ ควรนำไปพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรส่วนใดบ้าง อย่างไร เช่น ส่วนของวัตถุประสงค์ ผลการเรียนรู้ 5 ด้าน โครงสร้าง รายวิชา เนื้อหา ฯลฯ

บรรณานุกรม

(เป็นส่วนที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุน ผลงานวิจัยเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาการวิจัยมากขึ้น เช่น แบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตารางบันทึกข้อมูลและสูตรคำนวณต่างๆ)

*** สามารถดูตัวอย่างการเขียนบรรณานุกรมในภาคผนวก ข ***

ภาคผนวก จ
ประกาศ และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ประกาศใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวสำหรับการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีเจตนารมณ์ให้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ รองรับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีลักษณะที่แตกต่างตามจุดเน้นของสาขาวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ตอบสนองการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘” ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘”

๒. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่จะเปิดใหม่ และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก

๓.๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๘” ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

๓.๒ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓” ลงวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๔. ในประกาศกระทรวงนี้

“อาจารย์ประจำ” หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

สำหรับอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานนี้เริ่มบังคับใช้ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ

“อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้นมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร

“อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า ๑ หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้น พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน ๒ คน

“อาจารย์พิเศษ” หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

๕. ปรัชญา และวัตถุประสงค์

มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล ให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่าการกำลังคนที่มีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล

ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๕.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น ๒ แบบ ได้แก่

๕.๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

๕.๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยที่ลุ่มลึกทางวิชาการ

๕.๒ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น ๒ แบบ ได้แก่

๕.๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ หรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้น ๆ โดยผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ หรือสหกิจศึกษา

หลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ เพราะมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

๕.๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึกหรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในหน่วยงานองค์กร หรือสถานประกอบการ

หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการหรือทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๖. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกัน ได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค

๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์

โดย ๑ หน่วยกิตระบบไตรภาค เทียบได้กับ ๑๒/๑๕ หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ ๔ หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ ๕ หน่วยกิตระบบไตรภาค

ระบบจตุรภาค

๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๐ สัปดาห์

โดย ๑ หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้กับ ๑๐/๑๕ หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ ๒ หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ ๓ หน่วยกิตระบบจตุรภาค

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

๗. การคิดหน่วยกิต

๗.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๘. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

๘.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๒๐ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๒ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๘.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๕ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๘.๓ หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า ๖ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๘๐ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๒ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๘ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๘.๔ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๔ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๖ ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

๙. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

๙.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ความรู้รอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้น รายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิต ของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต

๔.๒ หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ดังนี้

๔.๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ รวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

๔.๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มีจำนวน หน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการตามที่ มาตรฐานวิชาชีพกำหนด หากไม่มีมาตรฐานวิชาชีพกำหนดต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

หลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๔๒ หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต

๔.๒.๓ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวม ไม่น้อยกว่า ๙๐ หน่วยกิต

๔.๒.๔ หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า ๖ ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชา เฉพาะรวมไม่น้อยกว่า ๑๐๘ หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่ม จำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวน้ำ ผู้เรียนต้องเรียนวิชาระดับ บัณฑิตศึกษาในหมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

๔.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไป ตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๐. จำนวน คุณสมบัติ และคุณสมบัติของอาจารย์

๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการประกอบด้วย

๑๐.๑.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง

๑๐.๑.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณสมบัติและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๕ คน

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า ๑ วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณสมบัติและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า วิชาเอกละ ๓ คน

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มิฉะนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๑.๓ อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะประกาศใช้ ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

๑๐.๒ หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ประกอบด้วย

๑๐.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่เน้นทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

๑๐.๒.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณสมบัติและคุณสมบัติเช่นเดียวกับ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๕ คน

ในกรณีของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๒ ใน ๕ คน ต้องมีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ โดยอาจเป็นอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษา หรือเป็นบุคลากรของหน่วยงานที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีข้อตกลงในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรนั้นร่วมกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ คน

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า ๑ วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า วิชาเอกละ ๓ คน และหากเป็นปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ต้องมีส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ ๑ ใน ๓

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๒.๓ อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มิอาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และทำหน้าที่ อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะประกาศใช้ ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

สำหรับกรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

๑๑. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี ๕ ปี และไม่น้อยกว่า ๖ ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (๓ ปี) หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษา

๑๑.๓ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวนำทั้งทางวิชาการ และทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และมีผลการเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวนำไม่น้อยกว่า ๓.๕๐ ทุกภาคการศึกษา อนึ่ง ในระหว่างการศึกษาในหลักสูตรแบบก้าวนำ หากภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งมีผลการเรียนต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จะถือว่าผู้เรียนขาดคุณสมบัติในการศึกษาหลักสูตรแบบก้าวนำ

๑๒. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ ดังนี้

๑๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน ๖ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน ๑๔ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๑๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน ๘ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน ๑๗ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๑๒.๓ หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า ๖ ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน ๒๐ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

๑๒.๔ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน ๔ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน ๘ ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๔ หน่วยกิต หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

๑๓. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผลเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

๑๔. ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๑๕. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย ๖ ด้าน คือ

- (๑) การกำกับมาตรฐาน
- (๒) บัณฑิต
- (๓) นักศึกษา
- (๔) อาจารย์
- (๕) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน
- (๖) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๑๖. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ ๕ ปี

๑๗. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ประกาศใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวสำหรับการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษา ที่เหมาะสมกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีเจตนารมณ์ให้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ รองรับการบริหารจัดการหลักสูตรให้ได้คุณภาพตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และตามจุดเน้นของแต่ละสาขาวิชา

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ การอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงออกประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘” ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘”

๒. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (การศึกษาหลังปริญญาตรี) ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (การศึกษาหลังประกาศนียบัตรบัณฑิต หรือปริญญาโท) ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘” ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

๔. ในประกาศกระทรวงนี้

“อาจารย์ประจำ” หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

สำหรับอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานนี้เริ่มบังคับใช้ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ

“อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชา ของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้นมีคุณวุฒิตรง หรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร

“อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า ๑ หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้นพบเหตุวิทยาการ หรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกิน ๒ คน

“อาจารย์พิเศษ” หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

๕. ปรัชญา และวัตถุประสงค์

๕.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพให้มีความชำนาญในสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ สามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น โดยเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง

๕.๒ หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถระดับสูง ในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้ง มีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างสรรค์สร้างองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อพัฒนางาน สังคม และประเทศ

๖. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค

๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์

โดย ๑ หน่วยกิตระบบไตรภาค เทียบได้กับ ๑๒/๑๕ หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ ๔ หน่วยกิต ระบบทวิภาค เทียบได้กับ ๕ หน่วยกิตระบบไตรภาค

ระบบจตุรภาค

๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๐ สัปดาห์

โดย ๑ หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้กับ ๑๐/๑๕ หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ ๒ หน่วยกิต ระบบทวิภาค เทียบได้กับ ๓ หน่วยกิตระบบจตุรภาค

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

๗. การคิดหน่วยกิต

๗.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗.๔ การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗.๕ การค้นคว้าอิสระ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๗.๖ วิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๘. โครงสร้างหลักสูตร

๘.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

๘.๒ ปริญญาโท ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก ๑ ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

แบบ ก ๒ ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต และไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๘.๓ ปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบ ๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ ๑.๑ และแบบ ๑.๒ จะต้องมีมาตรฐาน และคุณภาพเดียวกัน

แบบ ๒ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แบบ ๒.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ ๒.๑ และแบบ ๒.๒ จะต้องมีมาตรฐาน และคุณภาพเดียวกัน

๙. การรับและเทียบโอนหน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา หรือวิทยานิพนธ์จากหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่วิทยานิพนธ์ในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

อนึ่ง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ให้เทียบโอนหน่วยกิตได้ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของหลักสูตร ที่จะเข้าศึกษา

๑๐. จำนวน คุณสมบัติ และคุณสมบัติของอาจารย์

๑๐.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๐.๑.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

๑๐.๑.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๕ คน มีคุณสมบัติ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมี ผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า ๑๐ คน ทางสถาบันอุดมศึกษา ต้องเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มิฉะนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา พิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๑.๓ อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณสมบัติขั้นต่ำ ปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคล ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง

ในกรณีของอาจารย์พิเศษ อาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชา ที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอน ต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

๑๐.๒ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๑๐.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณสมบัติปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำ ปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณา แต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงทางวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

๑๐.๒.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๕ คน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวนหรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า ๑๐ คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มิฉะนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๒.๓ อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอน และมีผลงานทางวิชาการ ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง

ในกรณีของอาจารย์พิเศษ อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาเอก แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงทางวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

๑๐.๓ ปริญญาโท

๑๐.๓.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

๑๐.๓.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๓ คน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า ๑๐ คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๓.๓ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและการค้นคว้าอิสระ ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นด่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

๒) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำ ต้องมีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ไม่น้อยกว่า ๑๐ เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

๑๐.๓.๔ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า ๓ คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องไม่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักหรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการดังนี้

๑) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือชั้นด่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

๒) กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ไม่น้อยกว่า ๑๐ เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

๑๐.๓.๕ อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๑ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง

ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

๑๐.๔ ปริญญาเอก

๑๐.๔.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

๑๐.๔.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย ๓ คน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า ๑๐ คน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

๑๐.๔.๓ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

๒) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติ ดังนี้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นอาจารย์ประจำ ต้องมีคุณวุฒิ และผลงานทางวิชาการเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร ที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมาก เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

๑๐.๔.๔ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า ๕ คน ทั้งนี้ประธานกรรมการสอบต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ ดังนี้

๑) กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่ง ของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

๒) กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมาก เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

๑๐.๔.๕ อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอน และมีผลงานทางวิชาการ ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการ ที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย ๑ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง

ในกรณีรายวิชาที่สอนไม่ใช่วิชาในสาขาวิชาของหลักสูตร อนุมัติให้อาจารย์ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนได้

ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

๑๑. ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

๑๑.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร ๑ คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์ ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกรวมได้ไม่เกิน ๕ คน ต่อภาคการศึกษา

กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และดำรงตำแหน่งระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือมีคุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์ ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกรวมได้ไม่เกิน ๑๐ คนต่อภาคการศึกษา

กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์และมีความจำเป็นต้องดูแลนักศึกษาเกินกว่าจำนวนที่กำหนดให้เสนอต่อสภาสถาบันพิจารณา แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๑๕ คนต่อภาคการศึกษา หากมีความจำเป็นต้องดูแลนักศึกษามากกว่า ๑๕ คน ให้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นรายกรณี

๑๑.๒ อาจารย์ประจำหลักสูตร ๑ คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโทได้ไม่เกิน ๑๕ คน

หากเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ให้คิดสัดส่วนจำนวนนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ ๑ คน เทียบได้กับจำนวนนักศึกษาที่ค้นคว้าอิสระ ๓ คน แต่ทั้งนี้รวมแล้วต้องไม่เกิน ๑๕ คนต่อภาคการศึกษา

๑๑.๓ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนั้นด้วย

๑๒. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑๒.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๑๒.๒ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตหรือปริญญาโท หรือเทียบเท่า

๑๒.๓ ปริญญาโท จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๑๒.๔ ปริญญาเอก จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ที่มีผลการเรียนดีมาก หรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า และมีผลการสอบภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๑๓. การลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และให้ใช้เวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตร ดังนี้

๑๓.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

๑๓.๒ ปริญญาโท ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๕ ปีการศึกษา

๑๓.๓ ปริญญาเอก ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา ส่วนผู้ที่สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๖ ปีการศึกษา

การลงทะเบียนเรียนสำหรับผู้เข้าศึกษาแบบไม่เต็มเวลา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ โดยเทียบเคียงกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดข้างต้นในสัดส่วนที่เหมาะสม

หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียน ที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา

๑๔. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

๑๔.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

๑๔.๒ ปริญญาโท

๑๔.๒.๑ แผน ก แบบ ก ๑ เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่า ขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๑๔.๒.๒ แผน ก แบบ ก ๒ ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว

๑๔.๒.๓ แผน ข ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น พร้อมทั้งเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง โดยเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และรายงานการค้นคว้าอิสระหรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

๑๔.๓ ปริญญาเอก

๑๔.๓.๑ แบบ ๑ สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อย่างน้อย ๒ เรื่อง

๑๔.๓.๒ แบบ ๒ ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๑๕. ชื่อประกาศนียบัตรและชื่อปริญญา

๑๕.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต ให้ใช้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิต (Graduate Diploma)” อักษรย่อ “ป.บัณฑิต (Grad. Dip.)” แล้วตามด้วยชื่อสาขาวิชาต่อท้าย

๑๕.๒ ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (Higher Graduate Diploma)” อักษรย่อ “ป.บัณฑิตชั้นสูง (Higher Grad. Dip.)” แล้วตามด้วยชื่อสาขาวิชาต่อท้าย

๑๕.๓ ปริญญาโทและปริญญาเอก สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาโดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๑๖. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมียุทธศาสตร์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย ๖ ด้าน คือ

- (๑) การกำกับมาตรฐาน
- (๒) บัณฑิต
- (๓) นักศึกษา
- (๔) คณาจารย์
- (๕) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน
- (๖) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๑๗. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยโดยมีการประเมิน และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เป็นระยะ ๆ อย่างน้อย ตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ ๕ ปี

๑๘. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สิ้นสุด

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดและเจตนารมณ์ของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับเป็นแนวทางการบริหารจัดการ และพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘” ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘”

๒. ให้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เป็นแนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่เปิดใหม่และหลักสูตรปรับปรุงของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก

๓.๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘” ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

๔. สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

๕. ระบบการจัดการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรทุกระดับกำหนดให้ใช้ระบบทวิภาคเป็นระบบมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่ไม่ได้จำกัดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ระบบทวิภาคในการจัดการศึกษาเพียงระบบเดียว สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาระบบอื่นได้เช่นกัน อาทิ ระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาระบบอื่น จะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งภาคการศึกษา ระยะเวลาการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา การคิดหน่วยกิต รายวิชาภาคทฤษฎี และรายวิชาภาคปฏิบัติ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการหรือกิจกรรมอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตระบบดังกล่าวกับหน่วยกิตระบบทวิภาค

อนึ่ง ระบบการจัดการศึกษาอื่นใดที่สถาบันอุดมศึกษานำมาใช้ในการจัดการศึกษาควรเป็นระบบมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๖. การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาศึกษาทั่วไปมีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ จนเกิดความซาบซึ้งและสามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เบ็ดเสร็จในรายวิชาเดียว ไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่องหรือรายวิชาชั้นสูงอีก และไม่ควรนำรายวิชาเบื้องต้นหรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาจัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไป

๗. การเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักในการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญา เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ออกมารับใช้สังคม รวมทั้งมุ่งเน้นการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพระดับสูงให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่

สำหรับการผลิตบุคลากรในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ระดับประกาศนียบัตร และระดับอนุปริญญา) ควรเป็นภารกิจของสถานศึกษาประเภทอื่น เช่น วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นต้น ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา ควรมีเหตุผลความจำเป็นอย่างยั้งในการเปิดสอนและต้องคำนึงถึงความต้องการบุคลากรในสาขาวิชานั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งคำนึงถึงความซ้ำซ้อนในการเปิดสอนสาขาวิชาที่มีการเปิดสอนอยู่แล้วในสถาบันอื่น

๘. การเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม ดังนั้น จึงจัดไว้ในกลุ่มหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ เท่านั้น เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมกับสถานประกอบการในภาคการผลิตหรือการบริการ โดยอาจจัดในรูปสหกิจศึกษา หรือการฝึกงานในสถานประกอบการ และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาเท่านั้น

ในด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติมาแล้วและหากเป็นผู้สอนจากสถานประกอบการต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๙. จำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์

๙.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระบุในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร นอกจากนั้น ในระดับบัณฑิตศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามที่กำหนดเช่นกัน

ทั้งนี้ อาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศใช้ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่เผยแพร่รายชื่อและคุณวุฒิของอาจารย์ทุกประเภทข้างต้นของแต่ละหลักสูตรในแต่ละภาคการศึกษา โดยเผยแพร่ในเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลา เพื่อให้สาธารณชนและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสามารถตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการผดุงรักษามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของชาติ

๙.๒ คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หมายถึง คุณวุฒิที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชาที่ประกาศไปแล้ว หากสาขาวิชาใดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชา หรือประกาศมาตรฐานสาขาวิชาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ให้อ้างอิงจากกลุ่มสาขาวิชาเดียวกันในตารางของ ISCED (International Standard Classification of Education)

๙.๓ คุณสมบัติด้านตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรกลุ่มวิชาการ และหลักสูตรกลุ่มวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ควรเป็นตำแหน่งทางวิชาการที่ได้จากการประเมินผลงานที่สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มหลักสูตรนั้น ๆ

กรณีอาจารย์ใหม่ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก แม้ยังไม่มีผลงานทางวิชาการหลังสำเร็จการศึกษานอสมควรให้เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาโทได้ แต่ทั้งนี้หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอก หรือเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ต้องมีผลงานทางวิชาการภายหลังสำเร็จการศึกษาน้อย ๑ ชิ้น ภายใน ๒ ปี หรือ ๒ ชิ้น ภายใน ๔ ปี หรือ ๓ ชิ้น ภายใน ๕ ปี

๙.๔ สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีที่เน้นปฏิบัติการ คำว่า “ประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ” หมายถึง การทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐานรับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือมีผลงานทางวิชาการประเภทการพัฒนาเทคโนโลยี หรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมเผยแพร่มาแล้ว

๙.๕ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์หรือมีตำแหน่งทางวิชาการพิเศษทุกระดับ จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมหรือผู้สอบได้ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงหรือสูงมากตามที่กำหนดในแต่ละระดับปริญญา โดยให้พิจารณาจากผลงานของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

๙.๖ สำหรับคุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้สอบการค้นคว้าอิสระในระดับปริญญาโท ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้สอบวิทยานิพนธ์

๑๐. การบริหารหลักสูตรกรณีมีข้อตกลงร่วมผลิตกับสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา

๑๐.๑ การตกลงร่วมผลิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัยและคณะกรรมการระดับนโยบายขององค์กรภายนอกนั้น ๆ

องค์กรภายนอกต้องเป็นสถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น

หากเป็นบริษัทเอกชนที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้เสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัทดังกล่าว

๑๐.๒ ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือกันนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้

ทั้งนี้ เฉพาะกรณีหลักสูตรระดับปริญญาตรีกลุ่มวิชาชีพหรือปฏิบัติการ บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือกันนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้ แต่ต้องไม่เกิน ๒ คน

บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือเพื่อทำหน้าที่อาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติและคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับนั้น ๆ และต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ๆ ตามแนวทางของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๑๑. ภาระงานคณาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ให้นับรวมจำนวนนักศึกษาเก่าที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาด้วย ทั้งนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระต้องจัดสรรเวลาให้คำปรึกษานักศึกษาอย่างเหมาะสม

๑๒. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดระบบตรวจสอบการคัดลอกผลงาน หรือการซ้ำซ้อนกับงานของผู้อื่น หรือการจ้างทำรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ โดยใช้ระบบที่ทันสมัย เช่น ผ่านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

หากพบว่ามี การคัดลอก การซ้ำซ้อนกับงานของผู้อื่น หรือมีการจ้างทำรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ ให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาถอดถอนรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ชิ้นนั้น

๑๓. การเผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการระดับชาติ หมายถึง การนำเสนอบทความวิจัยในที่ประชุมวิชาการ และบทความฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม (Proceedings) โดยมีกองบรรณาธิการจัดทำรายงานการประชุม หรือคณะกรรมการจัดประชุม ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับในสาขานั้น ๆ จากนอกสถาบันเจ้าภาพ อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ โดยต้องมีผู้ประเมินบทความที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นด้วย และมีบทความที่มาจากหน่วยงานภายนอกสถาบันอย่างน้อย ๓ หน่วยงาน และรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕

๑๔. แนวทางการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ ๑)

การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ ๑) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแบบทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ให้สถาบันอุดมศึกษาคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

๑๔.๑ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต้องมีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นผลงานที่ชี้ชัดได้ว่าสามารถที่จะสนับสนุนการวิจัยในสาขาวิชาที่เปิดสอนได้

๑๔.๒ สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีหลักสูตรที่ดี มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเชื่อถือได้ และมีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ

๑๔.๓ สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะรองรับ และสนับสนุนงานวิจัยของผู้เรียน

๑๔.๔ สถาบันที่จะเปิดสอนควรมีเครือข่ายความร่วมมือสนับสนุน

๑๔.๕ สถาบันที่จะเปิดสอนควรพร้อมที่จะร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นได้

๑๕. การศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๕.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มิใช่ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาโท ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้เข้าศึกษาในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงหรือหลักสูตรระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ทั้งนี้ ในการศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาโทสามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

๑๕.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มิใช่ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง หากต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ให้ใช้คุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าเข้าศึกษา

๑๕.๓ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษา ๖ ปี หรือเทียบเท่าปริญญาโท สามารถเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงได้โดยไม่ต้องเข้าศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาโทมาก่อน

๑๖. ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา

การออกใบปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา (Transcript) ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อปริญญาและชื่อสาขาวิชา ให้ตรงกับที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรฉบับที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาเมื่อนำไปสมัครงานหรือศึกษาต่อ

๑๗. การควบคุมมาตรฐานหลักสูตร

สภาสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความเห็นชอบ/อนุมัติหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่สภาสถาบันสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือกำหนดแนวปฏิบัติที่เหนือกว่าเกณฑ์มาตรฐานฉบับนี้ได้ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาที่สะท้อนเอกลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น

ในกรณีมีเหตุอันควรให้เชื่อได้ว่าการจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการเข้าติดตามตรวจสอบและเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณา

๑๘. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา และทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎหมาย มีภาวะผู้นำ รู้รักคุณค่าความเป็นไทยและรู้บริบทสากล โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สร้างวิถีการเรียนรู้ของคนไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สู่การร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงเห็นสมควรปรับปรุงมาตรฐานการอุดมศึกษาให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการข้างต้น โดยมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษาจะครอบคลุมด้านผลลัพธ์ผู้เรียน การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม ศิลปวัฒนธรรม และความเป็นไทย และการบริหารจัดการ ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีคุณลักษณะของคนไทยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙

ข้อ ๔ มาตรฐานการอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐาน ๕ ด้าน ดังนี้

(๑) มาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน

(๑.๑) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ในการสร้างสัมมาอาชีพ ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเป็นผู้มีคุณธรรม ความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

(๑.๒) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก สามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ

(๑.๓) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักความเป็นไทย ร่วมมือร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาและเสริมสร้างสันติสุข อย่างยั่งยืนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาคมโลก

(๒) มาตรฐานที่ ๒ ด้านการวิจัยและนวัตกรรม

สถาบันอุดมศึกษามีผลงานวิจัยที่เป็นการสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ นวัตกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมตอบสนอง ยุทธศาสตร์ชาติ ความต้องการจำเป็นของสังคม ชุมชน ภาครัฐและเอกชน และประเทศ ผลลัพธ์ของการวิจัยและนวัตกรรมมีผลกระทบสูงต่อการพัฒนาผู้เรียน การสร้างคุณภาพชีวิต หรือการสร้างโอกาส มูลค่าเพิ่ม และขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระดับนานาชาติ

(๓) มาตรฐานที่ ๓ ด้านการบริการวิชาการ

สถาบันอุดมศึกษาให้บริการวิชาการเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและตอบสนองความต้องการ ของท้องถิ่น ชุมชน และสังคม ตามระดับความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยมีการบริหารจัดการที่ประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและ ต่างประเทศ และมีความโปร่งใส ชัดเจน และตรวจสอบได้ ผลลัพธ์ของการบริการวิชาการนำไปสู่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

(๔) มาตรฐานที่ ๔ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย

สถาบันอุดมศึกษาจัดการการเรียนรู้ การวิจัย หรือการบริการวิชาการซึ่งนำไปสู่การสืบสาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม การปรับและประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทย และต่างประเทศอย่างเหมาะสม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน ผลลัพธ์ของ การจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย หรือการสร้างโอกาสและมูลค่าเพิ่ม ให้กับผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

(๕) มาตรฐานที่ ๕ ด้านการบริหารจัดการ

(๕.๑) สถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการที่หลากหลายของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม สถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(๕.๒) สถาบันอุดมศึกษามีการบริหารงานตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนมีการบริหารจัดการบุคลากรและทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล คำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยึดหยุ่นคล่องตัว โปร่งใสและตรวจสอบได้

(๕.๓) สถาบันอุดมศึกษามีระบบประกันคุณภาพ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการกำกับให้การจัดการศึกษาและการดำเนินงานตามพันธกิจเป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา

พ.ศ. ๒๕๕๙

การกำหนดชื่อปริญญาตามคุณวุฒิสาขาวิชา ที่แสดงถึงการมีความรู้ตามหลักการพื้นฐานของศาสตร์ ที่ครอบคลุมสาขาวิชา โดยในระดับปริญญาตรีควรกำหนดให้มีพื้นฐานในสาขาศิลปศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ให้ได้รับคุณวุฒิตามชื่อปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต หรือวิทยาศาสตร์บัณฑิต

เพื่อให้การกำหนดชื่อปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาเป็นระบบและสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย เห็นสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ให้เหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ การอุดมศึกษา ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้ เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในระดับ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ข้อ ๓ สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อ สำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใด ยังมีได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือสถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนด ชื่อปริญญา พ.ศ. ๒๕๕๙ นี้

ข้อ ๔ ให้ยกเลิก

๔.๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. ๒๕๔๙” ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

๔.๒ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑” ลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๔.๓ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑” ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๔.๔ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒” ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

๔.๕ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๓” ลงวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๔.๖ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา (ฉบับที่ ๖)” ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๕ ประเภทของการกำหนดชื่อปริญญา แบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๕.๑ ปริญญาประเภทวิชาการ

๕.๑.๑ ปริญญาศิลปศาสตร สาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้มีลักษณะ เน้นศาสตร์บริสุทธิ์ทางด้านศิลปศาสตร์ โดยมุ่งศึกษาสาระและวิธีการของศาสตร์สาขานั้น ๆ เป็นหลัก ให้ใช้ชื่อปริญญาว่าศิลปศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Arts) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (Master of Arts) และศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Arts) หรือปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Philosophy) กลุ่มสาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้ คือ

(๑) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ (Humanities)

๑.๑) สาขาวิชาปรัชญา ศาสนา เทววิทยา อาทิ พุทธศาสตร์
พุทธศาสนศึกษา ศาสนาเปรียบเทียบ

๑.๒) สาขาวิชาภาษา วรรณคดี อาทิ ภาษาศาสตร์
ภาษาไทย ภาษาบาลีและสันสกฤต จารึกภาษาไทย การแปล วรรณคดีไทย วรรณคดีอังกฤษ
วรรณคดีเปรียบเทียบ

๑.๓) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ โบราณคดี อาทิ ไทยคดีศึกษา
ประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ

๑.๔) สาขาวิชาศิลปะ วัฒนธรรม อาทิ อารยธรรมศึกษา

(๒) กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (Social Sciences)

๒.๑) สาขาวิชาจิตวิทยา (Psychology) อาทิ จิตวิทยาสังคม
พฤติกรรมศาสตร์

๒.๒) สาขาวิชาสังคมวิทยา (Sociology) อาทิ มานุษยวิทยา
วัฒนธรรมศึกษา

๕.๑.๒ ปริญญาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้มีลักษณะ เน้นศาสตร์บริสุทธิ์ทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยมุ่งศึกษาสาระและวิธีการของศาสตร์ สาขานั้น ๆ เป็นหลัก ให้ใช้ชื่อปริญญาว่า วิทยาศาสตร์บัณฑิต (Bachelor of Science) วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต (Master of Science) และวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Science) หรือ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Philosophy) กลุ่มสาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้ คือ

(๑) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Sciences)

๑.๑) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Life Sciences) อาทิ ชีววิทยา ชีวเคมี ชีวฟิสิกส์ จุลชีววิทยา พืชวิทยา พฤกษศาสตร์ สัตววิทยา กีฏวิทยา พันธุศาสตร์

๑.๒) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ (Physical Sciences) อาทิ เคมี ฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ ธรณีวิทยา ธรณีฟิสิกส์ ภูมิศาสตร์กายภาพ สมุทรศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา

๑.๓) สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ (Mathematics and Statistics) อาทิ คณิตศาสตร์ การวิจัยดำเนินงาน สถิติ คณิตศาสตร์ประกันภัย

๑.๔) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ (Computing) อาทิ วิทยาการคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๒) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Sciences)

๒.๑) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ (Agriculture) อาทิ ประมง พืชไร่วนศาสตร์ สัตวบาล สัตวศาสตร์

๒.๒) สาขาวิชาวิทยาการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Environmental Sciences and Natural Resources) อาทิ การจัดการสิ่งแวดล้อม วิทยาการสิ่งแวดล้อม

๒.๓) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ (Medical Sciences) อาทิ กายวิภาคศาสตร์ นิติเวชศาสตร์ เวชนิทัศน์ สรีรวิทยา

๒.๔) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์อื่น ๆ (Other Applied Sciences) อาทิ เทคโนโลยีนิวเคลียร์ วัสดุศาสตร์ การเหมืองแร่

๕.๑.๓) บริญญาตามชื่อศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชารัฐศาสตร์ (Political Sciences) อาทิ การเมือง การปกครอง นโยบายสาธารณะ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ (Economics) อาทิ เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ

(๑) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (Political Sciences) ให้ใช้ชื่อปริญญา รัฐศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Political Science) รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (Master of Political Science) และรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Political Science) หรือปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Philosophy)

(๒) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (Economics) ให้ใช้ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Economics) เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (Master of Economics) และเศรษฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Economics) หรือปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Philosophy)

๕.๒) บริญญาประเภทวิชาชีพ

๕.๒.๑) สาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้เน้นการศึกษาในลักษณะของศาสตร์เชิงประยุกต์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ สาขาวิชาที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายขององค์กรวิชาชีพ กลุ่มสาขาวิชาที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การกำหนดชื่อปริญญาให้ใช้ตามสาขาวิชาที่นั้น ๆ เป็นหลัก ในทุกระดับปริญญา (บัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต) สำหรับปริญญาเอกอาจกำหนดชื่อปริญญาเป็น ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตได้ กลุ่มสาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้ คือ

(๑) สาขาวิชากายภาพบำบัด (Physical Therapy) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า กายภาพบำบัดบัณฑิต (Bachelor of Physical Therapy) หรือวิทยาศาสตรบัณฑิต (กายภาพบำบัด)

(๒) สาขาวิชาการบัญชี (Accountancy) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า บัญชีบัณฑิต (Bachelor of Accountancy) หรือ (Bachelor of Accounting) หรือบริหารธุรกิจบัณฑิต (บัญชี) (Bachelor of Business Administration) (Accountancy) หรือ (Bachelor of Business Administration) (Accounting)

(๓) สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า การแพทย์แผนไทยบัณฑิต (Bachelor of Thai Traditional Medicine) สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ให้ใช้ชื่อในระดับปริญญาตรีว่า การแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต (Bachelor of Applied Thai Traditional Medicine)

(๔) สาขาวิชาการแพทย์แผนจีน ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า การแพทย์แผนจีนบัณฑิต (Bachelor of Traditional Chinese Medicine)

(๕) สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์ (Medical Technology) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า เทคนิคการแพทย์บัณฑิต (Bachelor of Medical Technology)

(๖) สาขานิติศาสตร์ (Laws) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า นิติศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Laws)

(๗) สาขาพยาบาลศาสตร์ (Nursing Science) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า พยาบาลศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Nursing Science)

(๘) สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Engineering)

(๙) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (Education) หรือสาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม (Industrial Education, Technical Education) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่าศึกษาศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Education) หรือครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต (Bachelor of Science in Industrial Education) หรือ (Bachelor of Science in Technical Education)

(๑๐) สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ (Architecture) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Architecture) หรือภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Landscape Architecture)

(๑๑) สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Public Health)

๕.๒.๒ สาขาวิชาทางด้านวิชาชีพ ซึ่งมีระดับชั้นปริญญาตรีเป็นปริญญาสูงสุด ให้ใช้ชื่อปริญญาตามสาขาวิชานั้น ๆ เป็นหลักในระดับชั้นปริญญาตรี สำหรับระดับชั้นปริญญาโท และปริญญาเอก ให้ใช้วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (Master of Science) และวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Science) สำหรับปริญญาเอกอาจกำหนดชื่อปริญญาเป็นปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (Doctor of Philosophy) ได้ กลุ่มสาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้ คือ

(๑) สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์ (Dentistry) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (Doctor of Dental Surgery)

(๒) สาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า ทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต (Doctor of Optometry)

(๓) สาขาวิชาแพทยศาสตร์ (Medicine) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า แพทยศาสตรบัณฑิต (Doctor of Medicine)

(๔) สาขาวิชาเภสัชศาสตร์ (Pharmacy) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า เภสัชศาสตรบัณฑิต (Doctor of Pharmacy)

(๕) สาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ (Veterinary Medicine) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต (Doctor of Veterinary Medicine)

๕.๓ ปริญญาประเภทกึ่งวิชาชีพและปฏิบัติการ

๕.๓.๑ ประเภทกึ่งวิชาชีพ กลุ่มสาขาวิชาที่ไม่ได้กำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพ หรือกฎหมายรองรับแต่เป็นศาสตร์ในลักษณะเชิงวิชาชีพหรือกึ่งวิชาชีพ การกำหนดชื่อปริญญาให้ใช้ตามกลุ่มสาขาวิชาที่กำหนด การกำหนดชื่อปริญญาให้ใช้ตามสาขาวิชานั้น ๆ เป็นหลักในทุกระดับปริญญา (บัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต) สำหรับปริญญาเอกอาจกำหนดชื่อปริญญาเป็นปรัชญาดุษฎีบัณฑิตได้ กลุ่มสาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้ คือ

(๑) สาขาวิชากายอุปกรณ์ศาสตร์ ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า กายอุปกรณ์ศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Prosthetics and Orthotics)

(๒) สาขาวิชาการจัดการ (Management) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า การจัดการบัณฑิต (Bachelor of Management)

(๓) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ (Music) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า ดุริยางคศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Music)

(๔) สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (Communication Arts) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า นิเทศศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Communication Arts)

(๕) สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (Business Administration) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า บริหารธุรกิจบัณฑิต (Bachelor of Business Administration)

(๖) สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ (Public Administration) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Public Administration)

(๗) สาขาวิชาจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Fine and Applied Arts) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า ศิลปบัณฑิต (Bachelor of Fine Arts) หรือศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Fine and Applied Arts)

(๘) สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (Social Work) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Social Work)

(๙) สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ (Information Science) ให้ใช้ชื่อปริญญาในระดับปริญญาตรีว่า สารสนเทศศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Information Science)

ทั้งนี้ กรณีจัดทำหลักสูตรในสาขาวิชาประเภทกึ่งวิชาชีพ หากสถาบันอุดมศึกษาใด จัดหลักสูตร โดยจัดเนื้อหาเป็นศาสตร์บริสุทธิ์ทางศิลปศาสตร์ หรือศาสตร์บริสุทธิ์ทางวิทยาศาสตร์ให้ใช้ชื่อปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต หรือปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตได้

๕.๓.๒ ประเภทปฏิบัติการ

สาขาวิชาที่ใช้ชื่อปริญญานี้มีลักษณะเป็นการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประยุกต์ไปใช้พัฒนาความรู้และทักษะเชิงปฏิบัติการเฉพาะ ให้ใช้ชื่อปริญญาเทคโนโลยีบัณฑิต (Bachelor of Technology) และเทคโนโลยีมหาบัณฑิต (Master of Technology) หรืออุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Industrial Technology) และอุตสาหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (Master of Industrial Technology) หรือชื่อปริญญาอื่น ที่แสดงให้เห็นการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประยุกต์ไปใช้พัฒนาความรู้และทักษะเชิงปฏิบัติการเฉพาะ

ข้อ ๖ ชื่อปริญญาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และอักษรย่อปริญญาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ให้ใช้ ดังต่อไปนี้

ชื่อปริญญาภาษาไทยและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)		ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)	
๑. ปริญญาประเภทวิชาการ			
๑.๑ ปริญญาศิลปศาสตร์			
ศิลปศาสตรบัณฑิต	ศศ.บ.	Bachelor of Arts	B.A.
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	ศศ.ม.	Master of Arts	M.A.
ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต	ศศ.ด.	Doctor of Arts	D.A.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๑.๒ ปริญญาวิทยาศาสตร์			
วิทยาศาสตรบัณฑิต	วท.บ.	Bachelor of Science	B.S.,B.Sc.
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	วท.ม.	Master of Science	M.S.,M.Sc.
วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต	วท.ด.	Doctor of Science	D.S.,D.Sc.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๑.๓ ปริญญาตามชื่อศาสตร์			

ชื่อปริญญาภาษาไทยและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)		ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)	
๑.๓.๑ สาขาวิชารัฐศาสตร์			
รัฐศาสตรบัณฑิต	ร.บ.	Bachelor of Political Science	B.Pol.Sc.
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	ร.ม.	Master of Political Science	M.Pol.Sc.
รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต	ร.ด.	Doctor of Political Science	D.Pol.Sc.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๑.๓.๒ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์			
เศรษฐศาสตรบัณฑิต	ศ.บ.	Bachelor of Economics	B.Econ.
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต	ศ.ม.	Master of Economics	M.Econ.
เศรษฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต	ศ.ด.	Doctor of Economics	D.Econ.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒. ปริญญาประเภทวิชาชีพ			
๒.๑ ชื่อปริญญาตามสาขาวิชาชีพ			
๒.๑.๑ สาขาวิชากายภาพบำบัด			
กายภาพบำบัดบัณฑิต	กภ.บ.	Bachelor of Physical Therapy	B.PT.
กายภาพบำบัดมหาบัณฑิต	กภ.ม.	Master of Physical Therapy	M.PT.
กายภาพบำบัดดุษฎีบัณฑิต	กภ.ด.	Doctor of Physical Therapy	D.PT.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒.๑.๒ สาขาวิชาการบัญชี			
บัญชีบัณฑิต	บช.บ.	Bachelor of Accountancy	B.Acc.
		หรือ	
		Bachelor of Accounting	
บัญชีมหาบัณฑิต บช.ม.		Master of Accountancy	M.Acc.
		หรือ	
		Master of Accounting	
บัญชีดุษฎีบัณฑิต บช.ด.		Doctor of Accountancy	D.Acc.
		หรือ	
		Doctor of Accounting	
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒.๑.๓ สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย			
การแพทย์แผนไทยบัณฑิต	พท.บ.	Bachelor of Thai Traditional Medicine	B.TM.
การแพทย์แผนไทยมหาบัณฑิต	พท.ม.	Master of Thai Traditional Medicine	M.TM.
การแพทย์แผนไทยดุษฎีบัณฑิต	พท.ด.	Doctor of Thai Traditional Medicine	D.TM.

ชื่อปริญญาภาษาไทยและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)		ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)	
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
การแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต	ทพป.บ.	Bachelor of Applied Thai Traditional Medicine	B.ATM.
การแพทย์แผนไทยประยุกต์ มหาบัณฑิต	ทพป.ม.	Master of Applied Thai Traditional Medicine	M.ATM.
การแพทย์แผนไทยประยุกต์ ดุษฎีบัณฑิต	ทพป.ด.	Doctor of Applied Thai Traditional Medicine	D.ATM.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒.๑.๔ สาขาวิชาการแพทย์แผนจีน			
การแพทย์แผนจีนบัณฑิต	พจ.บ.	Bachelor of Traditional Chinese Medicine	B.CM.
การแพทย์แผนจีนมหาบัณฑิต	พจ.ม.	Master of Traditional Chinese Medicine	M.CM.
การแพทย์แผนจีนดุษฎีบัณฑิต	พจ.ด.	Doctor of Traditional Chinese Medicine	D.CM.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒.๑.๕ สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์			
เทคนิคการแพทย์บัณฑิต	ทพ.บ.	Bachelor of Medical Technology	B.MT.
เทคนิคการแพทย์มหาบัณฑิต	ทพ.ม.	Master of Medical Technology	M.MT.
เทคนิคการแพทย์ดุษฎีบัณฑิต	ทพ.ด.	Doctor of Medical Technology	D.MT.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒.๑.๖ สาขาวิชานิติศาสตร์			
นิติศาสตรบัณฑิต	น.บ.	Bachelor of Laws	LL.B.
นิติศาสตรมหาบัณฑิต	น.ม.	Master of Laws	LL.M.
นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต	น.ด.	Doctor of Laws	LL.D.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒.๑.๗ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์			
พยาบาลศาสตรบัณฑิต	พย.บ.	Bachelor of Nursing Science	B.N.S.
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต	พย.ม.	Master of Nursing Science	M.N.S.
พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต	พย.ด.	Doctor of Nursing Science	D.N.S.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.

ชื่อปริญญาภาษาไทยและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)		ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)	
๒.๑.๘ สาขาวิศวกรรมศาสตร์			
วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต	วศ.บ.	Bachelor of Engineering	B.Eng.
วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	วศ.ม.	Master of Engineering	M.Eng.
วิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต	วศ.ด.	Doctor of Engineering	D.Eng.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒.๑.๙ สาขาศึกษาศาสตร์			
ศึกษาศาสตรบัณฑิต	ศษ.บ.	Bachelor of Education	B.Ed.
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	ศษ.ม.	Master of Education	M.Ed.
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต	ศษ.ด.	Doctor of Education	Ed.D., D.Ed.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
และ			
ครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต	ค.อ.บ.	Bachelor of Science in Industrial Education	B.S.Ind.Ed.
		หรือ	
		Bachelor of Science in Technical Education	B.S.Tech.Ed.
ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	ค.อ.ม.	Master of Science in Industrial Education	M.S.Ind.Ed.
		หรือ	
		Master of Science in Technical Education	M.S.Tech.Ed.
ครุศาสตรอุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต	ค.อ.ด.	Doctor of Science in Industrial Education	D.Ind.Ed.,
		หรือ	
		Doctor of Science in Technical Education	D.Tech.Ed.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.
๒.๑.๑๐ สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์			
สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต	สถ.บ.	Bachelor of Architecture	B.Arch.
สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	สถ.ม.	Master of Architecture	M.Arch.
สถาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต	สถ.ด.	Doctor of Architecture	D.Arch.
หรือ		หรือ	
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.

ชื่อปริญญาภาษาไทยและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)			ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)		
และ			และ		
ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต	ภ.สถ.บ.		Bachelor of Landscape Architecture	B.L.A.	
ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	ภ.สถ.ม.		Master of Landscape Architecture	M.L.A.	
ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต	ภ.สถ.ด.		Doctor of Landscape Architecture	D.L.A.	
หรือ			หรือ		
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.		Doctor of Philosophy	Ph.D.	
๒.๑.๑๑ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์					
สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต	ส.บ.		Bachelor of Public Health	B.P.H.	
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต	ส.ม.		Master of Public Health	M.P.H.	
สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต	ส.ด.		Doctor of Public Health	Dr.P.H.	
หรือ			หรือ		
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.		Doctor of Philosophy	Ph.D.	
๒.๒ ชื่อปริญญาตามสาขาวิชาชีพ โดย					
ระดับปริญญาตรีเป็นปริญญาสูงสุด					
๒.๒.๑ สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์					
ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต	ท.บ.		Doctor of Dental Surgery	D.D.S.	
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	วท.ม.		Master of Science	M.S.,M.Sc.	
วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต	วท.ด.		Doctor of Science	D.S.,D.Sc.	
หรือ			หรือ		
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.		Doctor of Philosophy	Ph.D.	
๒.๒.๒ สาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์					
ทัศนมาตรศาสตรบัณฑิต	ทศ.บ.		Doctor of Optometry	O.D.	
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	วท.ม.		Master of Science	M.S.,M.Sc.	
วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต	วท.ด.		Doctor of Science	D.S.,D.Sc.	
หรือ			หรือ		
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.		Doctor of Philosophy	Ph.D.	
๒.๒.๓ สาขาวิชาแพทยศาสตร์					
แพทยศาสตรบัณฑิต	พ.บ.		Doctor of Medicine	M.D.	
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	วท.ม.		Master of Science	M.S.,M.Sc.	
วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต	วท.ด.		Doctor of Science	D.S.,D.Sc.	
หรือ			หรือ		
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.		Doctor of Philosophy	Ph.D.	
๒.๒.๔ สาขาวิชาเภสัชศาสตร์					
เภสัชศาสตรบัณฑิต	ภ.บ.		Doctor of Pharmacy	Pharm.D.	

ชื่อปริญญาภาษาไทยและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)			ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)		
๒.๒.๕	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	วท.ม.	Master of Science	M.S.,M.Sc.	
	วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต	วท.ด.	Doctor of Science	D.S.,D.Sc.	
	หรือ		หรือ		
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.	
	สาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์				
๓.๑.๑	สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต	สพ.บ.	Doctor of Veterinary Medicine	D.V.M.	
	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	วท.ม.	Master of Science	M.S.,M.Sc.	
	วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต	วท.ด.	Doctor of Science	D.S.,D.Sc.	
	หรือ		หรือ		
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.	
๓.๑.๑.๑	ปริญญาประเภทกึ่งวิชาชีพและปฏิบัติการ				
	ประเภทกึ่งวิชาชีพ				
	สาขาวิชากายอุปกรณ์ศาสตร์				
	กายอุปกรณ์ศาสตรบัณฑิต	กอ.บ.	Bachelor of Prosthetics and Orthotics	B.PO.	
	กายอุปกรณ์ศาสตรมหาบัณฑิต	กอ.ม.	Master of Prosthetics and Orthotics	M.PO.	
๓.๑.๑.๑	กายอุปกรณ์ศาสตรดุษฎีบัณฑิต	กอ.ด.	Doctor of Prosthetics and Orthotics	D.PO.	
	หรือ		หรือ		
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.	
	สาขาวิชาการจัดการ				
	การจัดการบัณฑิต	กจ.บ.	Bachelor of Management	B.M.	
๓.๑.๑.๑	การจัดการมหาบัณฑิต	กจ.ม.	Master of Management	M.M.	
	การจัดการดุษฎีบัณฑิต	กจ.ด.	Doctor of Management	D.M.	
	หรือ		หรือ		
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.	
	สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์				
๓.๑.๑.๑	ดุริยางคศาสตรบัณฑิต	ดศ.บ.	Bachelor of Music	B.M.	
	ดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต	ดศ.ม.	Master of Music	M.M.	
	ดุริยางคศาสตรดุษฎีบัณฑิต	ดศ.ด.	Doctor of Music	D.M.	
	หรือ		หรือ		
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy	Ph.D.	
๓.๑.๑.๑	สาขาวิชานิเทศศาสตร์				
	นิเทศศาสตรบัณฑิต	นศ.บ.	Bachelor of Communication Arts	B.Com.Arts.	
	นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต	นศ.ม.	Master of Communication Arts	M.Com.Arts.	

ชื่อปริญญาภาษาไทยและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)		ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)	
๓.๑.๕	นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต	นศ.ด.	Doctor of Communication Arts D.Com.Arts.
	หรือ		หรือ
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy Ph.D.
	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ		
	บริหารธุรกิจบัณฑิต	บธ.บ.	Bachelor of Business Administration B.B.A.
๓.๑.๖	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	บธ.ม.	Master of Business Administration M.B.A.
	บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต	บธ.ด.	Doctor of Business Administration D.B.A.
	หรือ		หรือ
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy Ph.D.
	สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ		
๓.๑.๗	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	รป.บ.	Bachelor of Public Administration B.P.A.
	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	รป.ม.	Master of Public Administration M.P.A.
	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต	รป.ด.	Doctor of Public Administration D.P.A.
	หรือ		หรือ
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy Ph.D.
๓.๑.๘	สาขาวิชาทางวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์		
	ศิลปบัณฑิต	ศล.บ.	Bachelor of Fine Arts B.F.A.
	หรือ		หรือ
	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต	ศป.บ.	Bachelor of Fine and Applied Arts
	ศิลปมหาบัณฑิต	ศล.ม.	Master of Fine Arts M.F.A.
๓.๑.๙	หรือ		หรือ
	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	ศป.ม.	Master of Fine and Applied Arts
	ศิลปดุษฎีบัณฑิต	ศล.ด.	Doctor of Fine Arts D.F.A.
	หรือ		หรือ
	ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต	ศป.ด.	Doctor of Fine and Applied Arts
๓.๑.๑๐	หรือ		หรือ
	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	ปร.ด.	Doctor of Philosophy Ph.D.
	สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์		
	สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต	สส.บ.	Bachelor of Social Work B.S.W.
	สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต	สส.ม.	Master of Social Work M.S.W.
๓.๑.๑๑	สังคมสงเคราะห์ศาสตรดุษฎีบัณฑิต	สส.ด.	Doctor of Social Work D.S.W.

ชื่อปริญญาภาษาไทยและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)		ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษและอักษรย่อ (ตามระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก)	
๓.๑.๙	หรือ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	หรือ Doctor of Philosophy	Ph.D.
	สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์		
	สารสนเทศศาสตรบัณฑิต	Bachelor of Information Science	B.I.S.
	สารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต	Master of Information Science	M.I.S.
	สารสนเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต	Doctor of Information Science	D.I.S.
๓.๒	หรือ ประภทปฏิบัติกร	หรือ Doctor of Philosophy	Ph.D.
	๓.๒.๑		
	เทคโนโลยีบัณฑิต	Bachelor of Technology	B.Tech.
	เทคโนโลยีมหาบัณฑิต	Master of Technology	M.Tech.
	๓.๒.๒		
	อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต	Bachelor of Industrial Technology	B.Ind.Tech.
	อุตสาหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	Master of Industrial Technology	M.Ind.Tech.

ข้อ ๗ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องกำหนดชื่อปริญญา ที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางอ้างอิงกลุ่มสาขาวิชา ISCED (International Standard Classification of Education) ของ สกอ.

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
7-72-724	7130	บริการทางทันตแพทย์	Dental services	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-724	7131	ผู้ช่วยทันตแพทย์	dental assistant	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-724	7132	ทันตอนามัย	dental hygienist	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-724	7133	ช่างทันตกรรม	dental laboratory technician	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-724	7134	ทันตแพทยศาสตร์	odontology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-000	7200	บริการสังคม	Social services	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-762	7201	สวัสดิการสังคม	Social care	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-762	7202	การดูแล	care of the disabled	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-761	7203	การดูแลเด็ก	child care	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-761	7204	บริการวัยรุ่น	Youth services	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-762	7205	บริการผู้สูงอายุ	gerontological services	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-762	7206	สังคมสงเคราะห์	Social work	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-762	7207	แนะแนว	counselling	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-76-762	7208	สวัสดิการ	welfare	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
8-00-000	8000	บริการ	Services	8000	งานบริการ
8-81-000	8100	การบริการด้านบุคคล	Personal services	8000	งานบริการ
8-81-811	8101	โรงแรมและอาหาร	Hotel and catering	8000	งานบริการ
8-81-812	8102	การเดินทางและการท่องเที่ยว	travel and tourism	8000	งานบริการ
8-81-813	8103	กีฬาและเวลาว่าง	sports and leisure	8000	งานบริการ
8-81-815	8104	ตัดผม	hairdressing	8000	งานบริการ
8-81-815	8105	เสริมสวย	beauty treatment and other personal service	8000	งานบริการ

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
8-81-815	8106	ทำความสะอาด	cleaning	8000	งานบริการ
8-81-815	8107	ซัก-รีด	laundry	8000	งานบริการ
8-81-815	8108	ซักแห้ง	dry-cleaning	8000	งานบริการ
8-81-815	8109	บริการเสริมสวย	cosmetic services	8000	งานบริการ
8-81-814	8110	คหกรรมศาสตร์	domestic science, Home Economics	8000	งานบริการ
8-84-840	8200	การบริการขนส่ง	Transport services	8000	งานบริการ
8-84-840	8201	วิชาเกี่ยวกับลูกเรือ	seamen	8000	งานบริการ
8-84-840	8202	ship's officer	ship's officer	8000	งานบริการ
	8203	นาวิกศาสตร์	nautical science	8000	งานบริการ
8-84-840	8204	พนักงานบริการบนเครื่องบิน	air crew	8000	งานบริการ
8-84-840	8205	การควบคุมทางอากาศ	air traffic control	8000	งานบริการ
8-84-840	8206	การบริการด้านรถไฟ	railway operations	8000	งานบริการ
8-84-840	8207	การบริการด้านรถยนต์และรถโดยสาร	road motor vehicle operations	8000	งานบริการ
8-84-840	8208	บริการทางไปรษณีย์	postal service	8000	งานบริการ
8-85-000	8300	การป้องกันสิ่งแวดล้อม	Environmental protection	8000	งานบริการ
8-85-851	8301	การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	Environmental conservation	8000	งานบริการ
8-85-852	8302	การควบคุมและการป้องกัน	control and protection	8000	งานบริการ
8-85-853	8303	การควบคุมมลพิษทางอากาศและน้ำ	air and water pollution control	8000	งานบริการ
	8304	การคุ้มครองแรงงานและความปลอดภัย	labour protection and security	8000	งานบริการ
8-86-000	8400	การบริการความปลอดภัย	Security services	8000	งานบริการ
8-86-861	8401	การป้องกันทรัพย์สินและบุคคล	protection of property and persons	8000	งานบริการ
8-86-861	8402	police work and related law enforcement	police work and related law enforcement	8000	งานบริการ

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
8-86-861	8403	อาชญวิทยา	Criminology	8000	งานบริการ
8-86-861	8404	การป้องกันไฟไหม้และการดับเพลิง	fire-protection and fire fighting	8000	งานบริการ
8-86-861	8405	ความมั่นคงทางพลเรือน	civil security	8000	งานบริการ
8-86-862	8406	การทหาร	military	8000	งานบริการ
0-00-000	0	สำหรับข้อมูลด้านบุคลากรที่จบระดับประถ	General Programmes		
7-72-723	7128	พยาบาลพื้นฐาน	basic nursing	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7129	ผดุงครรภ์	midwifery	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
1-00-000	1000	การศึกษา	Education	1000	การศึกษา
1-14-143	1001	การฝึกหัดครูก่อนวัยเรียน	Teacher training for pre-school	1000	การศึกษา
1-14-143	1002	การฝึกหัดครูอนุบาล	Teacher training for kindergarten	1000	การศึกษา
1-14-144	1003	การฝึกหัดครูประถมศึกษา	Teacher training for Elementary school	1000	การศึกษา
1-14-146	1004	การฝึกหัดครูอาชีวศึกษา	Teacher training for Vocational	1000	การศึกษา
1-14-145	1005	การฝึกหัดครูวิชาการช่าง	Teacher training for practical	1000	การศึกษา
1-14-145	1006	การฝึกหัดครูการศึกษาผู้ใหญ่	Teacher training for Adult Education	1000	การศึกษา
1-14-145	1007	การฝึกหัดครูการฝึกอบรมครูและครูสำหรับ	Teacher training for teacher trainers and for h	1000	การศึกษา
1-14-145	1008	การฝึกหัดครูการฝึกหัดครูทั่วไปและครูเฉพาะ	Teacher training for General and specialized t	1000	การศึกษา
1-14-145	1009	การพัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพและไม่ใช่วิ	curriculum development in non-vocational a	1000	การศึกษา
1-14-142	1010	ประเมินผลการศึกษา	Educational assessment	1000	การศึกษา
1-14-142	1011	ศึกษาศาสตร์อื่น ๆ	other Education Science	1000	การศึกษา
1-14-142	1100	การฝึกหัดครูและศึกษา ศาสตร์	Teacher Training and Education Science	1000	การศึกษา
2-00-000	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์	Humanities and Arts	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-000	2100	ศิลป์	Arts	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
2-21-211	2101	เลขกรรม	drawing	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-211	2102	จิตรกรรม	painting	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-211	2103	ประติมากรรม	sculpturing	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-212	2104	ดนตรี, ดุริยางคศาสตร์	music	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-212	2105	การละคร, นาฏศาสตร์	drama	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-212	2106	นาฏศิลป์	dance	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-212	2107	การแสดงบนเวที	circus	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-211	2108	การถ่ายรูป	photography	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-213	2109	การถ่ายภาพยนตร์	cinematography	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-212	2110	การผลิตดนตรี	music production	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-213	2111	การผลิตวิทยุและโทรทัศน์	radio and TV production	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-213	2112	การพิมพ์และการพิมพ์โฆษณา	printing and publishing	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-215	2113	วิชาช่างฝีมือ	craft skills	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-21-214	2114	การออกแบบ	design	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-000	2200	มนุษยศาสตร์	Humanities	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-221	2201	ศาสนาและเทววิทยา	Religion and theology	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-222	2202	ภาษาต่างประเทศและวัฒนธรรม	Foreign languages and Cultures	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-222	2203	ภาษาปัจจุบัน หรือภาษาที่ตายแล้ว และวรรณคดี	living or 'dead' languages and their literature	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-222	2204	อาณานิคมศึกษา	are studies	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-223	2205	ภาษาแม่ ภาษาพื้นเมือง	Native languages	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-223	2206	ภาษาปัจจุบัน หรือภาษาพื้นเมืองและวรรณคดี	current or vernacular language and its literature	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-223	2207	ล่ามและการแปล	interpretation and its literature	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
2-22-223	2208	ภาษาศาสตร์	linguistics	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-223	2209	วรรณคดีเปรียบเทียบ	Comparative literature	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-225	2210	ประวัติศาสตร์	history	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-225	2211	โบราณคดี	archaeology	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-226	2212	ปรัชญา	philosophy	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
2-22-226	2213	จริยศาสตร์, วิชาศีลธรรม	ethics	2000	มนุษยศาสตร์และศิลป์
3-00-000	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย	Social sciences, business and law	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-000	3100	สังคมและพฤติกรรมศาสตร์	Social and Behavioural Science	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-314	3101	เศรษฐศาสตร์	Economics	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-313	3102	รัฐศาสตร์	political Science	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-312	3103	สังคมวิทยา	sociology	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-312	3104	ประชากรศาสตร์	demography	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-312	3105	มานุษยวิทยา ยกเว้น มานุษยวิทยากายภาพ	anthropology except physical anthropology	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-312	3106	ชาติพันธุ์วิทยา	ethnology	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-311	3107	อนาคตวิทยา	futurology	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-311	3108	จิตวิทยา	psychology	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-313	3109	ภูมิศาสตร์ ยกเว้น ภูมิศาสตร์กายภาพ	geography except physical geography	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-312	3110	การศึกษาเรื่องสันติภาพและความขัดแย้ง	peace and conflict studies	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-31-313	3111	สิทธิมนุษยชน	human rights	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-32-000	3200	วารสารศาสตร์และสารสนเทศ	Journalism and Information	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-32-321	3201	วารสารศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์	Journalism ; library	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-32-322	3202	บุคลากรห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์	library technician and science	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
3-32-322	3203	บุคลากรพิพิธภัณฑ์และภัณฑสถานอื่นๆ	technicians in museums and similar repositor	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-32-322	3204	เทคนิคการเอกสาร	Documentation techniques	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-32-322	3205	วิทยาการจดหมายเหตุ	Archival sciences	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-000	3300	บริหารธุรกิจและการจัดการ	Business and administration	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-341	3301	การขายปลีก	Retailing	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-342	3302	การตลาด	marketing	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-341	3303	การขาย	sales	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-342	3304	การประชาสัมพันธ์	public relations	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-341	3305	อสังหาริมทรัพย์	real estate	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-343	3306	การเงิน	Finance	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-343	3307	การธนาคาร	banking	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-343	3308	ประกันภัย	insurance	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-343	3309	วิเคราะห์การลงทุน	investment analysis	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-344	3310	การทำบัญชี	bookkeeping	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-344	3311	การสอบบัญชี	Accounting auditing	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-345	3312	การจัดการ	Management	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-345	3313	การบริหารรัฐกิจ, รัฐประศาสนศาสตร์	public administration	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-345	3314	การบริหารสถาบัน	institutional administration	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-345	3315	การบริหารงานบุคคล	personnel administration	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-346	3316	เลขานุการและงานสำนักงาน	Secretarial and office work	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-348	3400	นิติศาสตร์	Law	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-348	3401	ผู้พิพากษาศาลแขวง	local magistrates	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
3-34-348	3402	เจ้าพนักงานรับรองเอกสาร	notaires	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-348	3403	นิติศาสตร์ทั่วไป	general law	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-348	3404	นิติศาสตร์ระหว่างประเทศ	international law	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-348	3405	นิติศาสตร์แรงงาน	labour law	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-348	3406	นิติศาสตร์กฎหมายทางทะเล	maritime law	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-348	3407	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, ธรรมศาสตร์	jurisprudence	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
3-34-348	3408	ประวัติศาสตร์กฎหมาย	history of law	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
4-00-000	4000	วิทยาศาสตร์	Science	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-000	4100	วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	Life Sciences	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4101	ชีววิทยา	Biology	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4102	พฤกษศาสตร์	botany	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4103	แบคทีเรีย	bacteriology	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-422	4104	พิษวิทยา	toxicology	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4105	จุลชีววิทยา	microbiology	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4106	สัตววิทยา	Zoology	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4107	กีฏวิทยา	Entomology	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4108	วิหควิทยา	Ornithology	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4109	พันธุศาสตร์	genetics	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4110	ชีวเคมี	biochemistry	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-421	4111	ชีวฟิสิกส์	Biophysics	4000	วิทยาศาสตร์
4-42-422	4112	ศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง, ไม่รวมวิทยาศาสตร์	Other allied sciences, excluding clinical and	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-441	4200	วิทยาศาสตร์กายภาพ	physical sciences	4000	วิทยาศาสตร์

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
4-44-441	4201	ดาราศาสตร์และอวกาศ	astronomy and space sciences	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-441	4202	ฟิสิกส์	physics	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-442	4203	ศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องกับเคมี	Other allied subjects: chemistry	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-442	4204	ศาสตร์อื่นๆ	other allied subjects	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-443	4205	ธรณีวิทยา	geology	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-443	4206	ฟิสิกส์ธรณี	geophysics	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-443	4207	เหมืองแร่วิทยา	mineralogy	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-441	4208	physical	physical	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-443	4209	ภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิศาสตร์อื่น	physical geography and other geosciences	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-443	4210	อุตุนิยมวิทยาและศาสตร์อื่นๆ	meteorology and other atmospheric sciences	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-443	4211	วิทยาศาสตร์ทางทะเล	marine science	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-443	4212	ภูเขาไฟ	Vulcanology	4000	วิทยาศาสตร์
4-44-443	4213	วิชาที่ว่าด้วยพืชและสัตว์ดึกดำบรรพ์	palaeoecology	4000	วิทยาศาสตร์
4-46-000	4300	คณิตศาสตร์และสถิติ	Mathematics and statistics	4000	วิทยาศาสตร์
4-46-461	4301	คณิตศาสตร์	mathematics	4000	วิทยาศาสตร์
4-46-462	4302	ระเบียบวิธีวิจัย,การวิจัยดำเนินงาน	operations research	4000	วิทยาศาสตร์
4-46-462	4303	การวิเคราะห์เชิงตัวเลข	numerical analysis	4000	วิทยาศาสตร์
4-46-461	4304	วิทยาการคำนวณการประกัน,คณิตศาสตร์	actuarial science	4000	วิทยาศาสตร์
4-46-462	4305	สถิติและวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	statistics and other allied fields	4000	วิทยาศาสตร์
4-48-000	4400	คอมพิวเตอร์	Computing	4000	วิทยาศาสตร์
4-48-481	4401	วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์	Computer sciences	4000	วิทยาศาสตร์
4-48-481	4402	การออกแบบระบบ	system design	4000	วิทยาศาสตร์

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
4-48-482	4403	โปรแกรมคอมพิวเตอร์	computer programming	4000	วิทยาศาสตร์
4-48-482	4404	การประมวลผลข้อมูล	data processing	4000	วิทยาศาสตร์
4-48-482	4405	เครือข่าย,โครงข่าย	networks	4000	วิทยาศาสตร์
4-48-482	4406	ระบบปฏิบัติการ	operating systems	4000	วิทยาศาสตร์
4-48-482	4407	การพัฒนาซอฟต์แวร์	Software development only	4000	วิทยาศาสตร์
4-48-482	4408	การพัฒนาฮาร์ดแวร์จำแนกไว้ในวิศวกรรม	hardware development should be classified in	4000	วิทยาศาสตร์
5-00-000	5000	วิศวกรรม	Engineering manufacturing and construction	5000	วิศวกรรม
5-52-000	5100	วิศวกรรม และวิศวกรรมค้า	Engineering and engineering trades	5000	วิศวกรรม
5-52-521	5101	วิศวกรรมเขียนแบบ	Engineering drawing	5000	วิศวกรรม
5-52-521	5102	วิศวกรรมเครื่องกล	mechanics	5000	วิศวกรรม
5-52-521	5103	โลหะ	metal work	5000	วิศวกรรม
5-52-522	5104	ไฟฟ้า	electricity	5000	วิศวกรรม
5-52-523	5105	อิเล็กทรอนิกส์	electronics	5000	วิศวกรรม
5-52-521	5106	โทรคมนาคม	telecommunications	5000	วิศวกรรม
5-52-524	5107	พลังงานและวิศวกรรมเคมี	energy and chemical engineering	5000	วิศวกรรม
5-52-525	5108	vehicle maintenance	vehicle maintenance	5000	วิศวกรรม
5-58-581	5109	การสำรวจ	surveying	5000	วิศวกรรม
5-54-000	5200	การผลิตและกระบวนการ	Manufacturing and processing	5000	วิศวกรรม
5-54-541	5201	กรรมวิธีด้านอาหารและเครื่องดื่ม	Food and drink processing	5000	วิศวกรรม
5-54-542	5202	สิ่งทอ	textiles	5000	วิศวกรรม
5-54-542	5203	เสื้อผ้า	clothes	5000	วิศวกรรม
5-54-542	5204	รองเท้า	footwear	5000	วิศวกรรม

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
5-54-542	5205	งานหนัง	leather	5000	วิศวกรรม
5-54-543	5206	วัสดุ (ไม้, กระดาษ, พลาสติก, แก้ว ฯลฯ)	materialswood, paper, plastic, glass, etc	5000	วิศวกรรม
5-54-544	5207	การเหมืองแร่และการถลุงแร่	mining and extraction	5000	วิศวกรรม
5-58-000	5300	สถาปัตยกรรมและอาคาร	Architecture and building	5000	วิศวกรรม
5-58-581	5301	สถาปัตยกรรมและผังเมือง	Architecture and town planning	5000	วิศวกรรม
5-58-581	5302	วิศวกรรมโครงสร้าง	structural architecture	5000	วิศวกรรม
5-58-581	5303	ภูมิสถาปัตยกรรม	landscape architecture	5000	วิศวกรรม
5-58-581	5304	community planning	community planning	5000	วิศวกรรม
5-58-581	5305	ภูมิศาสตร์แผนที่	cartography	5000	วิศวกรรม
5-58-582	5306	อาคาร	Building	5000	วิศวกรรม
5-58-582	5307	งานก่อสร้าง	Construction	5000	วิศวกรรม
5-58-582	5308	วิศวกรรมโยธา	civil engineering	5000	วิศวกรรม
6-62-000	6000	เกษตรศาสตร์	Agriculture	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-623	6100	เกษตร ป่าไม้และประมง	Agriculture, forestry and fishery	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-624	6101	เกษตร	agriculture	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-621	6102	ผลผลิตพืชและสัตว์ที่เป็นอาหาร	crop and livestock production	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-621	6103	พืชไร่, พืชผัก	agronomy	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-621	6104	สัตว์บาล	animal husbandry	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-622	6105	พืชสวนและ	horticulture and gardening	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-623	6106	วนศาสตร์และเทคนิคการผลิตภัณฑ์	forestry and forest product techniques	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-623	6107	อุทยานแห่งชาติ	natural parks	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-623	6108	สัตว์ป่า	wildlife	6000	เกษตรศาสตร์

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
6-62-624	6109	การประมง	fisheries	6000	เกษตรศาสตร์
6-62-624	6110	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง	fishery science and technology	6000	เกษตรศาสตร์
6-64-641	6200	สัตวแพทย์	Veterinary	6000	เกษตรศาสตร์
6-64-641	6201	สัตวแพทยศาสตร์	veterinarymedicine	6000	เกษตรศาสตร์
6-64-641	6202	veterinary assisting	veterinary assisting	6000	เกษตรศาสตร์
7-00-000	7000	สุขภาพและสวัสดิการ	Health and welfare	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-000	7100	สุขภาพ	Health	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7101	แพทยศาสตร์	Medicine	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7102	กายวิภาคศาสตร์	Anatomy	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7103	วิทยาการระบาด	epidemiology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7104	เซลล์วิทยา	cytology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7105	สรีรวิทยา	physiology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-725	7106	immunology and immunoematology	immunology and immunoaematology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7107	พยาธิวิทยา	pathology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7108	วิสัญญีวิทยา	anaesthesiology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7109	กุมารเวชศาสตร์	pediatrics	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7110	สูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา	Obstetries and gynaecology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7111	อายุรศาสตร์	internal medicine	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7112	ศัลยศาสตร์	surgery	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7113	ประสาทวิทยา	neurology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7114	จิตเวชศาสตร์	psychiatry	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7115	รังสีวิทยา	radiology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
7-72-721	7116	จักษุวิทยา	ophthalmology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7117	บริการทางการแพทย์	Medical services	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7118	บริการสาธารณสุขศาสตร์	public health services	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7119	สุขศาสตร์	hygiene	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-727	7120	เภสัชกรรม,เภสัชศาสตร์	pharmacy	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-727	7121	เภสัชวิทยา	pharmacology	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-726	7122	อายุรเวท วิชาการรักษาโรค	therapeutics	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-726	7123	เวชศาสตร์ฟื้นฟู	rehabilitation	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-726	7124	สาขาหนึ่งของศัลยกรรมศาสตร์หรือทันตแพทย์ (prosthetics)	(prosthetics)	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-721	7125	ทัศนมาตร,วิชาการแว่น	optometry	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-726	7126	โภชนศาสตร์	nutrition	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
7-72-723	7127	พยาบาล	nursing	7000	สุขภาพและสวัสดิการ
6-00-000			Agriculture and Veterinary	6000	เกษตรศาสตร์
0-01-000			Basic / broad, general programmes		
0-08-000			Literacy and numeracy		
0-09-000			Personal skills		
0-01-010			Basic / broad general programmes		
0-08-080			Literacy and numeracy		
1-14-000			Teacher training and education science	1000	การศึกษา
3-34-347			Working life	3000	สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย
4-44-000			Physical science	4000	วิทยาศาสตร์
6-64-000			Veterinary	6000	เกษตรศาสตร์

ISCED_ID	ISCED_ID_OLD	ISCED_NAME_TH	ISCED_NAME_ENG	GROUP_ISCED_ID	GROUP_ISCED_NAME
8-84-000			Transport services	8000	งานบริการ
8-86-863			Military and defence	8000	งานบริการ

แนวทางที่ดีในการจัดทำ Curriculum Mapping ในหลักสูตร (มคอ.2)

แนวทางที่ดีในการจัดทำแผนที่การกระจายความรับผิดชอบ (Curriculum Mapping) ในรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ควร มีเพียง 1 ตารางเท่านั้นในหลักสูตร หรืออาจมีเพียงแค่ 2 ตารางในหลักสูตร (คือ หมวดศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาหมวดศึกษาทั่วไปจะพัฒนาหลังจากการพัฒนาวิชาเฉพาะของหลักสูตร) ในการดำเนินการสามารถดำเนินการได้ 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 แบบบูรณาการมาตรฐานผลการเรียนรู้ กรณีนี้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะต้องมีความชัดเจนว่า หลักสูตรนี้ต้องการให้ผู้เรียนเกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ตามกรอบ TQF อะไรบ้าง แล้วจึงพิจารณาว่า แต่ละรายวิชาที่มาจากคณะอื่นๆ ซึ่ง นักศึกษาจะต้องไปเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ (เช่น วิชาพื้นฐาน วิชาชีพ วิชาเอก) มีจุดเด่นของมาตรฐานผลการ เรียนรู้อะไรที่อาจารย์ในรายวิชานั้นๆ กำหนดและมีความสอดคล้องกับหลักสูตร แล้วนำมาบูรณาการเขียนเป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ ของหลักสูตร (มคอ.2) โดยไม่จำเป็นต้องเก็บรายละเอียดทั้งหมดของแต่ละรายวิชาไว้ใน มคอ.2 เพราะรายละเอียดทั้งหมดที่อาจารย์ ผู้สอนแต่ละรายวิชากำหนดไว้จะปรากฏใน มคอ.3 ของรายวิชานั้น ซึ่งเป็นการให้อิสระและความยืดหยุ่นแก่อาจารย์ผู้สอนที่จะเพิ่มเติม รายละเอียดให้มากกว่าหรือลึกลงกว่าที่ มคอ.2 กำหนดตามความถนัดของอาจารย์แต่ละท่านและตามลักษณะธรรมชาติของรายวิชานั้นๆ

ดังนั้น การเขียนมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ดีในหลักสูตร จะต้องถอดแนวคิดมาจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ปรากฏ ในกรอบ TQF หรือ มคอ.1 (ถ้ามี) นำมาเขียนมาตรฐานผลการเรียนรู้ใน มคอ.2 ในลักษณะที่เอื้อหรือรองรับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ของรายวิชาจากหมวดวิชาต่างๆ ได้ และเมื่อจะถ่ายทอดมาตรฐานผลการเรียนรู้จาก มคอ.2 ไปยังรายวิชา อาจารย์ผู้สอนแต่ละ รายวิชาจะสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดที่เป็นความเฉพาะเจาะจงของรายวิชานั้นๆ เพิ่มขึ้นใน มคอ.3 ได้อีกอย่างอิสระ ทั้งนี้ การ เขียนมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเขียนให้เห็นพฤติกรรมของผู้เรียนว่าจะสามารถทำอะไรได้ ทำอะไรเป็นได้อย่างชัดเจนต่อไป ตัวอย่างเช่น

มาตรฐานผลการเรียนรู้ในหลักสูตร

คุณธรรม จริยธรรม	ด้านความรู้	ทักษะทางปัญญา	ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	ทักษะในการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	ทักษะการจัดการ การเรียนรู้
1. แสดงความซื่อสัตย์ สุจริต อย่างสม่ำเสมอ 2. แสดงออกถึงความมี ระเบียบ และมีความ รับผิดชอบต่อตนเอง 3. แสดงออกถึงความมี จิตสำนึกและตระหนัก ในการปฏิบัติ ตาม จรรยาบรรณในการ ประกอบอาชีพ 4. แสดงออกถึงความ เคารพสิทธิและความ คิดเห็นของผู้อื่น 5. แสดงความคิดเห็น หรือพฤติกรรมที่มีจิต สาธารณะ	1. สามารถอธิบายถึง ความรู้ในหลักการ และทฤษฎีในรายวิชา หรือศาสตร์ที่เรียน 2. สามารถบูรณาการ ความรู้พื้นฐานใน รายวิชาต่างๆ ที่เรียน กับการเรียนในสาขา ศาสตร์ 3. สามารถติดตาม ความก้าวหน้าทาง วิชาการในรายวิชาที่ เรียน และในสาขาคุ ศาสตร์ 4. ใช้ความรู้รอบรู้ใน ศาสตร์ต่างๆ ที่เรียน ไปประยุกต์กับการ ดำรงชีวิตประจำวัน	1. สามารถแสดงออกถึง การคิดวิเคราะห์อย่าง เป็นระบบ และมีเหตุผล 2. นำความรู้ทางสาขา ไปประยุกต์ใช้กับ สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม 3. มีความใฝ่รู้ สามารถ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่ หลากหลายได้อย่าง ถูกต้อง เพื่อการนำไปสู่ การสร้างสรรค์นวัตกรรม	1. สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นในฐานะ ผู้นำ และสมาชิกที่ดี ของกลุ่ม 2. มีความรับผิดชอบต่อ สังคมและองค์กร 3. สามารถปรับตัวให้ เข้ากับสถานการณ์ และ วัฒนธรรมองค์กร	1. สามารถประยุกต์ความรู้ ทางคณิตศาสตร์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ การ แก้ปัญหาและการนำเสนอได้ อย่างเหมาะสม 2. สามารถใช้ภาษาไทย ใน การสื่อสาร ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งการ เลือกรูปแบบการสื่อสารได้ อย่างเหมาะสม 3. ใช้ภาษาอังกฤษในการ สื่อสารและค้นคว้าข้อมูลเพื่อ จัดทำรายงานและการนำเสนอ ได้ 4. สามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการ เก็บ รวบรวม สืบค้น และนำเสนอ ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์	1. แสดงความเชี่ยวชาญใน การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัยที่มีรูปแบบ หลากหลายทั้งที่เป็นทางการ (Formal) กึ่งทางการ (Non-formal) และไม่เป็นทางการ (Informal) อย่างสร้างสรรค์ 2. แสดงความเชี่ยวชาญใน การจัดการเรียนรู้ด้วย นวัตกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ที่หลากหลายทั้งที่มี ความสามารถพิเศษ ปาน กลาง และที่มีความต้องการ พิเศษ 3. แสดงความเชี่ยวชาญใน การ บูรณาการการจัดการ เรียนรู้ในสาขาวิชา/วิชาเอก การศึกษาปฐมวัย หรือ ปฐมวัยศึกษาอย่างมืออาชีพ

การกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้รายวิชา

• รับผิดชอบหลัก

o รับผิดชอบรอง

รายวิชา	คุณธรรมจริยธรรม					ความรู้				ทักษะทางปัญญา			ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			ทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				ทักษะการจัดการเรียนรู้		
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3
กลุ่มภาษาอังกฤษ	.	.		o	o			.	.	.	.	o	.					.				
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	.	o	.	o	.	o	.	.				o	.	.	o		o		o			
หมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาแกน	.	.		o		.	.		.	.		o	.		.					.	.	.
กลุ่มวิชาเฉพาะด้านบังคับ	.	.		o		.	.		.	.			.		.					.	.	.
วิชาเฉพาะด้านเลือก	.	.	.	o	o	.		o		.	.	o	o	.	o	.				.	.	.

แบบที่ 2 แบบที่ไม่มีการบูรณาการมาตรฐานผลการเรียนรู้จากรายวิชาต่างๆ กรณีนี้ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะรับมาตรฐานผลการเรียนรู้จากรายวิชาในหมวดวิชาและจากคณะที่เป็นเจ้าของรายวิชาต่างๆ แล้วนำมารวบรวมเป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ในหลักสูตรโดยไม่มี การปรับปรุงใดๆ ในการเขียนมาตรฐานผลการเรียนรู้ควรเรียงมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านให้ครบถ้วนก่อนว่ามาจากหมวดใดบ้าง เพื่อให้เห็นความซ้ำซ้อน และจะเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่เป็นจุดเด่นของบัณฑิตในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป เพื่อให้เห็นจุดเด่นเฉพาะของมาตรฐานผลการเรียนรู้ในหลักสูตร กรณีนี้ มาตรฐานผลการเรียนรู้ในหลักสูตร (มคอ.2) จะเป็นแบบเดียวกับในรายวิชา (มคอ.3) ตัวอย่างเช่น

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านรวม 6 ด้าน แต่แสดงตัวอย่างเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม ในบางรายวิชา

ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป
 1. คุณธรรมค่านิยมโลก เช่น พรหมวิหารธรรม 4 สังคหวัตถุ 4
 2. คุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น จริยธรรมของเวลา สิทธิและความรับผิดชอบของมนุษย์ ความเป็นธรรมระหว่างคนรุ่นปัจจุบันกับคนรุ่นหลัง ความใจกว้าง และความอดทน
 3. คุณธรรมจริยธรรมของผู้ที่มีหัวใจประชาธิปไตย และผู้นำที่หลากหลาย
2. หมวดวิชาเฉพาะ
 - 2.1 วิชาชีพครู
 4. คุณธรรม จริยธรรมสำหรับครู เช่น กัลยาณมิตรธรรม 7
 5. จรรยาบรรณวิชาชีพที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพ คือ ครูสภา
 - 2.2 วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
 6. มีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูระดับการศึกษาปฐมวัย มีจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและค่านิยมที่พึงประสงค์
 7. ยอมรับในคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย สามารถนำความรู้ทางคุณธรรม จริยธรรมสำหรับครูระดับการศึกษาปฐมวัยไปใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบวิชาชีพ

แผนที่การกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้รายวิชา (ตัวอย่างเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม)

• รับผิดชอบหลัก

◦ รับผิดชอบรอง

รายวิชา	คุณธรรมจริยธรรม						
	1	2	3	4	5	6	7
1. หมวดศึกษาทั่วไป							
1.1 รายวิชาตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย							
1.1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	•	•	◦				
1.2 รายวิชาตามข้อกำหนดของคณะ							
1.2.1 รายวิชาบังคับ							
2719111 วิชาภาษาไทย	◦	•	◦				
2736210 วิชาสุนทรียนิยม	◦	•	◦				
2. หมวดวิชาแกน (วิชาชีพครู)							
2.1 รายวิชาบังคับของคณะ							
2759214 จิตวิทยาพื้นฐานทางการศึกษา				•	•		
2717302 นวัตกรรมการสอนและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย				•	•		
2716302 การออกแบบและการจัดการเรียนการสอน				•	•		
2.2 วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย							
2717111 วัฒนธรรมและการเล่นในการศึกษาปฐมวัย						•	•
2717221 การศึกษาปฐมวัย						•	•

ภาคผนวก ช

การอ้างอิงและบรรณานุกรม

การอ้างอิงและบรรณานุกรม

การเขียนอ้างอิง

การอ้างอิง คือ การบอกแหล่งที่มาของข้อมูลที่คุณเขียนนำมาใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานต่าง ๆ อาจเป็นข้อความที่คัดลอกมาโดยตรงหรือประมวลความคิดมา (paraphrase) เพื่อเป็นการแสดงหลักฐานสำคัญซึ่งจะทำให้ผลงานเขียนนั้น ๆ เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ เป็นการให้เกียรติแก่ผู้เขียนเดิมซึ่งเป็นผู้เสนอผลงานเรื่องนั้นไว้ก่อนแล้ว และเป็นการแสดงเจตนาบริสุทธิ์ของผู้เขียนว่าไม่ได้ขโมยความคิดหรือลอกเลียนข้อมูลของผู้อื่น โดยไม่มีการอ้างอิง (plagiarism)

งานเขียนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารวิชาการ บทความ ตำรา วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ และหนังสือวิชาการ หรืองานวิจัยเป็นการศึกษาค้นคว้าที่นำข้อมูลมาใช้ในการเขียนของผู้เขียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้เขียนต้องระบุหลักฐานแหล่งที่มาของข้อมูลที่นำมาอ้างอิง การเขียนอ้างอิงในงานเขียนมี 2 รูปแบบ คือ

1. การเขียนอ้างอิงส่วนเนื้อหา คือการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่อ้างไปในเนื้อหาทำให้ทราบว่าข้อความที่อ้างอิงนำมาจากแหล่งใด รูปแบบการอ้างอิงที่ใช้อยู่โดยทั่วไป 3 แบบ ได้แก่ แบบเชิงอรรถ (footnote citation) แบบอ้างอิงท้ายบท (end note citation) และแบบแทรกในเนื้อหา (in-text citation) ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะแบบแทรกในเนื้อหา

2. การเขียนรายการอ้างอิงท้ายเล่ม อาจรวบรวมเป็นเอกสารอ้างอิง (References) หรือบรรณานุกรม (Bibliography) ก็ได้ ซึ่งมีข้อแตกต่างกันคือ

เอกสารอ้างอิง จะรวบรวมรายละเอียดของรายการที่อ้างอิงไว้ในส่วนเนื้อหาเท่านั้น

บรรณานุกรม นอกจากจะมีรายละเอียดของรายการที่อ้างอิงไว้ในเนื้อหาทุกรายการแล้ว ผู้เขียนสามารถนำรายการอื่นที่ไม่ได้อ้างไว้ในส่วนเนื้อหามารวบรวมไว้ก็ได้ หากผู้เขียนใช้อ่านเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานหรือเห็นว่าเอกสารนั้นมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียนและจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการอ้างอิง

1. ศึกษารูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมให้เข้าใจ โดยทั่วไปแล้ว การอ้างอิงและบรรณานุกรมมีหลายรูปแบบ ในกรณีที่ไม่มีระเบียบหรือข้อกำหนดตายตัวว่าจะต้องใช้แบบใด อาจเลือกใช้แบบใดแบบหนึ่งที่ตนถนัด โดยปกติแล้วรูปแบบการอ้างอิงส่วนใหญ่ จะคล้ายคลึงกันอาจจะแตกต่างกันบ้างในเรื่องเครื่องหมาย การลงรายการผู้แต่ง หรือการใช้คำในกรณีที่ผู้แต่งหลายคนหรือในกรณีที่ไม่มีปรากฏปีที่พิมพ์

2. รูปแบบควรมีความเป็นเอกภาพ ผู้เขียนอาจจะศึกษาจากเอกสาร ตำรา เป็นจำนวนมาก และแต่ละเล่มอาจจะใช้วิธีการอ้างอิงไม่เหมือนกัน จึงทำให้บทนิพนธ์มีการอ้างอิงหลายรูปแบบ เช่น บางเล่มใช้การอ้างอิงแบบแทรกเนื้อหา บางเล่มอ้างอิงไว้ท้ายบท บางเล่มอ้างอิงแบบเชิงอรรถ การลงรายการผู้แต่งชาวต่างประเทศ บางรูปแบบมีการลงทั้งชื่อและนามสกุล บางรูปแบบลงเฉพาะนามสกุล เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้จะทำให้เกิดความสับสน และยุ่งยากในการแก้ไข จึงเป็นข้อควรระวัง

3. การอ้างอิงควรมีความคงเส้นคงวา ในกรณีที่เป็นรายการเดิมที่เคยอ้างอิงมาแล้วและนำมาอ้างอิงอีก ข้อมูลเดียวกันต้องเหมือนกันทุกครั้งที่อ้าง

4. การอ้างอิงควรอ้างอิงจากเอกสารต้นฉบับ หรือต้นแหล่งโดยตรง การอ้างอิงจากเอกสารทุติยภูมิ หรือแหล่งรองควรใช้ในกรณีที่ไม่สามารถหาเอกสารนั้นๆ ได้

5. การอ้างอิงที่ปรากฏในเนื้อหาทั้งหมดต้องนำลงไปลงในบรรณานุกรมให้ครบถ้วนทุกรายการ(ไพพรรณ อินทนิล และสมฤทัย ขจรรุ่งเรือง, 2551, น.149)

หมายเหตุ รูปแบบการลงรายการอ้างอิงที่ใช้แพร่หลายในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ ผู้เขียนใช้รูปแบบของ American Psychological Association (APA) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 ค.ศ. 2010 เนื่องจากเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ยุ่งยากสำหรับการเขียนอ้างอิงในเนื้อหาและการเขียนอ้างอิงท้ายเล่ม ในที่นี้ผู้เขียนได้ดัดแปลงกฎเกณฑ์บางส่วนให้เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการอ้างอิงเอกสารภาษาไทย ซึ่งอาจมีลักษณะและข้อมูลบางอย่างแตกต่างจากเอกสารภาษาอังกฤษ อีกทั้งในการเรียบเรียงครั้งนี้ใช้เอกสาร เรื่อง การเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมรูปแบบ APA ของ สุคนธ์ ศิริวงศ์วรรณ (2555) เป็นหลัก

เครื่องหมายวรรคตอนและการเว้นระยะ

1. เว้น 1 ระยะ หลัง เครื่องหมายต่อไปนี้
; semi colon (อัฒภาค)
, comma (จุลภาค)
. period (มหัพภาค)
: colon (มหัพภาคคู่)
2. เว้น 1 ระยะ ทั้ง หน้า และ หลัง เครื่องหมายต่อไปนี้
& ampersand (และ)
() parentheses (วงเล็บ หรือ วงเล็บเล็ก)
[] brackets (วงเล็บเหลี่ยม)
3. ไม่เว้น ทั้ง หน้า และ หลัง เครื่องหมายต่อไปนี้
/ slash (ทับ)
- hyphen (ยัติภังค์)

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา (In-Text Citation)

การเขียนอ้างอิงในเนื้อหารูปแบบ APA Style ระบบนาม – ปี (Author – Date Citation System) เป็นการเขียนระบุถึงแหล่งที่มาของเนื้อหาของเอกสารเฉพาะในส่วนที่ผู้เขียนได้อ้างถึงสารสนเทศจากงานเขียนของผู้อื่น โดยเขียนระบุไว้ในวงเล็บแทรกไปกับข้อความที่อ้างอิง ทั้งนี้สามารถเขียนแทรกไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมอาจเขียนแทรกไว้หน้าข้อความหรือท้ายข้อความที่นำมาอ้างอิงในเนื้อหาก็ได้

รายการอ้างอิงที่ปรากฏแทรกอยู่ในเนื้อหาจะต้องนำไปเรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อผู้แต่งหรือนามสกุลของผู้แต่ง (กรณีผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศ) พร้อมรายละเอียดทางบรรณานุกรมใน “บรรณานุกรม” ซึ่งอยู่ส่วนท้ายของเอกสารรายการอ้างอิงสั้นๆ ในเนื้อหาจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถหารายละเอียดของรายการอ้างอิงนั้นๆ ได้จากรายการใน “บรรณานุกรม” ฉะนั้นแต่ละรายการที่อ้างอิงไว้ในเนื้อหาจะต้องมีรายละเอียดในบรรณานุกรมท้ายเล่มและทำนองเดียวกันทุกรายการที่อยู่ในบรรณานุกรมจะต้องมีการอ้างอิงไว้ในเนื้อหา ซึ่งข้อมูลของทั้ง 2 แห่งนี้จะต้องเป็นชื่อของผู้แต่งและปีพิมพ์ที่ถูกต้อง ตรงกัน

หมายเหตุ : การเขียนอ้างอิงโดยรูปแบบทั่วไป มีชื่อและสกุล ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ เลขหน้าที่อ้างอิง ถ้าเป็นการอ้างอิงหนังสือทั้งเล่ม ให้ระบุชื่อและสกุล ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ แต่ไม่ต้องระบุเลขหน้าที่อ้างอิง

1. รูปแบบการเขียนอ้างอิง

1.1 การเขียนระบุที่มาของเนื้อหาไว้หน้าข้อความที่อ้างอิง

1.1.1 ในกรณีชื่อของผู้แต่งปรากฏในเนื้อหา แล้วให้ระบุปีพิมพ์ ตามด้วย เครื่องหมายจุลภาค และคำย่อของหน้า และเลขหน้าที่อ้างอิงในเครื่องหมายวงเล็บ

ตัวอย่าง

วราภรณ์ กิจวิริยะ (2543, น.29) พบว่าสารสกัดในหนวดปลาหมึกในระดับพิษกึ่งเรื้อรังมีความเป็นพิษต่อเนื้อเยื่อน้อยมาก...

Waggoner (2001, p. 22) stated that the effect disappeared within minutes...

Ward and Peppard (2003, p. 3) ได้นิยามเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง สิ่งที่สามารถจับต้องได้หรือฮาร์ดแวร์...

1.1.2 ในกรณีทั้งชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ปรากฏในเนื้อหาแล้วไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์อีกในวงเล็บ ยกเว้นผู้แต่งระบุหน้าและเลขหน้าที่อ้างอิงก็ให้ระบุ น. หรือ p. หรือ pp. และตามด้วยเลขหน้า

ตัวอย่าง

ในปี พ.ศ. 2545 นาวิ ชาญกล้า (น.59) ได้ศึกษาการให้บริการเงินฝากของธนาคารพาณิชย์และพบว่า...

1.1.3 ในกรณีเนื้อหาภายในย่อหน้าเดียวกันกล่าวถึงผู้แต่งคนเดียวกันหลายครั้งการเขียน อ้างอิงครั้งแรกให้ระบุเฉพาะปีพิมพ์ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค หน้า และเลขหน้าในวงเล็บ ส่วนการอ้างอิงซ้ำในครั้งต่อไปไม่ต้องระบุปีพิมพ์ หน้า และเลขหน้าอีก ถ้าหากว่าข้อมูลชัดเจนไม่สับสนกับการอ้างอิงผู้แต่งคนอื่น

ตัวอย่าง

การศึกษาของศักดิ์ดา จันทร์ประเสริฐ (2541, น.49) พบว่าการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นมากขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา... นอกจากนี้ศักดิ์ดา จันทร์ประเสริฐ ยังได้ศึกษาถึงการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาเข้าถึงสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ ...

In a recent study of reaction time, Rogers (1994, p.55) described the method of reaction time demonstration ... In his study, Rogers also found that ...

1.1.4 ในกรณีที่มีการอ้างอิงงานเขียนสองเรื่องหรือมากกว่า 2 เรื่องในวงเล็บเดียวกันให้ระบุโดยเรียงลำดับอักษรของชื่อหรือนามสกุลของผู้แต่งตามด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิงแต่ละรายการ

ตัวอย่าง

อย่างไรก็ตามมีนักวิจารณ์อีกกลุ่ม (Lumpkin & Dess 1996; Quince, 2003; Richard & Barnett, 2004; Stevenson & Jarillo, 1990) อธิบายความแตกต่างของความเป็นผู้ประกอบการกับความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร (CE) ตามตารางที่ 2.4 ...

1.2 การเขียนระบุที่มาของเนื้อหาไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง

ให้ระบุชื่อ นามสกุล (ถ้าเป็นชาวไทย) หรือ นามสกุล (ถ้าเป็นชาวต่างประเทศ) ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีพิมพ์ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค อักษรย่อ น. หรือ p. หรือ pp. และเลขหน้าที่ยังถึงอยู่ในเครื่องหมายวงเล็บท้ายข้อความ

กรณีที่ชาวต่างประเทศมากกว่า 1 คน การเขียนระบุที่มาของเนื้อหาไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิงจะใช้เครื่องหมาย & แทนคำว่า และ

ตัวอย่าง

ความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร (Corporate Entrepreneurship หรือ CE) เป็นคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เกิดขึ้นภายในองค์กรขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่ก่อตั้งมานาน (Morris et al., 2008, p. 11) ...

The findings indicated that the internet information that mostly used was electronic mail (Lazinger, 1997, p. 13) ...

1.3 การเขียนอ้างอิงข้อความที่ยกมาจากการเขียนของผู้อื่น

1.3.1 กรณีข้อความที่ยกมาอ้างอิงมีความยาวน้อยกว่า 40 คำให้ใส่ข้อความที่ยกมาอ้างอิงในเครื่องหมายอัญประกาศ (“ ”) และตามด้วยข้อมูลอ้างอิงในเครื่องหมายวงเล็บและตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

ตัวอย่าง

“ผลการดำเนินงานขององค์กร ส่วนมากจะวัดผลการดำเนินงานเพียงมิติเดียว อาทิเช่น วัดผลการดำเนินงานจากตัวชี้วัดด้านการเงินเพียงอย่างเดียว” (ประณีต ศรีสกุล, 2549, น. 78).

“For gels that exhibit syneresis, the test sample as a whole slips along the tube when pressure is applied” (Komatsu & Sherman, 1998, p. 145).

1.3.2 กรณีข้อความที่ยกมาอ้างอิงมีความยาวเกิน 40 คำให้พิมพ์ข้อความเป็นรูปบล็อกไม่มีเครื่องหมายอัญประกาศพิมพ์โดยขึ้นบรรทัดใหม่ห่างจากขอบซ้ายมือประมาณครึ่งนิ้วหรือเท่ากับขึ้นย่อหน้าใหม่ ถ้ามีข้อมูลมากกว่า 1 ย่อหน้า ให้ย่อหน้าจากเดิมเข้าไปอีกเฉพาะบรรทัดแรกใช้การพิมพ์ double space ของอ้างอิงที่ยกมา ตอนท้ายเมื่อจบข้อความให้ลงเครื่องหมายมหัพภาค (punctuational mark) (.) และตามด้วยข้อมูลอ้างอิงในเครื่องหมายวงเล็บ

ตัวอย่าง

ยุคที่ข่าวสารไร้พรมแดนนี้ หน่วยงานจะมีการกิจที่กว้างขึ้น มีอุปสงค์ (Demand) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสูงขึ้นสภาพแวดล้อมของหน่วยงานมีการเปลี่ยนแปลงและซับซ้อนมากขึ้น หน่วยงานต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานประสานงานและบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ รวดเร็ว และคล่องตัวรับสถานการณ์ต่างๆ ได้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทยิ่งเพื่อให้หน่วยงานดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านบุคลากรที่จะทำงานจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการงานหลายด้าน มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะมีมากขึ้น มีใจรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นผู้ที่มีจริยธรรมคุณธรรม และรู้จักรับผิดชอบต่อสังคม. (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540, น. 2)

If a man runs a hotel as Hernando Courtright ran the Beverly Hills Hotel, he'll make money. If he runs a magazine as well as DeWitt Wallace and Lila Acheson Wallace ran the Reader's Digest, he'll make money. If he runs a store as well as Marshall Field did, he'll make money. But more importantly, he makes a real contribution to society. (Robinette & Brand, 2001, p. 99)

2. การลงรายการชื่อผู้แต่ง

2.1 คำนำหน้าชื่อผู้แต่ง คำนำหน้าชื่อทั่วไป คำเรียกตำแหน่งทางวิชาการ คำเรียกทางวิชาชีพ ศัพท์ทางทหารและตำรวจ วุฒิทางการศึกษาทั้งผู้แต่งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
ไม่ต้องระบุคำนำหน้าชื่อ ดังกล่าว

ตัวอย่าง

รองศาสตราจารย์ ดร. กมลรัตน์ เชยจันทร์

ลงรายการอ้างอิง : กมลรัตน์ เชยจันทร์

Associate Professor Dr. William Harry Yang

ลงรายการอ้างอิง : Yang

2.2 ผู้แต่งเป็นชาวไทย ให้ระบุในรายการอ้างอิงทั้งชื่อและนามสกุล

ตัวอย่าง

(ค่านาย อภิปรัชญากุล, 2549, น. 10)

(จุฬา เทียนไทย, 2550, น. 11)

(สุจิตร์ ธรรมาภิบาล, 2552, น. 40-46)

(อรชร อรรถบวรพิศาล, 2545, น. 33)

2.3 ผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศ

ให้ระบุเฉพาะนามสกุลรวมทั้งงานเขียนของคนไทยที่ เขียนเป็นภาษาต่างประเทศให้ระบุเฉพาะนามสกุลเท่านั้น

ตัวอย่าง

(Arthabowornpisan, 2005, p. 59)

(Ching, 1999, p. 45)

(Kaplan, 2004, p. 4)

(Sally, 2005, p. 5)

2.4 ผู้แต่ง 1 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(กมลารุ่งเรือง, 2549, น. 8)

(สุนน ถนนเกียรติ, 2551, น. 71)

(Lee, 2006, p. 2)

(Rao, 1999, pp. 49-54)

2.5 ผู้แต่ง 2 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่ง 1 และ หรือ & ชื่อผู้แต่ง 2, ปีพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(กรรณิการ์ สุขเกษม และสุชาติ ประสิทธิ์สินธุ, 2550, น. 7)

(นงลักษณ์ วิรัชชัย และรัชณี บุญโสภณ, 2551, น. 50)

(Drucker & Kaplan, 2002, p. 21)

(Morris & Kuratko, 2008, pp. 37-42)

2.6 ผู้แต่ง 3 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่ง 1, ชื่อผู้แต่ง 2 และหรือ & ชื่อผู้แต่ง 3, ปีพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(กึ่งกาญจน์ ภัทรธรรมาศ, นิตยา จันทโรชิต, และวิลาวณีย์ ราชสีมา, 2547, น. 10)

(ณัฐพล ขวลิตรชีวิน, ปราโมทย์ ศุภปัญญา, และธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548, น. 95-99)

(Morris, Kuratko, & Covin, 1985, p. 21)

(Russell, Richard, & Barnett, 2004, p. 99)

2.7 ผู้แต่ง 4 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่ง 1, ชื่อผู้แต่ง 2, ชื่อผู้แต่ง 3 และ หรือ & ชื่อผู้แต่ง 4, ปีที่พิมพ์, น. หรือ p.

หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(ทัศนากาญจน์, นวนิตย์ เจียรนัย, ประภัสสร พูนผล, และภาณี อุบลศรี, 2546, น. 56)

(ประภาณี ชัยมงคล, ศุภลักษณ์ สิ้นธนา, เฉลิมชัย วรรณศิริ, และสุคนธา ปริญญาตร, 2549, น. 47)

(Covin, Green, Slevin, & Miles, 2006, p. 9)

(Hornsby, Naffziger, Kuratko, & Montagno, 1993, pp. 29-37)

2.8 ผู้แต่ง 5 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่ง 1, ชื่อผู้แต่ง 2, ชื่อผู้แต่ง 3, ชื่อผู้แต่ง 4 และหรือ & ชื่อผู้แต่ง 5, ปีที่พิมพ์, น.

หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(จิตตานันท์ ตันติกุล, ศุภวรรณ ทรงอำนาจคุณ, สุพัตรา จันทรเมือง, เฉลิมชัย วาสะสิริ, และวรรณพร
ปิติพัฒนา, 2548, น. 35-42)

(Busenitz, West, Shepherd, Nelson, & Chandler, 2003, pp. 285-308)

2.9 ผู้แต่ง 6 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่ง 1, ชื่อผู้แต่ง 2, ชื่อผู้แต่ง 3, ชื่อผู้แต่ง 4, ชื่อผู้แต่ง 5 และ หรือ & ชื่อ

ผู้แต่ง 6, ปีที่พิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(มนชยา เจียงประดิษฐ์, ปัทมวดี นันทนาเนตร, สิโรจน์ จันทาม, ทัดดาว แนนเนียน, กิตยา

การ อิศรางกูร ณ อยุธยา, และวิรวรรณ ศักดาจิระเจริญ, 2550, น. 35)

(Ardestani, Ferracchiati, Gopikrishna, Redkar, Sivakumar, & Titus, 2002, p. 28)

2.10 ผู้แต่งเกิน 6 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่ง 1 และคณะ หรือ et al. (แล้วแต่กรณี), ปีพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(ปิยวรรณ แสงสว่าง และคณะ, 2547, น. 16)

(Mercer et al., 2004, p. 33)

หมายเหตุ การอ้างอิงเอกสารผู้แต่งชาวต่างประเทศมากกว่า 1 คน ถ้าเป็นการอ้างอิงโดยใช้ชื่อผู้แต่งขึ้นก่อนข้อความ ให้ใช้คำเชื่อม and นำหน้าชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย แต่ถ้าอ้างอิงผู้แต่งอยู่ในวงเล็บให้เชื่อมชื่อผู้แต่งด้วยเครื่องหมาย &

2.11 ผู้แต่งใช้นามแฝง

ให้ระบุชื่อนามแฝง, ปีพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(โบทัน, 2513, น. 24)

(Omika, 1993, p. 69)

2.12 ผู้แต่งมีสมณศักดิ์ ให้ระบุชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(พระพรหมมิ่งคลาจารย์, 2553, น. 3)

(พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน), 2554, น.20)

2.13 ผู้แต่งมีฐานันดรศักดิ์ หรือบรรดาศักดิ์

ให้ระบุ ชื่อผู้แต่ง, ฐานันดรศักดิ์ หรือบรรดาศักดิ์, ปีพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(สุขุมพันธุ์ บริพัตร, ม.ร.ว., 2545, น. 13)

(นราธิปพงศ์ประพันธ์, กรมหมื่น, 2553, น. 3)

2.14 ผู้แต่งเป็นบรรณาธิการ ผู้รวบรวม ผู้เรียบเรียง

ให้ระบุ ชื่อบรรณาธิการ หรือผู้รวบรวม หรือผู้เรียบเรียง, ปีพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(สุทธินันท์ สมบัติพรหม, 2549, น. 75)

(Berlo, 2005, p. 14)

(Wilcox, 2006, chapter 1)

2.15 ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ให้ระบุ ชื่อเรื่อง หรือ “ชื่อบทที่” หรือ “ชื่อบทความ, ปีที่พิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

ตัวอย่าง

(“ภูมิปัญญาหมอพั้นบ้านไทย,” 2545, น. 15)

(“Transient viscoelastic flow of polymer solution,” 1975, p. 10)

2.16 ผู้แต่งเป็นกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล

กลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล ได้แก่ หน่วยงานราชการ สถาบัน สำนักงาน บริษัท ห้างร้าน หรือ
กลุ่มบุคคล ให้ระบุชื่อเต็มของหน่วยงาน [อักษรย่อ], ปีที่พิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า

การอ้างอิงครั้งแรกใช้ชื่อเต็ม ส่วนการอ้างอิงครั้งต่อไปใช้ชื่ออักษรย่อ

ตัวอย่าง

(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา [สมศ.], 2545, น.58)

(สมศ., 2545, น. 58)

(Technology Information Access Center [TIAC], 2002, p. 33) (TIAC, 2002, p. 33)

(TIAC, 2002, p. 33)

3. การลงรายการ ปีพิมพ์

3.1 การลงรายการปีพิมพ์

ให้ระบุเฉพาะตัวเลขไม่ต้องระบุคำว่า พ.ศ. หรือ ค.ศ. และ B.E. หรือ A.D. ในกรณีงาน
นิพนธ์ไม่ปรากฏปีพิมพ์ ให้ระบุคำว่า ม.ป.ป. หรือ n.d. (คำเต็ม คือไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือ no date)
แล้วแต่กรณีแทนปีพิมพ์

ตัวอย่าง

(วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพ็ชร, ม.ป.ป., น. 29)

(Grisham, n.d., p. 67)

3.2 งานนิพนธ์ที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์แต่ได้รับความเห็นชอบให้ตีพิมพ์ได้แล้ว

ให้ระบุคำว่า กำลังจัดพิมพ์ หรือ in press แล้วแต่กรณีแทนปีพิมพ์ และไม่ต้องระบุเลข
หน้าที่ยังถึง

ตัวอย่าง

(ชัยรัตน์ รักษ์ปาโล, กำลังจัดพิมพ์)

(Weisberg, in press)

4. การลงรายการเลขหน้าที่อ้างอิง

4.1 การเขียนอ้างอิงหนังสือทั้งเล่ม

ไม่ต้องระบุเลขหน้าที่อ้างอิง ให้เขียนชื่อผู้แต่งและนามสกุล, ปีที่พิมพ์ ถ้าผู้เขียนเป็นชาวไทย ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศให้ระบุนามสกุล (ชาวไทยถ้าเขียนเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุนามสกุลเช่นกัน) ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (Comma) และปีพิมพ์ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ (Parentheses)

ตัวอย่าง

(อมร รักษาสัตย์, 2544)

(Poole, 2002)

4.2 การลงรายการเลขหน้าที่อ้างอิง

ให้เพิ่มเครื่องหมายจุลภาค (Comma) ต่อจากปีพิมพ์ ให้ระบุตัวอักษรย่อว่า **น.** แทนคำว่า **หน้า** สำหรับ หนังสือภาษาไทย หรือระบุตัวอักษรย่อว่า **p.** แทนคำว่า **page** หมายถึง การอ้างอิงหนึ่งหน้า หรือ **pp.** แทนคำว่า **pages** หมายถึงการอ้างอิงมากกว่าหนึ่งหน้า สำหรับหนังสือ ภาษาอังกฤษ และตามด้วย **เลขหน้า** อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ

ตัวอย่าง

(ชนกภัทร ผดุงอรรถ, 2546, น. 45)

(Phadungath, 2003, pp. 97-99)

4.3 ในกรณีไม่ปรากฏเลขหน้า

ให้ระบุคำว่า**ไม่มีเลขหน้า** หรือ **unpaged**

ตัวอย่าง

(ก้องเกียรติ บุรณศิริ, 2553, น. 34)

(สืบสุข เสมอชัย, 2551, น. 3-5)

(ปรัชญา เวศรัษฐ์, 2538, ไม่มีเลขหน้า)

(Dong, 2006, p. 95)

(Giddings, 1991, pp. 149-153)

(Matz, 1999, unpaged)

5. การสื่อสารระหว่างบุคคล

5.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล ที่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ

ข้อมูลเหล่านี้ เช่น การสื่อสารทางจดหมาย การสัมภาษณ์ การสนทนาทางโทรศัพท์ การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ข้อความ กระดานข่าว เป็นต้น จะมีเฉพาะการอ้างอิงในเนื้อหา แต่ในรายการอ้างอิงท้ายบทหรือท้ายเล่มไม่มี ให้ระบุชื่อผู้สื่อสาร, การสื่อสารระหว่างบุคคล หรือ personal communication, วันที่ เดือน พ.ศ.

ตัวอย่าง

(สุวัฒนา เจริญผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มิถุนายน 2552)

(E. R. McLean, personal communication, August 22, 2009)

5.2 การสื่อสารระหว่างบุคคล ที่มีการจัดเก็บเป็นระบบเพื่อการสืบค้นข้อมูลส่วนนี้จะใส่ในรายการอ้างอิงท้ายเล่มหรือไม่ใส่ก็ได้

ตัวอย่าง

(ชื่อผู้สื่อสาร, วันที่ เดือน พ.ศ.)

(วิไลย์ วัฒนศิริ, 15 กันยายน 2553)

(B. L. Myers, December 20, 2008)

6. การอ้างอิงเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Source)

การอ้างอิงถึงงานที่ผู้เขียนไม่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต้นฉบับหรือปฐมภูมิ (Primary source) โดยตรง แต่ได้ศึกษาจากงานที่ผู้อื่นเขียนอ้างอิงไว้ ซึ่งเรียกว่า เป็นเอกสารทุติยภูมิ หรือเอกสารรองให้เขียนอ้างอิง โดยระบุดังนี้

ชื่อผู้แต่งเอกสารต้นฉบับ (อ้างถึงใน หรือ as cited in ชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์เอกสาร ทุติยภูมิ, หน้า) หรือ (ชื่อผู้แต่งเอกสารต้นฉบับ, ปีพิมพ์ต้นฉบับ อ้างถึงใน หรือ as cited in ชื่อผู้แต่งเอกสาร

ทุติยภูมิ, ปีพิมพ์เอกสารทุติยภูมิ, หน้า)

การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ

ตัวอย่าง

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (อ้างถึงใน พนม คลีฉายา, 2542, น. 7)

Seidenberg and McClelland's study (as cited in Coltheart, Curtis, Atkins, & Haller, 1993, p. 71)

การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ

ตัวอย่าง

(Reynolds et al., 2004 as cited in Belinda et al., 2007, p. 11)

(Hill & Hlavacek, 1972; Peterson & Berger, 1972; Hanan, 1976 as cited in Kuratko, 2007, p. 21)

การเขียนบรรณานุกรม

บรรณานุกรมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของงานเขียนไม่ว่าจะเป็นเอกสารวิชาการ ตำรา หนังสือวิชาการทั่วไป วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ซึ่งจะปรากฏอยู่ส่วนท้ายเล่มเป็นแหล่งรวบรวมรายการอ้างอิงทั้งหมดที่ผู้เขียนใช้เป็นแหล่งความรู้ในการศึกษา ค้นคว้าวิจัยข้อมูลเพื่องานเขียนของเขา ซึ่งแหล่งความรู้นั้น ได้แก่ หนังสือ บทความจากวารสารหรือหนังสือพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนรายการอ้างอิงต่างๆ ที่ปรากฏในส่วนเนื้อหาของงานเขียน ยกเว้นข้อมูลที่ได้จากการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น จดหมาย การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งจะปรากฏเฉพาะในส่วนเนื้อหาเท่านั้น

วัตถุประสงค์ที่ให้ผู้เขียนแจ้งรายการบรรณานุกรมของทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ไว้ในงานเขียนเพื่อเป็นการแสดงจริยธรรมทางวิชาการและเพื่อให้ผู้อ่านงานเขียนสามารถนำไปใช้ในการสืบค้น สารสนเทศ เพื่อการตรวจสอบความถูกต้องหรือศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมตามความต้องการต่อไป ซึ่งผู้อ่านสามารถทำได้อย่างสะดวก

รายการบรรณานุกรมแต่ละรายการประกอบด้วยรายละเอียดที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภท เช่น หนังสือรายละเอียดของบรรณานุกรมหนังสือแต่ละรายการประกอบด้วย ชื่อผู้แต่ง ปีพิมพ์ ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ และสำนักพิมพ์ บทความในวารสารประกอบด้วย ชื่อผู้แต่ง ปีพิมพ์ ชื่อบทความ ชื่อวารสาร เล่มที่ ฉบับที่ หน้า ของบทความ เป็นต้น ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องทราบข้อกำหนดของการลงรายละเอียดทางบรรณานุกรมดังกล่าว

1. หลักเกณฑ์การลงรายการชื่อผู้แต่ง

1.1 ผู้แต่งมีค่านำหน้านาม ตำแหน่งทางวิชาการ คำเรียกทางวิชาชีพ และตำแหน่งยศต่างๆ

ไม่ต้องลงค่านำหน้านาม ตำแหน่งทางวิชาการ คำเรียกทางวิชาชีพ และตำแหน่งยศต่างๆ เช่น ยศตำรวจ ทหาร เป็นต้น

ตัวอย่าง

พลเรือตรี สมภพ ภิรมย์	ลงรายการ	สมภพ ภิรมย์.
ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์	ลงรายการ	ไพฑูรย์ สินลารัตน์.
นายชัยวัฒน์ พิรุณสาร	ลงรายการ	ชัยวัฒน์ พิรุณสาร.
ร้อยตำรวจเอก วินัย ชื่อสัตย์	ลงรายการ	วินัย ชื่อสัตย์.
Sir John McLean	ลงรายการ	McLean, J., Sir.

1.2 ผู้แต่งเป็นชาวไทย
ให้ลงทั้งชื่อและนามสกุล ตามลำดับ

ตัวอย่าง

ชนกภัทร ผดุงอรรธ.
ธารา กนกมณี.
พัจนา พรรณบัวหลวง.

1.3 ผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศ

ให้ลงนามสกุลตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค และต่อด้วยอักษรย่อของชื่อต้นและชื่อรอง

ตัวอย่าง

John Campbell	ลงรายการ	Campbell,
C. D. Huang	ลงรายการ	Huang, C. D.
W. R. King	ลงรายการ	King, W. R.

ทั้งนี้รวมถึงผู้แต่งชาวไทยที่เขียนหนังสือเป็นภาษาอังกฤษ จะลงรายการผู้แต่งโดยใช้ นามสกุล
ขึ้นต้นเหมือนผู้แต่งชาวต่างประเทศ

ตัวอย่าง

Chanokphat Phadungath ลงรายการ Phadungath, C.

1.4 ผู้แต่งมีฐานันดรศักดิ์ และบรรดาศักดิ์

ให้กลับฐานันดรศักดิ์ หรือบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อ โดยมีเครื่องหมายจุลภาคคั่น

ตัวอย่าง

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
ลงรายการ ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา.

1.5 ผู้แต่งมีสมณศักดิ์

ให้ลงชื่อสมณศักดิ์และถ้าทราบชื่อเดิมให้ใส่ไว้ในวงเล็บต่อจากชื่อสมณศักดิ์

ตัวอย่าง

พระราชรัตนรังสี (วิริยฤทธิ์ วิริยทุโร).
พระราชพรหมยาน (หลวงพ่อดำ).
พระธรรมกิตติ.

1.6 ผู้แต่งใช้นามแฝง

ให้ใส่ชื่อนามแฝงตามที่ระบุไว้ในหนังสือที่อ้าง

ตัวอย่าง

ดอกไม้สด.

ทมนั่นดี.

Ba Jin.

1.7 ผู้แต่งคนเดียวกัน แต่งหนังสือหลายชื่อเรื่องและพิมพ์ในปีเดียวกัน

ถ้าเป็นภาษาไทย ให้ใส่อักษร ก, ข, ค, ง ไว้ท้ายปีที่พิมพ์ตามลำดับ ส่วนภาษาอังกฤษ ให้ใส่
อักษร a, b, c, d ไว้ท้ายปีที่พิมพ์

ตัวอย่าง

สมยศ นาวิการ. (2543 ก).

Frang, C. R. (1986 a).

1.8 ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ให้ใส่ชื่อหนังสือ หรือ ชื่อบท หรือ ชื่อบทความแทน

ตัวอย่าง

หลากหลายคิด ชีวิตคนทำงาน. (2551).

Art of Display: Culture shows.

1.9 หนังสือที่ไม่มีผู้แต่งแต่มีบรรณาธิการให้ลงชื่อบรรณาธิการแทนและตามด้วยคำย่อของ
บรรณาธิการ คือ (บ.ก.) ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บหลังชื่อของบรรณาธิการ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษใช้คำว่า (Ed.)
หรือ (Eds.) แทนคำว่า **Editor** หรือ **Editors**

ตัวอย่าง

ปฐศรี วลลิโกตม, ผกาพรรณ เดชเทพพรหม, และพรณิภา นิลนรงค์ (บ.ก.).

Saranwong, S., Kasemsumran, S., Thanapase, W., & Williams, P. (Eds.).

2. หลักเกณฑ์การลงรายการปีพิมพ์

2.1 หนังสือ

2.1.1 ใส่ปีพิมพ์ในเครื่องหมายวงเล็บตามหลังชื่อผู้แต่ง และตามด้วยเครื่องหมาย

มหัพภาค

ตัวอย่าง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543).

David, A. (2006).

2.1.2 หนังสืออยู่ในระหว่างการพิมพ์ ให้ลงคำว่า กำลังจัดพิมพ์ หรือ in press ในเครื่องหมายวงเล็บแทนปีพิมพ์

ตัวอย่าง

(กำลังจัดพิมพ์)

(in press)

2.1.3 หนังสือไม่ปรากฏปีพิมพ์ ใส่อักษรย่อในเครื่องหมายวงเล็บแทนปีพิมพ์

ตัวอย่าง

(ม.ป.ป.)

แทนคำเต็มว่า

ไม่ปรากฏปีพิมพ์

(n.d.)

แทนคำเต็มว่า

no date

2.2 บทความวารสาร หนังสือพิมพ์

ใส่ปีพิมพ์ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค วันที่ เดือน อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ และตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค

ตัวอย่าง

พิศมัย ורתัย. (2549, กันยายน – ธันวาคม).

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2551, 23 พฤษภาคม).

Canterbury, R. M. (1999, Fall).

Mathew, K. & Bahaudin, G. M. (2007).

3. หลักเกณฑ์การลงรายการ ชื่อหนังสือ ชื่อวารสาร ชื่อบทความ

3.1 ชื่อหนังสือ พิมพ์ด้วยตัวเอนและลงท้ายด้วยเครื่องหมายมหัพภาค ตัวอักษรแรกของชื่อพิมพ์ตัวพิมพ์ใหญ่ คำอื่นๆ พิมพ์ตัวพิมพ์เล็กหมด ยกเว้นชื่อหนังสือมีชื่อเรื่องย่อย (Sub title) ให้พิมพ์ตัวอักษรแรกของชื่อเรื่องย่อยเป็นตัวพิมพ์ใหญ่

ตัวอย่าง

สู่แดนพุทธองค์ กุลินาราร.

Study guide: Marketing communication.

3.2 ชื่อวารสาร พิมพ์ด้วยตัวเอนและลงท้ายด้วยเครื่องหมายจุลภาค

ตัวอย่าง

วารสารวิธีวิทยาการวิจัย,

Journal of College Admissions,

3.3 ชื่อบทความ พิมพ์ตัวธรรมดาตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค “.” ภาษาอังกฤษตัวแรกของคำแรกพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และถ้ามีชื่อเรื่องย่อย อักษรตัวแรกของชื่อเรื่องย่อยพิมพ์ด้วยอักษรตัวใหญ่นอกนั้นพิมพ์ตัวใหญ่

ตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยของรัฐ: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างแบบอิทธิพลย้อนกลับทุกกลุ่ม.

Higher education marketing: A challenge.

4. หลักเกณฑ์การลงรายการครั้งที่พิมพ์

ครั้งที่พิมพ์ ให้ใส่ครั้งที่พิมพ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไปใส่ครั้งที่พิมพ์ต่อจากชื่อเรื่อง หากมีข้อความระบุการปรับปรุงแก้ไข(revised) หรือการแก้ไขเพิ่มเติม(enlarged) โดยครั้งที่พิมพ์จะอยู่ในเครื่องหมายวงเล็บและตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค

ตัวอย่าง

(พิมพ์ครั้งที่ 2).

(2nd ed.).

สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุงแก้ไข).

Management: Building competitive advantage (4th ed.).

5. หลักเกณฑ์การลงรายการ ปีที่ ฉบับที่ และหน้า ของวารสาร

5.1 ใส่ เลข ของปีที่ หรือเล่มที่ ต่อจากชื่อวารสาร ถ้ามีฉบับที่ ให้ใส่เลขของฉบับที่ในเครื่องหมายวงเล็บต่อจากเลขของปีที่ หรือเล่มที่ และพิมพ์ด้วยตัวเอนเช่นกันตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค

ตัวอย่าง

วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 19 (3),

Journal of College Admissions, 165,

5.2 ใส่ เลข หน้าของบทความที่อ้างอิงต่อจากเครื่องหมายจุลภาค และจบท้ายด้วยเครื่องหมายมหัพภาค

ตัวอย่าง

วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 19 (3), 292-314.

Journal of College Admissions, 165, 22-30.

5.3 บทความจากหนังสือพิมพ์ จะต้องใส่ตัวอักษรย่อของคำว่า หน้า คือ น. หรือ p. หรือ pp. ก่อนระบุเลขหน้า

ตัวอย่าง

มติชน, 34 (12097), น. 17-18.

The Nation, 36 (52937), p. 12A.

6. หลักเกณฑ์การลงรายการ สถานที่พิมพ์

6.1 ในสิ่งพิมพ์ปรากฏชื่อเมืองหลายชื่อ

ให้ใส่เมืองแรกที่ปรากฏ หรือชื่อเมืองของ สำนักพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือหรือสิ่งพิมพ์นั้นๆ

ตัวอย่าง

Amsterdam, London, New York, Singapore

ลงเมืองแรก คือ Amsterdam

6.2 สถานที่พิมพ์ที่เป็นชื่อเมืองที่รู้จักกันทั่วไป

ลงรายการตามชื่อที่ปรากฏไม่ต้องลงชื่อประเทศ

ตัวอย่าง

ชื่อเมืองหลวง และเมืองสำคัญ ที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป

Amsterdam	New York
Baltimore	Paris
Bangkok	Philadelphia
Boston	Rome
Chicago	San Francisco
Jerusalem	Singapore
London	Stockholm
Los Angeles	Tokyo
Milan	Vienna
Moscow	Vientiane

6.3 สถานที่พิมพ์ที่เป็นชื่อเมืองที่ไม่เป็นที่รู้จัก

ให้ใส่ตัวย่อของชื่อรัฐตามหลัง หรือชื่อเมืองและชื่อประเทศ

ตัวอย่าง

เมือง Springfield รัฐ Massachusetts ลง Springfield, MA:

เมือง Mahwah รัฐ New Jersey ลง Mahwah, NJ:

6.4 ชื่อรัฐ และเมืองในเขตการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา

ให้ใช้ตัวย่อ 2 ตัวแทนชื่อรัฐต่าง ๆ ตามที่การไปรษณีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาใช้

ตัวย่อ 2 ตัว แทนชื่อรัฐ หรือชื่อเขตการ ปกครอง ตามที่ใช้ในระบบไปรษณีย์ของประเทศ สหรัฐอเมริกา

รัฐ หรือ เขตการปกครอง	ตัวย่อ	รัฐ หรือ เขตการปกครอง	ตัวย่อ
Alabama	AL	Iowa	IA
Alaska	AK	Kansas	KS
American Samoa	AS	Kentucky	KY
Arizona	AZ	Louisiana	LA
Arkansas	AR	Maine	ME
California	CA	Maryland	MD
Canal Zone	CZ	Massachusetts	MA
Colorado	CO	Michigan	MI
Connecticut	CT	Minnesota	MN
Delaware	DE	Mississippi	MS
District of Columbia	DC	Missouri	MO
Florida	FL	Montana	MT
Georgia	GA	Nebraska	NE
Guam	GU	Nevada	NV
Hawaii	HI	New Hampshire	NH
Idaho	ID	New Jersey	NJ
Illinois	IL	New Mexico	NM
Indiana	IN	New York	NY

ตัวย่อ 2 ตัว แทนชื่อรัฐ หรือชื่อเขตการปกครอง

ตามที่ใช้ในระบบไปรษณีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (ต่อ)

รัฐ หรือ เขตการปกครอง	อักษรย่อ	รัฐ หรือ เขตการปกครอง	อักษรย่อ
North Carolina	NC	Tennessee	TN
North Dakota	ND	Texas	TX
Ohio	OH	Utah	UT
Oklahoma	OK	Vermont	VT
Oregon	OR	Virginia	VA
Pennsylvania	PA	Virgin Islands	VI
Puerto Rico	PR	Washington	WA
Rhode Island	RI	West Virginia	WV
South Carolina	SC	Wisconsin	WI
South Dakota	SD	Wyoming	WY

6.5 ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ ให้ใช้อักษรย่อ ดังนี้แทน

ตัวอย่าง

ม.ป.ท.	(ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์)
N.P.	(No place of publication)

6.6 พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) ต่อจากชื่อสถานที่พิมพ์

ตัวอย่าง

กรุงเทพฯ:
สงขลา:
MA:
Milan:
West Sussex, UK:

7. หลักเกณฑ์การลงรายการสำนักพิมพ์

7.1 ถ้าสำนักพิมพ์เป็นมหาวิทยาลัยและมีชื่อของรัฐหรือจังหวัด เป็นส่วนหนึ่งของชื่อมหาวิทยาลัย ไม่ต้องระบุชื่อของรัฐหรือจังหวัดในส่วนของสถานที่พิมพ์อีก

ตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

University of Wisconsin.

7.2 ลงชื่อของสำนักพิมพ์อย่างสั้นและเข้าใจได้ชัดเจน เขียนชื่อ สมาคม บริษัท และโรงพิมพ์มหาวิทยาลัย แต่ให้ตัดคำว่า สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท หรือ คำว่า Publishers, Co., และ Inc. ซึ่งไม่จำเป็นต้องระบุ แต่ให้คงคำว่า Books คำว่า Press ในชื่อของสำนักพิมพ์ไว้

ตัวอย่าง

สำนักพิมพ์ดวงกมล	ลงรายการ	ดวงกมล.
บริษัท ดีเอ็มจี	ลงรายการ	ดีเอ็มจี.
บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด	ลงรายการ	โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
Harper Collins Publishers, Inc.	ลงรายการ	Harper Collins.
Prentice-Hall, Inc.	ลงรายการ	Prentice-Hall.
John Wiley & Sons, Inc.	ลงรายการ	John Wiley & Sons.

7.3 ถ้าชื่อของผู้แต่งเป็นชื่อเดียวกับชื่อของสำนักพิมพ์ ให้ใช้คำว่า **ผู้แต่ง** หรือ **Author** ในตำแหน่งของสำนักพิมพ์

ตัวอย่าง

ผู้แต่ง.

Author.

7.4 ไม่มีชื่อสำนักพิมพ์ ให้ใส่โรงพิมพ์แทนโดยให้คงคำว่าโรงพิมพ์ไว้

ตัวอย่าง

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Cambridge University Press.

7.5 ไม่ปรากฏทั้งชื่อสำนักพิมพ์ และโรงพิมพ์ ให้ใช้อักษรย่อ

ตัวอย่าง

ม.ป.พ. (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์)

n.p. (no publisher)

7.6 ลงท้ายชื่อสำนักพิมพ์ด้วยเครื่องหมายมหัพภาค

ตัวอย่าง

ไทยวัฒนาพานิช.

Wrox Press.

3. การลงรายการบรรณานุกรมของสื่อประเภทต่างๆ

3.1 หนังสือ

3.1.1 ผู้แต่ง 1 คน

ผู้แต่ง 1. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

จุมพต สายสุนทร. (2552). *กฎหมายระหว่างประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม).

กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

Harris, M. B. (1995). *Basic statistics for behavioral science research*.

Boston: Allyn and Bacon.

3.1.2 ผู้แต่ง 2 คน

ผู้แต่ง 1, และหรือ & ผู้แต่ง 2. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ปิยะ นากสงค์, และพันธุ์วี วรสิทธิกุล. (2545). *คู่มือฟังเพลงเล่นเกมร้องคาราโอเกะ* กรุงเทพฯ: ซัคเซส มีเดีย.

Magee, J., & Kramer, J. (2006). *Concurrency state models & Java programs*. West Sussex, UK: John Wiley.

3.1.3 ผู้แต่ง 3-7 คน

ผู้แต่ง 1, ผู้แต่ง... , และหรือ & ผู้แต่งคนสุดท้าย. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

สุภมาส อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และรัชชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2551). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิค การใช้โปรแกรม LISREL*. กรุงเทพฯ: มิสชั่น มีเดีย.

John, J. A., Whitaker, D., & Johnson, D. G. (2001). *Statistical thinking for managers*.

Boca Raton, FL: Chapman & Hall/CRC.

ปิยวรรณ แสงสว่าง, วิสุทธิ์ ตรีเงิน, สุวนิตย์ จีระวงส์, สิริพร หลอดเงิน, ธัญญะ พรหมศร, ศึกษา อุ่นเจริญ, และรมย์มาศ จันทร์ขาว. (2547). *เอกสารคำสอน วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต SC 101* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Luffman, J. M., Bulleen, C. V., Liano, A. D., McLeod, P. K., Nash, E. O., Schell, G. E., & Neuman, C. C. (2004). *Information technology resources management* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: John & Sons Press.

3.1.4 ผู้แต่งมากกว่า 7 คน

ผู้แต่ง 1, ผู้แต่ง 2, ผู้แต่ง 3, ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, ผู้แต่ง 6, ... ผู้แต่งคนสุดท้าย. (ปีพิมพ์).ชื่อเรื่อง. (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ปรีดา อุ่นเรือน, สมชาย ตระกูลกิจ,ไพบุลย์ ใจดี, วัฒนา เกียรติรัตน์, สุวรรณ เปี่ยม ไสว, วิไลพร คล่องการเรียน, ... บังอร กนกงาม. (2553). *การจัดการระบบสารสนเทศสำหรับ CEO* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ซีอีโอเพรส.

Mercer, D. W., Kent, A., Nowicki, S. D., Mercer, D., Squier, D., Choi, W., ...Morgan, C. (2004). *Beginning PHP5*. Indianapolis, IN: Wiley.

3.1.5 ผู้แต่งเป็นสถาบัน หน่วยงาน องค์การ สมาคม สโมสร ฯลฯ

ชื่อเต็มของสถาบันหรือหน่วยงาน. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. (ถ้าสถาบันหรือหน่วยงานเป็นผู้จัดพิมพ์ ให้ลงคำว่า **ผู้แต่ง** หรือ **Author** ในตำแหน่งสำนักพิมพ์)

ตัวอย่าง

กรมศิลปากร. สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. (2543). *ปราสาทพนมรุ้ง* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

Ministry of Education, Department of Curriculum and Instruction Development. (2001). *Basic education curriculum B.E. 2544* [A.D. 2001]. Bangkok: Author.

3.1.6 ผู้แต่งใช้นามแฝง

ชื่อนามแฝง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ทมยันตี. (2547). *แก้วกัลยาแห่งแผ่นดิน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

Ba Jin. (2005). *Garden of repose bitter cold nights* (Translated by Jack Hoe) (2nd ed.). Beijing: Foreign Languages Press.

3.1.7 หนังสือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง
ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). (ปีพิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

หลากหลายคิด ชีวิตคนทำงาน. (2551). กรุงเทพฯ: แผนงานสุขภาวะองค์กรภาค
เอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

Art of display: Culture shows. (2010). Hong Kong, China: Links International.

3.1.8 หนังสือรวมเรื่อง มีชื่อ บรรณาธิการ ผู้รวบรวม หรือผู้เรียบเรียง
ชื่อบรรณาธิการ. (บ.ก.) หรือ ชื่อผู้รวบรวม หรือ ผู้เรียบเรียง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่).
สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ปฐกศรี วลลิโกดม, ผกาพรรณ เดชเทพพร, และพรรณภา นิลนรงค์. (บ.ก.). (2527). *สรุปผลการ
สัมมนาเรื่องไตรภูมิพระร่วง*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

Saranwong, S., Kasemsumran, S., Thanapase, W., & Williams, P. (Eds.). (2010). *Near
infrared spectroscopy: Proceedings of the 14th international conference*. West
Sussex, UK: IMP.

3.1.9 การอ้างอิงเอกสารทุติยภูมิ
ผู้เขียนอ้างอิงเอกสารทุติยภูมิ เพราะไม่สามารถค้นหาต้นฉบับเดิมได้
การเขียนรายการบรรณานุกรมเหมือนกับรายการหนังสือทั่วไป

ตัวอย่าง

พนม คลีฉายา. (2539). *อิทธิพลและประสิทธิภาพของสื่อเกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อผู้มีสิทธิ 18-19 ปี เขตกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ.2538*. กรุงเทพฯ:
สถาบันส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม.

Balinda, L., Martie-Louise, V., & Kate, K. (2007). Measuring the benefits of
entrepreneurship at different levels of analysis. *Journal of Management &
Organization*, 13 (4), pp. 312-330.

3.1.10 หนังสือไม่มีสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีพิมพ์
ผู้แต่ง. (ม.ป.ป. หรือ n.d.). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). ม.ป.ท. หรือ N.P.: ม. ป.พ. หรือ n.p.

ตัวอย่าง

พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม). (ม.ป.ป.). *แสงเทียนส่องธรรม*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองวิริยะพัฒนา.

สนธยา เรื่องหิริญ. (2551). *การบัญชีชั้นกลาง 1*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

เหลียวหล่งแลหน้า 15 ปี Pulinet. (2545). ม.ป.ท.: ข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วน ภูมิภาค.

Chang, X. (1991). *Hanyu cuobiezi xinli fenxi*. N.P.: Zhonggue wenshi.

Pelegin-Genel, E. (1996). *The office*. Canale, Italy: n.p.

The Council of the Development of Cambodia. (n.d.). *Prime investment information in Cambodia (Provinces-cities)*. Cambodia: Author.

3.2 หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งต้นฉบับ. (ปีพิมพ์). *ชื่อเรื่องที่แปล* [ชื่อต้นฉบับ] (ชื่อผู้แปล, ผู้แปล) (พิมพ์ครั้งที่).

สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. (ต้นฉบับพิมพ์ ปี ค.ศ. หรือ พ.ศ.)

ตัวอย่าง

บริกแฮม, อี. เอฟ., และฮุสตัน, เจ. เอฟ. (2544). *การจัดการการเงิน* [Fundamentals of financial management] (เรจรัก จำปาเงิน, ผู้แปลและเรียบเรียง) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คเน็ต. (ต้นฉบับพิมพ์ ปี ค.ศ. 2001).

ปาร์กเกอร์, อาร์. บี. (2552). *ศพคนดัง* [High profile] (อิสริยา ชมภูผล, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: นกฮูก พับลิชชิง.

Kiyosaki, R. T., & Lechter, S. L. (2010). *Fu ba ba xiong ba ba* [Rich dad, poor dad] (L. Qinggi, & S. L. Zhu, Trans.). Hai Kou: Nan hai chu ban she.

3.3 หนังสือพิมพ์หลายเล่มจบ

3.3.1 ใช้อ้างอิงทุกเล่มให้ลงช่วงระยะของการพิมพ์ ตั้งแต่ปีแรกถึงปีสุดท้ายในรายการปีพิมพ์ในวงเล็บ

ตัวอย่าง

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, พระบาทสมเด็จพระ. (2553). *บทละครเรื่องรามเกียรติ์* (เล่ม 1 – เล่ม 4) (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991. (พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2419 โรงพิมพ์ครุสมิท บางคอแหลม).

Miller, T. (Ed.). (2003). *Television: Critical concepts in media and studies*(Vols. 1-5). London: Routledge.

3.3.2 ใช้อ้างอิงเพียงบางเล่ม ให้ระบุเฉพาะปีพิมพ์ของเล่มที่ใช้อ้างอิง

ตัวอย่าง

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, พระบาทสมเด็จพระ. (2553). *บทละครเรื่องรามเกียรติ์ (เล่ม 3)* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

Miller, T. (Ed.). (2003). *Television: Critical concepts in media and cultural studies* (Vols. 1). London: Routledge.

3.4 บทความหรือบทในหนังสือ

ชื่อผู้แต่งบทความหรือบท. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความหรือบท. ใน หรือ In ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.), ชื่อหนังสือ (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

บรรณาธิการชาวต่างประเทศใส่อักษรย่อชื่อต้นและชื่อรองตามด้วยนามสกุล

ตัวอย่าง

ณัฐพล ปัญญาโสภณ. (2554). มุมมองของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อกระบวนการผลิตละครเพื่อการสื่อสาร. ใน ชนัญชี ภัคคานนท์(บ.ก.), *กระบวนการทัศน์ มหาวิทยาลัยไทยบนความท้าทายของเอเชียแปซิฟิก* (น. 23-24). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

Sinnaeve, G., Pissard, A., Fernandez-Pierna, J. A., Lognay, G., Rondia, A., Dupont, P., ... Lateur, M. (2010). Use of near infrared spectroscopy for the determination of internal quality of entire apples. In S. Saranwong, S. Kasemsumran, W. Thanapase, & P. Williams (Eds.), *Near infrared spectroscopy: Proceedings of the 14th International Conference* (pp. 255-259). West Sussex, UK: IMP.

3.5 รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (รายงานผลการวิจัย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

พินิจ ทิพย์มณี. (2553). *การวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตายของ ประเทศไทย* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Chitnomrath, T. (2011). *A study of factors regarding firm characteristics that affect financing decisions of public companies listed on the stock exchange of Thailand* (Research report). Bangkok: Dhurakij Pundit University.

3.6 เอกสารการประชุมวิชาการ (Meetings, Symposia)

3.6.1 จัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท. ใน หรือ In ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.), *ชื่อการประชุม* (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ธมนวรรณ กัญญาหัตถ์, และศรีณยพงศ์ เทียงธรรม. (2554). ความพึงพอใจของ ผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานครที่มีต่อประโยชน์ของสมาร์ตโฟน. ใน ชนัญชี กังคานนท์ (บ.ก.), *กระบวนทัศน์มหาวิทยาลัยไทยบนความท้าทายของเอเชีย ปาซิฟิก* (น. 119-121). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

Krongtaew, C., Messner, K., Hinterstoisser, B., & Fackler, K. (2010). Lignocellulosic structural changes after physico-chemical pretreatment monitored by near infrared spectroscopy. In S. Saranwong, S. Kasemsumran, W. Thanapase, & P. Williams (Eds.), *Near infrared spectroscopy: Proceedings of the 14th International conference* (pp. 193-198). WestSussex, UK: IMP.

3.6.2 ยังไม่ได้พิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้นำเสนอหรือผู้แต่ง. (ปี, เดือน). ชื่อเรื่องที่นำเสนอ. ใน หรือ In ชื่อของ ประธานจัดงาน (ประธาน หรือ Chair), *ชื่อการประชุม*. การประชุมจัด โดย หรือ Organized by ชื่อหน่วยงาน, สถานที่จัด.

ตัวอย่าง

Majid, S. (2005, July 11-13). Library and information education in Singapore. In D. P. Rachmananta (Chair), *Workshop on issues and challenges in developing professional LIS Education and Training in Indonesia within the ASEAN region*. Organized by National Library of Indonesia.

Siriwongworawat, S. (2005, July 11-13). LIS education and training in Thailand: An overview. In D. P. Rachmananta (Chair), *Workshop on issues and challenges in developing professional LIS Education and Training in Indonesia within ASEAN region* Organized by National Library of Indonesia.

3.6.3 การนำเสนอโปสเตอร์ (Poster)

ผู้นำเสนอ. (ปี, เดือน). ชื่อของโปสเตอร์. รายงานหรือวาระของโปสเตอร์ (paper หรือ poster session) นำเสนอในการประชุมของชื่อหน่วยงาน, สถานที่.

ตัวอย่าง

พนิดา ไพรนารี. (2554, มีนาคม). *การจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์*. การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

Phadungath, C., & Metzger, L. E. (2006, July). *Effect of sodium gluconate on the solubility of calcium lactate*. ADSA-ASAS Joint Annual Meeting, Minneapolis, MN.

3.7 วิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์

3.7.1 พิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือ master's thesis หรือปริญญาานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ก้องเกียรติ บุรณศรี. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้ประกอบการ ของ องค์การสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและผลดำเนินงานของสถานประกอบการ อุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Nickels, D. W. (2005). *The relationship between IT-business alignment and organizational culture: An exploratory study* (Doctoral dissertation). Memphis, TN: University of Memphis.

3.7.2 ไม่ได้ตีพิมพ์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือ master's thesis หรือปริญญาานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ Unpublished master's thesis หรือปริญญาานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ Unpublished doctoral dissertation). ชื่อ สถาบัน, สถานที่พิมพ์.

ตัวอย่าง

ศรีคุณ วิวัฒน์เสรี. (2546). *การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในทศวรรษ หน้าในทัศนะของนักวิชาการและนักวิชาชีพนิเทศศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือ master's thesis ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.

Peema, W. D. (2005). *A study of relationship between strategic alignment plan on information technology investment returns and corporate performance* (Unpublished doctoral dissertation). University of New Eastern, New Jersey.

3.7.3 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทและปริญญาตรีเกี่ยวกับข้อมูลจากฐานข้อมูลพาณิชย์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือ Master's thesis หรือ ปริญญานิพนธ์ปริญญาตรีหรือ Doctoral dissertation). สืบค้นจาก หรือ Available from ชื่อฐานข้อมูล.(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับอื่นๆ)

ตัวอย่าง

Hoontrakul, P. (1997). *Asymmetric information, turnover anomaly, no trade and the short sale constraint: Theory and evidence* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 9721389)

3.7.4 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทและปริญญาตรีเกี่ยวกับข้อมูลของสถาบันการศึกษา

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือ master's thesis หรือ ปริญญานิพนธ์ปริญญาตรีหรือ Doctoral dissertation, สถาบัน, สถานที่). สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxxx>

ตัวอย่าง

พัชรินทร์ บุญเทียม. (2553). *หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://www.dpu.ac.th/laic>

Sembiring, E. (2010). *Integration of economics and social factors into optimization of solid wasted management system* (Doctoral dissertation, Asian Institute of Technology, Pathum Thani). Retrieved from <http://libopac.ait.ac.th/>

3.7.5 ปริญญานิพนธ์ปริญญาตรีเกี่ยวกับจากเว็บ

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ปริญญานิพนธ์ปริญญาตรีหรือ Doctoral dissertation, สถาบัน, สถานที่). สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxxx>

ตัวอย่าง

มานพ จันทรเทศ. (2544). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนานโยบายของสถาบันราชภัฏ* (ปริญาานิพนธ์
ปริญญาคุุณบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก
<http://tdc.thailis.or.th/tdc>

Oshi, D. (2009). *Rural women and the financing of health care in Nigeria* (Doctoral
dissertation, Institute of Social Studies). Retrieved from <http://libopac.ait.ac.th/>

3.8 จุลสาร แผ่นพับ เอกสารอัดสำเนา

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อเรื่อง* (พิมพ์ครั้งที่) [แผ่นพับ หรือ Brochure]. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ประเภทของสิ่งพิมพ์ใส่ไว้ในวงเล็บปีกกาต่อจากชื่อเรื่อง คือ [จุลสาร หรือ pamphlet]
หรือ [แผ่น พับ หรือ brochure] หรือ [เอกสารอัดสำเนา หรือ Mimeograph]

ตัวอย่าง

บุญเลิศ อรุณพิบูลย์. (2551). *ชุมชนทรัพยากรเพื่อใช้งานในองค์กร: โอเพนซอร์สและฟรีแวร์*
[จุลสาร]. ปทุมธานี: ศูนย์บริการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.

Tea: The Chinese art of tea drinking (2nd ed.) [Pamphlet]. (1991, September).
Hsintien, Taipei County, Taiwan, ROC: Shaw Yu-ming.

3.9 สิทธิบัตร

ในการอ้างอิงในเนื้อหาให้ระบุหมายเลขของสิทธิบัตรและปีที่จดทะเบียน (Issue
date) แต่สำหรับบรรณานุกรมจะต้องระบุรายละเอียด คือ ผู้ประดิษฐ์หรือผู้สร้างสรรค์งานวันที่จดทะเบียน
สิทธิบัตร ชื่อสิทธิบัตร และหมายเลขสิทธิบัตร สถานที่และหน่วยงานที่กำหนดหมายเลขสิทธิบัตร
ชื่อผู้ประดิษฐ์หรือผู้สร้างสรรค์. (ปีที่อนุมัติสิทธิบัตร). *ชื่อสิทธิบัตรและหมายเลข*. สถานที่พิมพ์:
สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

อาริมาสะ คากะ และคณะ. (2553). *สิทธิบัตรไทย เลขที่ 28634*. กรุงเทพฯ: กรมทรัพย์สินทางปัญญา
กระทรวงพาณิชย์.

Aquilina, P., Ell, T., & Li, L. (2011). *U.S. Patent No. D636, 492*. Washington, DC:
U.S. Patent and Trademark office.

3.10 วารสาร

3.10.1 บทความวารสารที่มีปีที่และฉบับที่

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่), เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ปิยะวิทย์ ทิพรส. (2553). การจัดการป้องกันและลดสารให้กลิ่นโคลน Geosmin ในผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ. วารสารสุทธิปริทัศน์, 24 (72), 103-119.

Tandra, R., Sahai, A., & Veeravalli, V. (2011, March). Unified space-time metrics to evaluate spectrum sensing. *IEEE Communications Magazine*, 49 (3), 54-61.

3.10.2 บทความวารสารที่ไม่มีปีที่ แต่ออกต่อเนื่องทั้งปี รวมจดหมายข่าว

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของฉบับที่, เลขหน้า.

ตัวอย่าง

อำนาจ แก้วสามัคคี. (2554, มีนาคม-เมษายน). ลักษณะข้อบกพร่องในงานฉีดขึ้นรูป พลาสติก: สาเหตุป้องกันและการแก้ไข. พลาสติก, 12-15.

3.10.3 บทความที่ไม่มีผู้แต่ง

ชื่อบทความ. (ปีพิมพ์). ชื่อวารสาร, เลขของปีที่ (เลขของฉบับที่), เลขหน้า.

ตัวอย่าง

การขับเคลื่อนเพื่อความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม. (2554, มีนาคม-เมษายน). พลาสติก, 45-52.

IEEE CCNC 2011 highlights latest advances in anytime, anywhere consumer communication. (2011, March). *IEEE Communications Magazine*, 49 (3), 14.

3.11 หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลข หน้า.

(ถ้าเลขหน้าไม่ต่อเนื่องให้ลงทุกหน้าโดยมีเครื่องหมายจุลภาคขึ้น เช่น น. 8, น. 10, น. A2. หรือ pp. 21, A3, A5, A8.)

ตัวอย่าง

วรินทร์ ตรีโน. (2554, 28 เมษายน). ห่วงเงินทุนไหลเข้า. มติชน, น. 18.

Boonnoon, J. (2011, April 28). Manufacturers flood Thai market. *The Nation*, p. 7A.

Sony: Playstation network shutdown due to gamers' credit card date likely stolen.(2011, April 28). *The Nation*, p. 9A.

3.12 สื่อโสตทัศน และอื่นๆ

3.12.1 บันทึกการโทรทัศน์และวิทยุ

ชื่อผู้จัดรายการ. (ผู้จัดรายการ). (ปี, วันที่ เดือนที่จัด). ชื่อเรื่อง. [ชื่อชุดรายการ]. สถานที่: สถานีวิทยุโทรทัศน์หรือผู้ผลิต.

ตัวอย่าง

ประธาน อิงคนันท์, ภัทราพร สังข์พวงทอง, และปวีณา รุ่งเครือ. (ผู้จัดรายการ). (2550, 25 พฤษภาคม). ดินสอ. [กบนอกกะลา]. กรุงเทพฯ: โมเดิร์นไนน์ทีวี (ช่อง 9).

3.12.2 ภาพยนตร์ในรูปแบบฟิล์ม วีซีดี หรือดีวีดี

ชื่อผู้กำกับ. (ผู้กำกับ). (ปีที่ผลิต). ชื่อภาพยนตร์ [ภาพยนตร์]. สถานที่: ผู้ผลิต.

ตัวอย่าง

ธนิศย์ จิตนุกูล. (ผู้กำกับ). (2546). *ขุนศึก* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: พรีเมียมเรคคอร์ด.

Campion, J. (Director). (2006). *The piano* [Motion picture]. Bangkok:

Mangpong.Madagascar [Motion picture]. (2005). Bangkok: Catalyst Alliance (Thailand).

3.12.3 เพลงในรูปแบบซีดี

ชื่อผู้ประพันธ์เพลง. (ปิลิขสิทธิ์). ชื่อเพลง [บันทึกโดย นักศิลปินที่เป็นคนละคนกับผู้ประพันธ์]. ใน หรือ On ชื่ออัลบั้ม [สื่อที่บันทึก เช่น ซีดี]. สถานที่: ผู้ผลิต. (วันที่ทำการบันทึกถ้าต่างจากปิลิขสิทธิ์)

ตัวอย่าง

เบน ชลาทิศ. (2548). *มีแฟนแล้ว ทบทวน*. ใน Ben Chalatit [ซีดี]. กรุงเทพฯ: โซนี่ บีเอ็มจี มิวสิก เอ็นเตอร์เทนเมนต์ (ประเทศไทย).

One love...Best of blue (Fans ed.). (2005). On 4Ever blue [CD]. Bangkok: EMI Music (Thailand).

3.13 ผลงานทางศิลปะ

ชื่อจิตรกร. (จิตรกร). (ปีผลิตผลงาน). ชื่อผลงานศิลปะ [ภาพวาด หรือ Painting]. สถานที่: หน่วยงานแสดงผลงาน.

ชื่อจิตรกร. (จิตรกร). (ปีที่ผลิตผลงาน). ชื่อผลงานศิลปะ [ภาพวาด หรือ Painting]. สถานที่แสดง
นิทรรศการ. สืบค้น วัน เดือน พ.ศ., จาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxxx>

ตัวอย่าง

วิสิทธิ์ บุญเรือง. (จิตรกร). (2554). ภาพความสุขของเด็กๆ [ภาพวาดสีอะคริลิคผ้าใบ]. สิปางอาร์ต
แกลเลอรี. สืบค้น 6 พฤษภาคม 2554, จาก
http://www.Sipangartgallery.com/index.php?lay=show&ac=cat_show_pro_detail&cid=12884&pid=52394

สุวัฒน์ แสนขัติยรัตน์. (จิตรกร). (2534). ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์ [ภาพวาด]. กรุงเทพฯ:ห้องสมุด ดร.ไสว
สุทธิพิทักษ์ อนุสรณ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

Matisse, H. (Artist). (1910). *Still life with Geranium* [Painting]. Display at Pinakothek der
Moderne. Retrieved June 21, 2011, from [http://th.wikipedia.org/wiki/Matisse,](http://th.wikipedia.org/wiki/Matisse,H._(Artist)._(1917)._ThePainter_and_his_model)
H. (Artist). (1917). *The painter and his model* [Painting]. Retrieved June 21,
2011, from <http://th.wikipedia.org/wiki/>

3.14 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

3.14.1 เว็บเพจ มีผู้แต่งหรือหน่วยงานรับผิดชอบ

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxxx>

ตัวอย่าง

สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย. (2554). จัดระเบียบสำนักงานทนายความ. สืบค้น 21 มิถุนายน 2554, จาก
<http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index.php?name=knowledge>

CNN Wire Staff. (2011). *How U.S. forces killed Osama bin Laden*. Retrieved May 3,
2011, from [http://www.cnn.com/2011/WORLD/asiapcf/05/02/bin.laden.](http://www.cnn.com/2011/WORLD/asiapcf/05/02/bin.laden.raid/index.html)
[raid/index.html](http://www.cnn.com/2011/WORLD/asiapcf/05/02/bin.laden.raid/index.html)

3.14.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

1) บทความอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ต เดิมปรากฏในวารสารฉบับพิมพ์
ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้า. สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก
<http://www.xxxxxxxx>

ตัวอย่าง

บงการ หอมนาน. (2551). เทคโนโลยีกับการควบคุมด้วยตรรกะฟัซซี่ ตามขั้นตอน และฟังก์ชันสมาชิก.

ไมโครคอมพิวเตอร์, 26(271), 153-156. สืบค้น 22 มิถุนายน 2554, จาก

<http://www.dpu.ac.th/laic/page.php?id=5753>

Judson, R. A., & Klee, E. (2011). Big bank, small bank: Monetary policy

implementation and banks' reserve management strategies. *Journal of*

Economics and Business, 63(4), 306-328. Retrieved June 23, 2011, from

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0148619511000142>

2) บทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีวารสารฉบับพิมพ์ (Internet-only Journal)

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, เดือน). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร, เลขของปีที่* (ฉบับที่). สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก

<http://www.xxxxxxxxxx>

ตัวอย่าง

สุนันทา เลาว์ณศิริ. (2553). ธาตุอาหารหลักของน้ำสกัดชีวภาพแบบเข้มข้นจากขยะ ครั้วเรือน.

วารสารออนไลน์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 29(2). สืบค้น 21 มิถุนายน 2554, จาก

http://www.journal.msu.ac.th/index.php?option=com_content&task=

Buckingham, J. T., LeBeau, L. S., & Klein, W. M. P. (2011). The performance versus

ability distinction following social comparison feedback. *Current Research in*

Social Psychology: An electronic journal. Retrieved June 23, 2011, from

<http://www.uiowa.edu/grpproc/crisp/crisp.html>

3) บทความจากฐานข้อมูล

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร, เลขของปีที่* (ฉบับที่). สืบค้น วัน เดือน ปี, จากชื่อ

ฐานข้อมูล

ทัศนทานต์ ดวงรัตน์. (2548, 30 มกราคม). สื่อสารการตลาดในระดับรากหญ้า ฐานเศรษฐกิจ, จาก

ฐานข้อมูลบทความอาจารย์ มธบ.

Gurbani, V. K., Garvert, A., & Herbsleb, J. D. (2010). Managing a corporate open source

software asset. *Communications of the ACM*, 53(2), 155-159. Retrieved June

22, 2011, from Business Source Premier Database.

3.14.3 บทความจากข่าวสาร จัดหมายข่าว จัดทำเป็นรูปอิเล็กทรอนิกส์
ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อข่าวสาร, ปีที่ (ฉบับที่). สืบค้นวัน เดือน ปี, จาก
<http://www.xxxxxxxxxx>

ตัวอย่าง

ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก. (2554, มิถุนายน). *DLO Tax Newsletter*, (8). สืบค้น 21 มิถุนายน 2554, จาก
<http://www.dlo.co.th/node/394>

Baldwin, L. (2011, April). 5 Ways embedding video helps you. *South Dakota Advertising and Marketing Newsletter*. Retrieved July 5, 2011, from
<http://www.robertsharpassociates.com/blog/embedding-video-website>

3.14.4 หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์. สืบค้น จาก หรือ Retrieved from
<http://www.xxxxxxxxxx>

ตัวอย่าง

ทีมข่าวเศรษฐกิจ. (2554, 3 พฤษภาคม). บางจากพุ่งไตรมาสแรกปี 54 กำไรพุ่งกว่า 1.4 พันล้าน.
ไทยรัฐ. สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2554, จาก <http://www.thairath.co.th/content/eco/168677>

Srisirungsimakul, N. (2011, May 1). Starting out on a sultry note. *BangkokPost*.
Retrieved from <http://mic.matichon.co.th/imagdoc/54/23/03/54230320.PDF>

3.14.5 สารานุกรมออนไลน์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่องหรือบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.). ชื่อ
หนังสือ (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า). สืบค้นจาก หรือ Retrieved from
<http://www.xxxxxxxxxx>

ตัวอย่าง

ปกรณ สิงห์สุริยา. (2552). จริยศาสตร์เชิงคุณธรรม. ใน ปกรณ สิงห์สุริยา (บ.ก.), *สารานุกรมปรัชญา
ออนไลน์ฉบับสังเขป*. สืบค้นจาก <http://www.philospedia.net/virtueethics.html>.

Mills, A. P. (2010). Knowledge of language. In *Internet Encyclopedia of Philosophy*
(pp. 1-15). Retrieved April 25, 2011 from <http://www.iep.utm.edu/knowlang/print/>

บรรณานุกรม

- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักหอสมุด. (2551). *คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ไพพรรณ อินทนิล, และสมฤทัย ขจรรุ่งเรือง. (2551). รูปแบบการอ้างอิงและบรรณานุกรม. ใน *สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า* (น. 147-198). ชลบุรี: ภาควิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวคนธ์ ศิรวงศ์วรรณ. (2555). *การเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมรูปแบบ APA*. สืบค้น 8 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.dpu.ac.th/laic/upload/content/file/pdfonline/APA.pdf>
- อัญชลี กล้าเพชร, และจุฑารัตน์ ปานผดุง. (2553). การอ้างอิงและการเขียนบรรณานุกรมในเอกสารทางวิชาการ. *วารสารวิทยบริการ*, 21(3), 144-156
- American Psychological Association. (2013). *Basics of APA style tutorial*. Retrieved February 10, 2013, From www.apastyle.org/learn/tutorials/basics-tutorial.aspx.